

Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ
բնակավայրի Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8կմ N1 և
Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780 հասցեներում
նախատեսվող հանգստյան գոտու և շվաքարանի կառուցման
շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական
գնահատման հայտ

Քաղաքացի՝

Handwritten signature in blue ink.

Արտակ Խաչատրյան

Երևան 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	4
2. Նախնական գնահատման հայտի կազմման իրավական հիմքերը	4
3. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացը	9
4. Նախատեսվող գործունեության ձեռնարկողը, գործունեության գտնվելու վայրը, նպատակը	10
5. Նախնական գնահատման հայտի մշակման հիմքերը	10
6. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը	11
6.1. Ենթակա տարածք	11
6.2. Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի շրջակա միջավայրի նկարագիրը	16
6.2.1 Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆ	16
6.2.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն	17
6.2.3. Կլիմա և օդային ավազան	18
6.2.4. Հողային ռեսուրսներ	23
6.2.5. Ջրային ռեսուրսներ	25
6.2.7. Բնության Հատուկ պահպանվող տարածքներ	36
6.2.8. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ	37
6.2.9. Բնության հուշարձաններ	43
6.2.10. Սոցիալական	45
7. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, բնառեսուրսներ	48
7.1. Տեխնիկա-տեխնոլոգիական լուծումները	48
7.2. Շինարարության փուլ	56
7.3. Հողային աշխատանքներ	59
7.4. Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, սարքավորումներ, շինարարական աշխատանքներ	59
7.5. Ժամանակացույց	60
7.7. Էլեկտրամատակարարում	Ошибка! Закладка не определена.
7.8. Ջերմամատակարարում և օդափոխություն	61
7.9. Ջրամատակարարում. Ջրահեռացում	61
7.10. Աղբահանություն	62
7.11. Կանաչապատում, բարեկարգում	62

7.12 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.....	62
8.Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջություն վրա հնարավոր ազդեցությունները՝ շինարարության և շահագործման փուլերում.....	67
8.2 Հողային ռեսուրսներ.....	68
8.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	68
8.4 Կենսաբազմազանություն.....	70
8.5 Թափոններ.....	70
8.6 Աղմուկ և թրթռում.....	72
8.7 Արտակարգ իրավիճակներ.....	72
8.8 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.....	72
8.9 Աշխատանքի անվտանգություն. Մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները.....	73
8.10 Սոցիալական.....	73
8.12 Բարեկարգում և կանաչապատում.....	74
9.Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը /Բնապահպանական կառավարման պլան/.....	75
9.1 Օդային ավազան.....	76
9.2 Հողային ռեսուրսներ.....	76
9.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	77
9.4 Կենսաբազմազանություն.....	78
9.5 Թափոններ.....	78
9.6 Աղմուկ և թրթռում.....	79
9.7 Արտակարգ իրավիճակներ.....	79
9.8 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.....	79
9.9 Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն.....	80
9.10 Սոցիալական.....	81
9.11 Լանդշաֆտ. բարեկարգում, կանաչապատում.....	81
10.Մոնիթորինգ.....	82
10.Մոնիթորինգ.....	Ошибка! Закладка не определена.
Բնապահպանական միջոցառումների (բնապահպանական կառավարման) պլան.....	84
12.Մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) միջոցառումներ.....	95
13. Հանրային քննարկումներ.....	98
Օգտագործված հապավումները.....	98
Գրականություն.....	98

1. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

- Հավելված 1.** Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայականները
- Հավելված 2.** . ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի կողմից տրամադրված նախագծման թույլտվությունները /ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք/
- Հավելված 3.** Տարածքի հատակագիծը
- Հավելված 4.** Կադաստրային քարտեզը՝ ARM WGS-84 կոորդինատներով
- Հավելված 5.** Մաքրման կայանի բնութագիրը
- Հավելված 6.** Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկը
- Հավելված 7,** Համայնքի նախնական համաձայնությունը

2. Նախնական գնահատման հայտի կազմման իրավական հիմքերը

- «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին (2023թ.մայիսի 3),(այսուհետ Օրենք)- կարգավորում է հիմնադրութային փաստաթղթերի (ՇՄԱՌԳ) և նախատեսվող գործունեությունների շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունների գնահատումները (ՇՄԱԳ), դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Համաձայն օրենքի լիազոր մարմինը՝ շրջակա միջավայրի նախարարությունը իրականացում է հիմնադրութային փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, տրամադրում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական եզրակացություն:
- «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք (ՀՕ-522-Ն (ընդունված 19994թ. և լրամշակված 2022թ.)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:
- «Բնության հատուկ պահպանվող արածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)-սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները,

առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

- «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998)-սահմանում և կարգավորում է իրավական և քաղաքականության հիմքերը ՀՀ տարածքում՝ պատմամշակութային անշարժ հուշարձանների, պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման համար, կանոնակարգում է պահպանության և օգտագործման իրավահարաբերությունները:
- ՀՀ Հողային օրենսգիրքը (2001 թ.) - սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպական իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը:
- «Բուսական աշխարհի մասին» (1999) ՀՀ օրենք-նպատակը բուսական աշխարհի, կենսաբազմազանության պահպանության ապահովումն է: Կարգավորում է ՀՀ բույսերի պահպանության պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցության քաղաքականությունը, սահմանում է նաև ենդեմիկ և վտանգված տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:
- «Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000)–նպատակը կենդանական աշխարհի պահպանության ապահովումն է: Կարգավորում է կենդանական աշխարհի և կենդանիների պահպանության, պաշտպանության, օգտագործման, վերարտադրության և կառավարման, ինչպես նաև կենսաբազմազանության վրա մարդկանց գործունեության ազդեցության քաղաքականությունը, սահմանում է ենդեմիկ և վտանգված տեսակների, մոնիթորինգի և գնահատման ընթացակարգերը:
- «Սևանա լճի մասին» ՀՀ օրենքը-(15.05.2001թ.)- կարգավորում է Սևանա լճի, նրա ջրհավաք ավազանի և տնտեսական գործունեության գոտու Էկոհամակարգերի պահպանման, վերականգնման, վերարտադրման, բնականոն զարգացման և օգտագործման հետ կապված հարաբերությունները: Սահմանում է Սևանա լճի, որպես Հայաստանի Հանրապետության քաղցրահամ ջրերի ռազմավարական շտեմարանի՝ բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական, գիտական, պատմամշակութային, գեղագիտական, առողջապահական, կլիմայական, ռեկրեացիոն (վերականգնողական) և հոգևոր արժեք ունեցող ռազմավարական նշանակության Էկոհամակարգի բնականոն զարգացման, վերականգնման, բնական պաշարների վերարտադրման, պահպանման և դրանց օգտագործման պետական քաղաքականության իրավական ու տնտեսական հիմունքները:
- «ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով

քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է: Սահմանում է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների և հասարակության պարտավորությունները, ջրի ազգային քաղաքականության և ջրի ազգային ծրագրի մշակման կարգը, պետական ջրային կադաստրի և մոնիթորինգի, ջրային ռեսուրսների օգտագործման թույլտվություն տրամադրող համակարգերի ստեղծումը, անդրսահմանային ջրային ռեսուրսների օգտագործումը, ջրի որակի չափանիշները, հիդրոլոգիական կառուցվածքների շահագործման անվտանգության խնդիրները, ջրային ռեսուրսների պահպանություն և պետական վերահսկողությունը: Ապահովում է հանրության համար համապատասխան տեղեկատվության մատչելիությունը:

- «Ջրի ազգային ծրագրի մասին» ՀՀ օրենք (2006) և «Հայաստանի հանրապետության ջրի ազգային ծրագրի մասին» հայաստանի հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին(21.12.2015թ.) ՀՀ օրենք-կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության ջրի ազգային ծրագրի սահմանման և իրականացման հետ կապված հարաբերությունները, ընդգրկելով ազգային ջրային պաշարի, ռազմավարական ջրային պաշարի, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների գնահատականները, ջրերի նկատմամբ առաջարկը և պահանջարկը, ջրային բնագավառի պահպանման և զարգացման հիմնական խնդիրները և հեռանկարները, ելնելով ջրի սահմանափակ լինելու, մարդու կյանքի և առողջության, կենդանական և բուսական աշխարհի պահպանման համար հիմնական միջոցներից մեկը հանդիսանալու, դրա մատչելիության ապահովման նախապայմաններից:
- «Ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների մասին» ՀՀ օրենք (2005) - նպատակը մարդու բարեկեցության, հանրապետության սոցիալ-տնտեսական համակարգի զարգացման, տնտեսական և էկոլոգիական կարիքները բավարարելու համար անհրաժեշտ քանակի, ռեժիմի և որակի ջրային ռեսուրսների մատչելիության ապահովումն է: Սահմանում է ջրային ռեսուրսների կայուն կառավարման, օգտագործման և պահպանության գերակայությունները, ջրային ռեսուրսի հաշվառումը և գնահատումը, առաջարկի և պահանջարկի ձևավորումը, ջրավազանային կառավարման հետ կապված հարաբերությունները:
- «Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)-սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:
- «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998)-կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը:

ՀՀ կառավարության որոշումներ.

- «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 71-Ն և «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N 72-Ն ՀՀ կառավարության 29.01.2010թ.-ի որոշումները - սահմանում են ՀՀ բուսական և կենդանական աշխարհների հազվագյուտ, անհետացած ու անհետացող, կրճատվող, անորոշ տեսակների կենսաբանությունը, թվաքանակը, տարածման վայրերը և ձևաբանությունը:
- «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. N781-Ն որոշումը-սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման ընթացակարգը:
- ՀՀ կառավարության 2003թ. հունվարի 9-ի N80-Ն որոշում- «Հայաստանի հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի պատմության և մշակույթի հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին» -սահմանում է ՀՀ հուշարձանների ցանկը՝ համաձայն որոշման 5-րդ հավելվածի:
- ՀՀ կառավարության 2007թ. մարտի 15-ի N385-Ն որոշում- ՀՀ Պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին»- սահմանում է ՀՀ հուշարձանների ցանկը՝ համաձայն որոշման 5-րդ հավելվածի:
- «Հայաստանի Հանրապետության բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն ՀՀ կառավարության որոշում – Սահմանում է ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը՝ համաձայն որոշման հավելվածի:
- «Հայաստանի Հանրապետության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը և միջոցառումները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 25.09.2014թ. N1059-Ա որոշում – Հաստատում է ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների ռազմավարությունը, պահպանության և օգտագործման բնագավառում պետական ծրագիրը՝ համաձայն N1 հավելվածի, Հայաստանի բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պահպանության և օգտագործման բնագավառի 2014-2020 թվականների պետական ծրագրի միջոցառումները՝ համաձայն N 2 հավելվածի:
- ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 3-ի N 177-Ն որոշմամբ հաստատված ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑԱՊԵՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾ:
- ՀՀ կառավարության 2008թ.դեկտեմբերի 18-ի N 1563-Ն որոշում «ՍԵՎԱՆ» ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԿԻ ԵՎ ԴՐԱՆ ՀԱՐՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ԿԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ, ԿԱՌՈՒՑԱՊԵՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՂԱԶՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ:
- ՀՀ կառավարության 2002թ. N 57 որոշում ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԷԿՈՅԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿՐԱ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐԻ, ԿԵՆՍԱԾԻՆ ՏԱՐՐԵՐԻ, ԾԱՆՐ ՍԵՏԱՂՆԵՐԻ ԿԱՄ ԴՐԱՆՑ ՄԻԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՅԼ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:

- ՀՀ կառավարության 19 նոյեմբերի 2014թ. «Հանրային ծանուցման եվ քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» N1325-Ն որոշում:
- ՀՀ կառավարության 2002 թվականի մայիսի 30-ի N927-Ն որոշում՝ «Սևան» ազգային պարկի կանոնադրություն»:
- «Սևան» ազգային պարկի 2007-2011 թվականների կառավարման պլանի (հողերի օգտագործման սխեմայի) հաստատման մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 18-ի N205-Ն որոշում:
- ՀՀ կառավարության 30.09.2020թ. թիվ 1293-Լ որոշում՝ «Սևանա լճի Էկոհամակարգի վերականգնման, պահպանման, վերարտադրման, բնական զարգացման և օգտագործման 2020թ. միջոցառումների տարեկան ծրագիրը հաստատելու մասին»:
- 2004 թվականի N 766-Ն 13 մայիսի «ՍԵՎԱՆ» ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԿԻ 1908.0 ՄԵՏՐ ԲԱՑԱՐՁԱԿ ՆԻՇԻՑ ՑԱԾՐ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2002 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԱՅԻՍԻ 12-Ի N 927-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ:
- ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ. N1325-Ն որոշում՝ «Հանրային ծանուցման եվ քննարկումների իրականացման կարգը սահմանելու մասին» :
- ՀՀ կառավարության 2011թ. 27 հունվարի N 75-Ն որոշում՝ «ԿԱԽՎԱԾ ՏԵՂԱՆՔԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ՝ ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԶՐԱՎԱԶԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԶՐԻ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ»
- ՀՀ կառավարության 29 սեպտեմբերի 2022 թվականի «ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԷԿՈՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ, ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ 2023 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 1520 – Ն որոշում:
- ՀՀ կառավարության 30 սեպտեմբերի 2021 թվականի «ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԷԿՈՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆ, ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ, ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ 2022 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 1584 – Ն որոշում

- ՀՀ կառավարության 23 մարտի 2006 թվականի «ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ՋՐՀԱՎԱՔ ԱՎԱԶԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԵՎ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻՑ ԴՈՒՐՍ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄԻՑ ԱՌԱՋԱՑՈՂ ԿԵՂՏԱՋՐԵՐԻ ՄԱՔՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» N 397-Ն Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ
- ՀՀ կառավարության 8 հոկտեմբերի 2009 թվականի «ԿԵՆՏՐՈՆԱՑՎԱԾ ԿՈՅՈՒՂԱՑԱՆՑ ՉՈՒՆԵՑՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐՈՒՄ ՆՈՐ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿՈՅՈՒՂԱՋՐԵՐԻ ՏԵՂԱՅԻՆ ՄԱՔՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՏԵՂԱԴՐՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 1142-Ն որոշում:

3. Նախատեսվող գործունեության փորձաքննական գործընթացը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումն իրականացվում է համաձայն՝ «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014թ.-ի ՀՕ-110 ՀՀ Օրենքում՝ 2023թ. մայիսի 3-ի փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի(այսուհետ՝ Օրենք)՝ սահմանված դրույթներին համապատասխան: Այն կարգավորում է շրջակա միջավայրի վրա հիմնադրությամբ փաստաթղթի և նախատեսվող գործունեության ազդեցության փորձաքննության իրավական, տնտեսական և կազմակերպական հիմունքները: Բոլոր նախատեսվող գործունեությունները, որոնք կարող են ունենալ ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա, և Բ: Ներկայացվող նախատեսվող գործունեությունը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության համաձայն՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածի 6-րդ կետի՝ «Փորձաքննության ենթակա են նաև սույն հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերում չթվարկված՝ Կառավարության հաստատած գործունեության տեսակները, որոնք իրականացվելու են բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կամ անտառային հողերում կամ բնակավայրերի կանաչ գոտիներում կամ պատմամշակութային հուշարձանների սահմաններում կամ բնապահպանական հողերում, և որոնք ներառված չեն պետական փորձաքննական դրական եզրակացություն ստացած հիմնադրությամբ փաստաթղթերում: Այս դեպքում փորձաքննությունն իրականացվում է Բ կատեգորիայի ընթացակարգով»:

Քաղաքացի Արտակ Խաչատրյանի կողմից Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի գյուղ Օովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 7,8կմ թիվ 1՝ 1,496հա և թիվ 780՝ 0,15հա հողամասերում նախատեսվող գործունեությունը համաձայն Օրենքի ենթակա է շրջակա միջավայրի գնահատման և փորձաքննության Գ կատեգորիայի ընթացակարգով, որը պայմանավորված է Օրենքի 12-րդ Գլուխ, 37-րդ հոդվածի (եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ) պահանջներով:

4. Նախատեսվող գործունեության ձեռնարկողը, գործունեության գտնվելու վայրը, նպատակը

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է՝ քաղաքացի Արտակ Խաչատրյանի կողմից՝ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի գյուղ Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8կմ թիվ 1՝ 1,496հա և թիվ 780՝ 0,15հա հողամասերում: Գործունեությունն իրականացվելու է վարձակալության հիմունքներով՝ 95 ժամկետով: Ձեռնարկողի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Լենինգրադյան փող. 48/1 շենք, բն.26՝ 46:

Սևան համայնքի գյուղ Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8կմ թիվ 1 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հանգստի համար նախատեսված: Իսկ Սևան համայնքի գյուղ Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը՝ Բնապահպանական/կառուցապատման իրավունքով:

Գործունեության նպատակն է «Սևան» ազգային պարկի հանգստի գոտում՝ 1,496հա և 0,15հա հողամասերի վրա կազմակերպել հանգստի գոտի՝ բնակչության հագիստը կազմակերպելու նպատակով: նախատեսվում է կառուցել ռեստորանային համալիր, միահարկ և երկհարկ հյուրատներ, օժանդակ շինություններ: Տարածքի ճարտարապետական լուծումները՝ դիրքը և վայրը, հնարավորություն կստեղծեն Հի բնակչության հանգիստը կազմակերպել Սևանա լճի ափին:

5.Նախնական գնահատման հայտի մշակման հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ գյուղի վարչական տարածքում՝ Սևան ազգային պարկի ռեկրացիոն գոտում, Սևանա լճի ափամերձ հատվածում: Հողամասի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 1,496 հա:

Հայտը մշակվել է հիմք ընդունելով.

- Սեփականության իրավունքի վկայականները՝ N 20102022-05-0063, N 20102022-05-0008(Հավելված 1.):
- ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի ղեկավարի կողմից տրամադրված՝ 2023թ. 25 մայիսի N45 և 19 հուլիսի N71 նախագծման թույլտվությունները (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի) (Հավելված 2):
- Կադաստրային քարտեզը՝ ARM WGS-84 կոորդինատային համակարգով:
- Նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթուղթը:
- Համապատասխան համաձայնությունները և թույլտվությունները:

6. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի և շրջակա միջավայրի նկարագիրը

6.1.Ենթակա տարածք.

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ բնակավայրի վարչական սահմանում, «Սևան»ԱՊ-ի հատուկ պահպանվող տարածքում՝ Սևանա լճի ափամերձ հատվածում: Տարածքի ռելիեֆը հիմնականում հարթ է, ունի մասնակի թեքություն: Կից գտնվում են միջպետական ճանապարհը և հանգստյան գոտիներ: Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 780 հողամասում առկա են 491,88մ² մակերեսով հասարակական նշանակության ինքնակամ շինություններ՝ Լողավազան՝ բետոնապատ տարածք -143.38 (քմ)

Խոհանոց-91.68 (քմ)

Կիսաքանդ շինություն-65.03 (քմ)

Տեխնիկական շինություն-188.67 (քմ)

Չարթակ-3,12 (քմ): Զանի որ շինությունները ինքնակամ են և կառուցվել են նախկին սեփականատիրոջ կողմից, ապա դրանց վրա որևէ գործունեության իրականացում չի նախատեսվում և չի էլ թույլատրվում և դրանք կմնան նույն ձևով մինչև համապատասխան լիազոր մարմնի կողմից համապատասխան որոշման կայացումը:

Նախատեսվող տարածքի Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 7,8կմ Թիվ 1 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հանգստի համար նախատեսված: Իսկ Սևան համայնքի գյուղ Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 780 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը՝ Բնապահպանական/կառուցապատման իրավունքով:

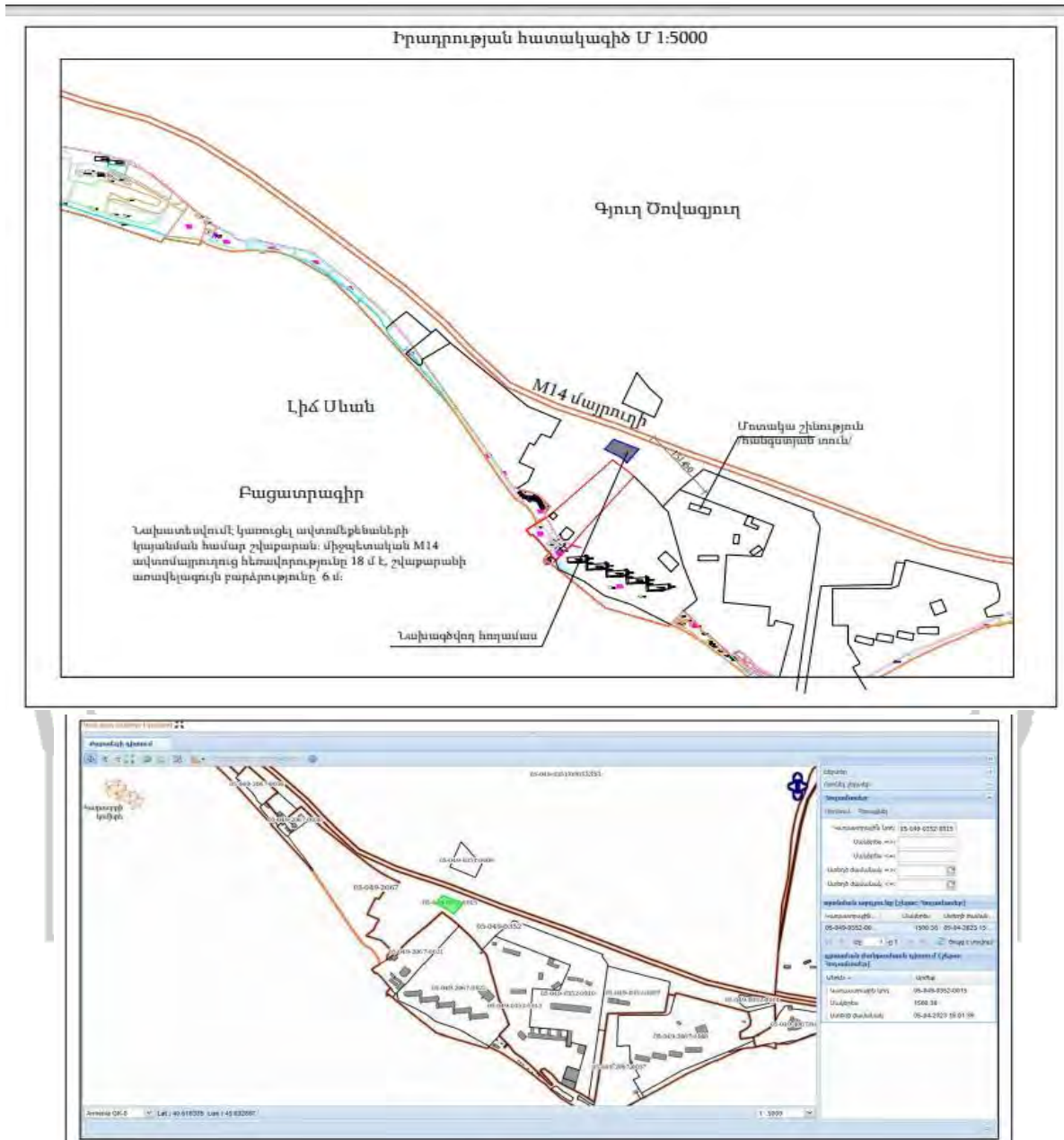
Գործունեությունն իրականացվում է Սևանա լճի ափամերձ հատվածում:

Տարածքում առկա են ծառեր՝ 60-70 հատ, որոնք գործունեության իրականացման ընթացքում պահպանվելու են, չեն հատվելու: Գործունեության տարածքի հողային տեսքը ավազային է, տեղ-տեղ առկա է բուսահող:

Տարածքում առկա են ենթակառուցվածքները՝ ջրահեռացման, գազամատակարարման և էլեկտրամատակարարման համակարգերը:

Նախատեսվող գործունեության վայրի իրադրության սխեման

Գծապատկեր 1.

Պատկերումներ GOOGLE հավելվածից

Նախագծվող հողամաս

Նախագծվող հողամաս

Նախագծվող իրդամաս

Նախագծվող իրդամաս

						ԿԱՏՈՒՄՆԻ ՄԱՏԿՆԱԶԱՐԾՈՒ		
						ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ, ՍԵՒՈՒ ՀԱՄԻՔ, ԳՇՈՒՎԱԳՈՐԾԻ ՇՈՒՎԱԳՈՐԾՆԻ ԿԱՌԱՐԱԿ ԱՃՈՒՄ 7.8 ԿՄ ԹԻՆ 1 ՀԱՄՆՈՐԻ ՀԱՎԱՅՆԱԳԱՏՈՒ ԿԱՄԻՏԵԱՆ		
Փոխ	քան	Քնն	Ժամանակ	Ստոր	Ուն	Կալ	Քննք	Քննքեր
Տնօրեն	Ս. Պողոսյան					ԿԱՄՍԱՐՔԵՏԱՎԱՆ ՄԱՍ	4	77
Նախագծող	Ս. Պողոսյան							
Նախագծող	Ս. Նալբանդյան					Պատկերումներ GOOGLE հավելվածից	© 2014 Քոնգլոմատ ԳՊԸ, ԹԻՆ ԿԱՄՍԱՐՔ	

Նախագծվող հողամաս

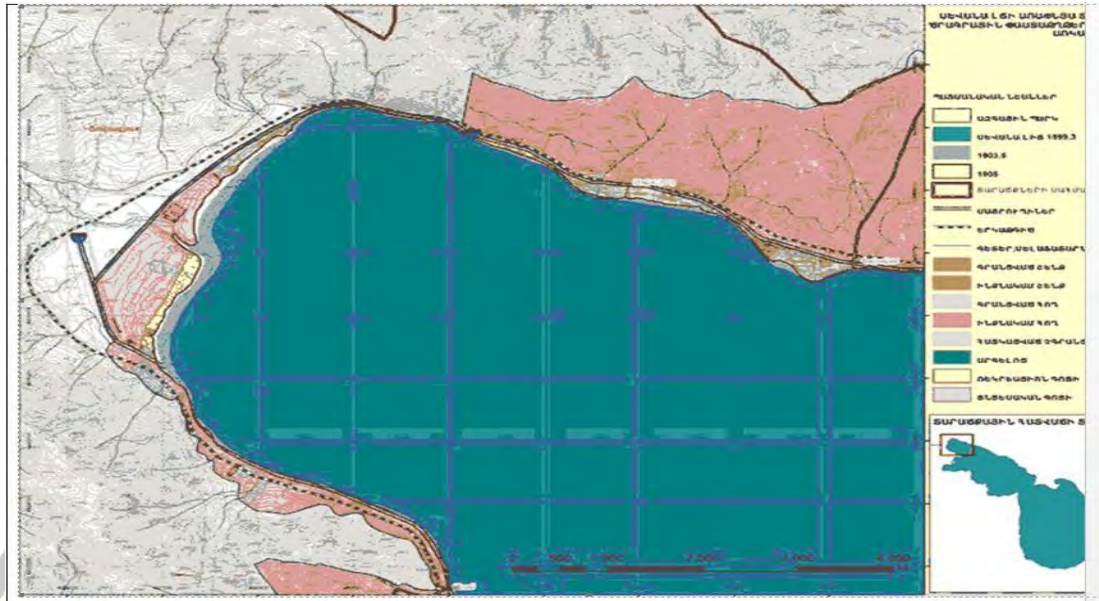

Նախագծվող հողամաս

					ՊԱՏՎՈՐԱՑՈՒՄ ԱՐՏԱԿ ԽԱՉՄՏՐՅԱԼ				
					ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ, ՍԵՎԱՆ, ՀԱՄԱՅՆՔ, Գ ԾՈՎԱԳՅՈՒՂ ԾՈՎԱԳՅՈՒՂ ՀԱՄԱԲԱՐԱԿ ԽՈՒՆՎԻ 7.8 ԿՄ ԹԻՎ 1 ՀԱՄԱՅՈՒՄ ՀԱՆԳՍՅԱԼ ԳՈՏՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ				
Փոփ	քան.	թեր	Փաստ	Ստոր	Ամ				
Տեղիև	Ա.Պողոսյան					ՀԱՐՏԱՐՊԵՏԱԿԱԼ ՄԱՍ	Փուլ	Թերթ	Թերթեր
Ն.Գ.Ը	Ա.Պողոսյան						ԱԼ	4	77
Նախագծից	Ա. Հովհաննիսյան					Պատկերումներ GOOGLE հավելվածից	«Ա.Են Քոնստրուկցիա ՄԻՍ»» an_cconat@mail.ru		

Ինչպես տեսնում ենք հարակից մոտակա շինություններից ունեցած հեռավորությունը կազմում է՝ 10մ աջից, 15մ ձախից, 22մ ձախ կենտրոնական հատվածից, կառուցման ենթակա մոտակա շինությանից մինչև ճանապարհ ընկած միջտարածային հեռավորությունը՝ 45մ, ավտոկայանատեղիից մինչև ճանապարհ՝ 5մ հեռավորություն:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 3-ի N 177-Ն որոշմամբ հաստատված «ՍԵՎԱՆԼԱ ԼՃԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑԱԴԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ» (այսուհետ որոշում)՝ «Ծովագյուղ» տարածքային հատվածի մակերեսը կազմում է 1364,03հա, որից ռեկրեացիոն գոտին՝ 131,46հա: Համաձայն նույն որոշման՝ Սևանա լճի կենտրոնական գոտում նախատեսվել է նաև ջրային տրանսպորտի ստեղծման հնարավորություն, Էկոլոգիական նորմերի պահպանմամբ, կառամատույցների կազմակերպման համար տարածքային առումով հարմարավետ տեղամասերով: Սևան, Ծովագյուղ և Լճաշեն տարածքային հատվածներում տարածքներ են նախատեսվել ավտոկայանատեղերի համար, որտեղ հանգստացողները կարող են թողնել իրենց ավտոտրանսպորտը և այնուհետև ուղևորվել ջրային տրանսպորտով դեպի իրենց նախընտրած հանգստյան տարածք տարբեր երթուղիներով:

«Ծովագյուղ» տարածքային հատվածը, գտնվում է Սևանի հյուսիս-արևմտյան մասում: Ամենամեծ հատվածն է, ունի երկար և լայն ուրվագիծ: Տարածաշրջանը բնորոշվում է ցուրտ եղանակով և ուժեղ քամիներով: Լողափի երկարությունը 16 կմ է: Տարածքում սեյսմիկ արագացումը տատանվում է 0.3-0.8 g: Տարածքում առկա են բազմաթիվ կառույցներ՝ Կապուտակ Սևան, Կենտրոնական Բանկի հանգստյան տուն, Մոթել և այլն: Առկա են 10 հարկանի կառույցներ՝ վատ վիճակում և մասամբ ջրածածկված գոտում: Առաջարկվում է ամրացնել հին շենքերը, որոնք գտնվում են 0.7-0.8 g գոտում, համապատասխանեցնելով դրանք սեյսմիկ նորմերի պահանջներին: Նախատեսվել են 3ԿԳ-1,-2, 3ՍՍԳ-1, 3ՕԿԳ, ՍԴԳ, 3ԿԳ-3 /7-10 հարկ/։ Համաձայն որոշման տարածքի կառուցապատման նախատեսվող չափորոշիչներն են կառուցապատումը՝ 20-25%, կանաչապատումը՝ 75-80%։ Ծովագյուղի հանգստի գոտիները կոյուղացված են:

Նախատեսվող գործունեության կառուցապատման չափորոշիչները որոշվել են հիմք ընդունելով Սևանի համայնքապետարանի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի և ՀՀ կառավարության N 177-Ն, ինչպես նաև կառավարության 18 դեկտեմբերի 2008 թվականի N 1563-Ն որոշման պահանջները: Կառուցապատման համար հիմք է հանդիսացել նաև համայնքի տարածքի ռելիեֆային առանձնահատկությունները, բնական ու ինժեներակերպաբանական պայմանները, համայնքի համաձայնությունը:

Գործունեության ենթակա տարածքում չկան բնության, պատմամշակութային հուշարձաններ: Գործունեության տարածքին ամենամոտ բնության հուշարձանը բնության հատուկ պահպանվող «Սևան» ԱՊ-ն է, որի սահմաններում իրականացվում է գործունեությունը:

Գործունեության ենթակա տարածքն արդեն ենթարկվել է մարդու անմիջական ազդեցությանը, քանի որ Սևան լճի ափամերձ հատվածներն օգտագործվում են որպես հանգստի գոտի:

6.2 Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանի շրջակա միջավայրի սկարագիրը

Նախատեսվող գործունեությունը նախկինում օգտագործվել է որպես հանգստի գոտի: Տարածքում առկա են շինություններ, որոնք չեն քանդվելու այլ վերանորոգվելու են:

6.2.1 Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆ.

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Սևան խոշորացված համայնքի Ծովագյուղ բնակավայրի վարչական տարածքում «Սևան»ԱՊ-ի Սևանա լճի ափամերձ հատվածում: Գեղարքունիքի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի արևելքում՝ շրջապատելով Սևանա լիճը: Այն հյուսիսից սահմանակից է Լոռու և Տավուշի մարզերին, արևելքից պետական սահմանով՝ Ադրբեջանին, հարավ-արևմուտքից՝ Կոտայքի և Արարատի մարզերին, իսկ հարավից՝ Վայոց ձորի մարզին: Տարածքի մակերեսով Գեղարքունիքի մարզը ամենամեծն է ՀՀ-ում: Մարզի ամենաերկար ձգվածությունը հյուսիս-արևմուտքից հարավ-արևելք կազմում է 115 կմ, արևմուտքից արևելք՝ 85 կմ, ամենախոր իջվածքը Գետիկ գետի կիրճն է (1 325 մ), ամենաբարձր կետը՝ Աժդահակ լեռան գագաթը (3 598 մ): Գեղարքունիքի մարզը հիմնականում զբաղեցնում է Սևանա լճի ջրհավաք ավազանը: Մարզի գլխավոր լեռնաշղթաներն են՝ Գեղամա, Արեգունի, Սևանի Արևելյան Սևանի, Վարդենիսի, որտեղ առկա են տասնյակ հրաբխային կոներ՝ հատկապես ուշագրավ են Աժդահակ և Արմաղան հրաբուխները: Լեռների ձագարածև խառնարաններում գոյացել են գեղեցիկ լճակներ: Արեգունու և Սևանի լեռնաշղթաների Գեղարքունիքի մարզի սահմաններում գտնվող լանջերը զառիթափ են ու կտրտված, իսկ Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների դեպի Սևանա լիճ նայող լանջերը համեմատաբար մեղմաթեք են:

Green Life

Նկար 2

ՀՀ գեղարքութիւնի սահմանները

Սևանի ավազանի արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքներին բնորոշ են հրաբխային կառուցվածքով ռելիեֆը՝ մինչև լիճը ձգվող ծովախորշերով, հրվանդաններով, քարաբեկորներով: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից:

Տարածաշրջանի ռելիեֆն անհարթ է, թույլ բլրաշատ՝ ափսեածև, աննշան կոնաձև իջվածքներով: Ռելիեֆի այսպիսի ձևերը օժանդակում են մթնոլորտային տեղումների արագորեն ներծծվելուն և մակերեսային հոսք համարյա չի ձևավորվում: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից: Մակերևույթի ընդհանուր թեքությունը հարավ-արևելյան ուղղությամբ է: Սևանի ավազանի արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքները բնորոշվում են ռելիեֆի տիպիկ հրաբխային կառուցվածքով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը:

6.2.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն

Մարզի ինժեներաերկրաբանական և սեյսմատեկտոնական պայմանները բավականաչափ բարդ են: Մեծ տարածում ունեն տուֆոկոնգլոմերատները, տուֆոբրեկչիաները, պորֆիրիտները և դրանք հատող ինտրուզիաները: Բարձրադիր լանջերը և ջրբաժանները ներկայացված են մերգելներով և կրաքարերով, որոնք աններդաշնակ կերպով տարածված են հրաբխա-նստվածքային կոմպլեքսի վրա: Դեպի Սևանա լիճ կուտակված առաջացումները ներկայացված են՝ ավազաքարերով, կավերով, տուֆոավազաքարերով, գլաքարա-կոնգլոմերատային, լճային գոյացումներով՝ ճալաքարերի

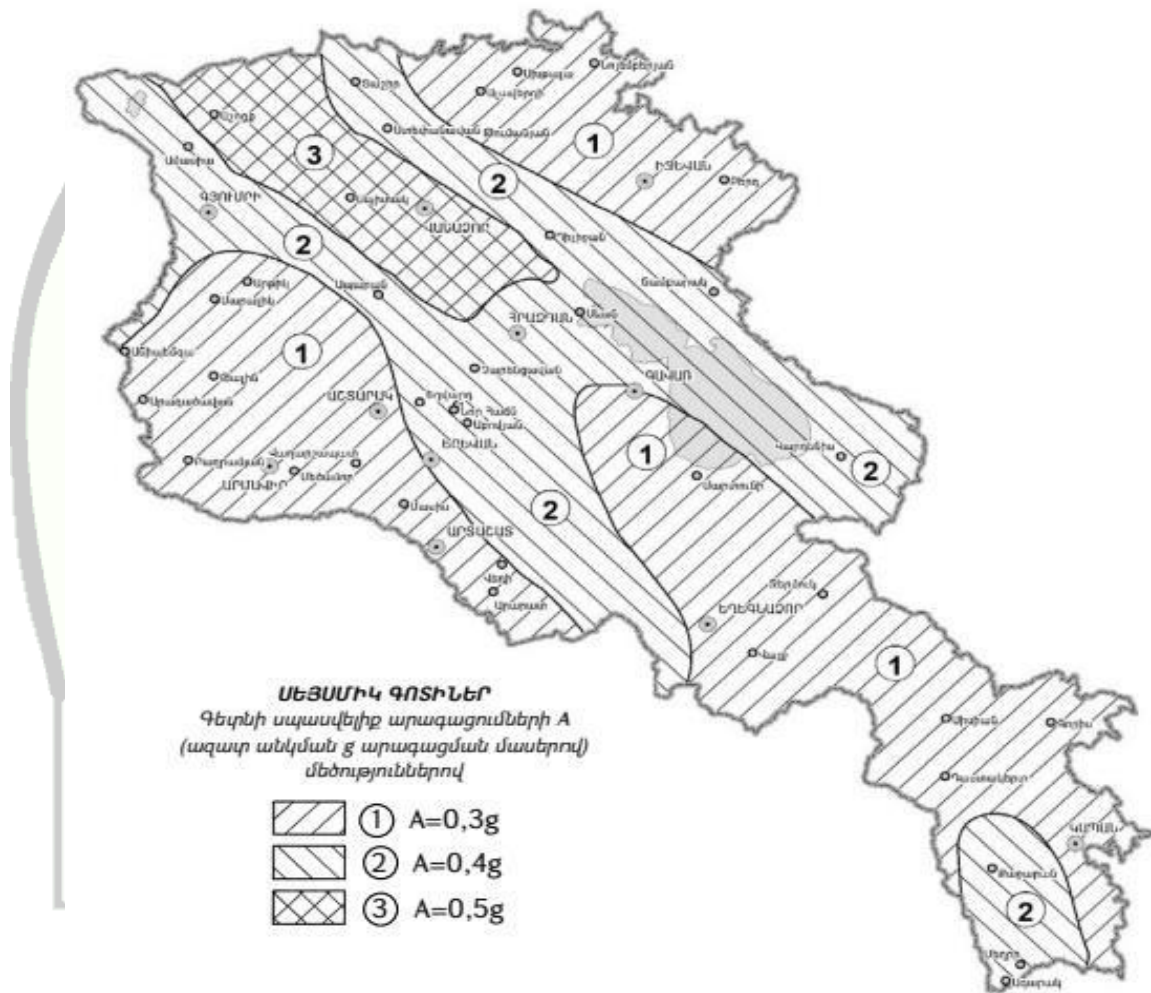

ջրատար շերտերով: ճալաքարային շերտերի հետ են կապված Սևանի ավազանի արտեզիան և ճնշունային ջրերը:

Գրունտների առավելագույն արագացումները գրանցված են Սևանա լճի հյուսիս-արևելյան և արևելյան ափերում:

Համաձայն 2020 թվականի դեկտեմբերի 28-ի թիվ 102-Ն հրամանով հաստատված «ՀՀՇՆ 20.04_«Երկրաշարժադիմացկուն շինարարություն. Նախագծման նորմերում» ներառված և ՀՀ տարածքի սեյսմիկ վտանգի հաստատված քարտեզի՝ տեղազննվող շրջանը գտնվում է II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.4g$ արագացմամբ:

Նկար 3

6.2.3. Կլիմա և օդային ավազան

Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը (15-17 օր ամսվա ընթացքում), ձմռանը չափավոր ցուրտ է: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Գարնանից ամառ անցումը տեղի է ունենում աստիճանաբար՝ շնորհիվ լճի ջրային ավազանի ազդեցության:

Սևանա լճի ջրհավաք ավազանում կլիմայի ձևավորման հիմնական գործոններն են արևի ճառագայթումը և մթնոլորտային շրջապտուկը: Արևային ժամերի քանակը տարեկան տատանվում է 2600-2800-ի միջև: Սևանա լճի կենտրոնական գոտու տարբեր հատվածներ աչքի են ընկնում տարբեր կլիմայական պայմաններով: Ամենաանպաստ կլիմայական պայմանները դիտվում են լճի արևմտյան ափին, որտեղ օդի ջերմաստիճանի կարող է իջնել մինչև -36°C :

Կլիմայական բնութագրի համար հիմք է ծառայել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ II-7.01-2011 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթը և համապատասխան կլիմայական ցուցանիշները ճամբարակ քաղաքի համար՝ որպես խոշորացված համայնք:

Օդի ջերմաստիճանը, $^{\circ}\text{C}$

Աղյուսակ 1

Բնակավայրի անվանումը	Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Օդի միջին ամսական, ըստ ամիսների $^{\circ}\text{C}$												Միջին տարեկան	Բացարձակ նվազագույն	Բացարձակ առավելագույն
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
Ք. Սևան	1937	-8,2	-7,4	-3,3	3,5	8,8	12,1	15,7	15,7	12,2	6,4	0,6	-5,5	4,2	-33	33

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 2

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %														
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	միջինը ժամը 15-ին	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		ամենացուրտ ամսվա	Ամենաշոգ ամսվա
Ք. Սևան	81	80	77	72	73	72	70	68	65	69	76	82	74	72	53

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

Աղյուսակ 3

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը միջին ամսական մմ օրական առավելագույնը												Ձյան ծածկույթը			
	ըստ ամիսների											տարեկան	տասնօրյա առավելագույնը, սմ	օդերի թիվը	ջրի առավելագույն քանակը ձյան մեջ, մմ	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	IX	X	XI	XII					
Ք. Սևան	25	30	40	65	103	79	50	40	37	51	38	25	583	93	136	252
	21	26	26	52	46	45	43	74	44	59	50	26	74			

Աղյուսակ 4

Աղյուսակ 1.4. Քամի

Բնակավայրի, օդերևութաբանական կայանի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշումը, (հՊա)	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, % ըստ ուղղությունների								Անհող մուտքի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագության մ/վ	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (≥15մ/վ) օդերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը, մ/վ, որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում		
			Միջին արագությունը, մ/վ												25	50	100
			Հյուսիսային (Հս)	Հյուսիսարևելյան (ՀսԱրլ)	Արևելյան (Արլ)	Հարավարևելյան (ՀվԱրլ)	Հարավային (Հվ)	Հարավարևմտյան (ՀվԱրմ)	Արևմտյան (Արմ)	Հյուսիսարևմտյան (ՀսԱրմ)							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Սևան ք.	805,5	հունվար	3	2	2	2	1	7	58	25	13	4,2	3,3	25	24	26	28
			4,1	4,0	3,3	2,7	2,9	5,3	5,4	3,7							
		ապրիլ	5	9	23	8	4	16	28	7	20	3,4					
			3,9	3,7	3,2	2,5	3,8	6,3	5,5	3,4							
		հուլիս	18	35	31	6	3	2	3	2	17	3,1					
			4,7	4,1	3,2	2,7	2,1	2,5	3,1	2,8							

Չամաձայն նորմատիվային փաստաթղթի՝ Սևան համայնքը գտնվում է ծովի մակարդակից 1600մ բարձրության վրա՝ ցուրտ կլիմայական գոտում: Ամառը՝ զով, քամոտ, օպտիմալ խոնավությամբ, միջին ջերմաստիճանը հուլիսին 16°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 45-60%, քամու միջին արագությունը՝ 3.0- 6.0 մ/վ Ձմեռը՝ շատ ցուրտ, քամոտ, խոնավ, միջին ջերմաստիճանը հունվարին՝ մինուս 5°C-ից մինչև մինուս 12°C, հարաբերական խոնավությունը (ժամը 15-ին)՝ 70% և ավելի, քամու միջին արագությունը՝ 5.0-7.0 մ/վ:

Օդային ավազան: Մթնոլորտային օդի որակի ուսումնասիրությունները կատարվում է «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 45 օդերևութաբանական դիտակետերի միջոցով:

Նկար 4

ՀՀ մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտագանգ

Մարզի օդային ավազանը գտնվում է բավականին բարվոք վիճակում: Մարզում չկան արտադրական ձեռնարկություններ, հիմնականում ավտոտրանսպորտի արտանետումներն են: Մարդու գործունեության հետևանքով մթնոլորտային օդ կարող են արտանետվել տարատեսակ գազեր և տարբեր չափերի մասնիկներ: Օդի որակի գնահատումը կատարվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2006 թ. փետրվարի 2-ի N160-Ն որոշման:

Մթնոլորտային օդի որակի արդյունքներն ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2023թ. 3-րդ եռամսյակի տեղեկագրերի՝ օդի որակի կատարված դիտարկումների վերաբերյալ տեղեկատվությունում Գեղարքունիքի մարզի բնակավայրերը ներկայացված չեն:

Նկար 5

Իսկ Հայէկոմոնիտորինգ ձեռնարկ-ուղեցույցի¹ ըստ բնակչության թվաքանակի համաձայն օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշները² ժամկետանց են:

Այնուամենայնիվ ներկայացվում է Հայէկոմոնիտորինգ ձեռնարկ-ուղեցույցի² համաձայն՝ մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար, որոնց թվին է պատկանում Ծովագյուղ բնակավայրի օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշները²:

- Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

6.2.4 Հողային ռեսուրսներ

Նախատեսվող գործունեության տարածաշրջանին բնորոշ է մարգագետնասևահողային հողային տիպի սևահող տիպիկ, ալրային կարբոնատային ենթատիպը: Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների ու Սևանա լճի միջև գտնվող վայրերում զգալի հարթ տարածություններ կան, առկա են շատ որակյալ հողեր և նպատակահարմար են հողագործության համար: Դրանք հատկապես Մասրիկ, Արգիճի գետերի ու Գավառագետի հովիտներն են: Դրանցից համեմատաբար ընդարձակը Մասրիկի դաշտն է՝ շուրջ 10000 հեկտար: Այդ հարթ տարածությունները ծովի մակերևույթից ունեն 1900-2200մ բարձրություն: Տարածքը ներկայացած է միջին բարձրությամբ լեռնաշղթաներով, ուղիղ և ալիքաձև թեքություններով և հարթություններով: Տարածքում գերիշխում են տափաստանային և կարբոնացված անտառային դարչնագույն հողերը, որոնք ձևավորվել են կարբոնատային, խճաքարային բերվածքների վրա: Մարզի հարավային և արևմտյան հատվածների հողային ծածկույթը հիմնականում ներկայացված է սևահողերով և գետահովտադարավանդային հողերով, իսկ հյուսիսային և հյուսիսարևելյան հատվածները՝ մարգագետնատափաստանային, անտառային դարչնագույն և անտառային գորշ հողերով: Տարածաշրջանում լճային նստվածքների վրա ձևավորվել են գետահովտային, մարգագետնացած կոպճային և թույլ զարգացած ավազակոպճային հողագրունտների տիպերը: Սևանի ավազանի բնական ցամաքային էկոհամակարգերն են մարգագետինները, տափաստանները, անտառային և նոսրանտառային համակեցությունները, ինչպես նաև ժայռա-քարացրոնային և լճի ջրերից ազատված համալիրները:

Նկար 6

The logo features a stylized green leaf or plant shape at the top, with a white banner across the middle containing the text "Green Life" in a serif font. The background of the logo is a light green color with a subtle pattern of diagonal lines.

Green Life

Մարզի խոշոր հիմնախնդիրներն են՝ հողերի դեգրադացումը, Էռոզիան, ափամերձ գոտու անտառների ջրածածկումը: Մարզի հողային ծածկույթի Էրոզիայի առավելագույն ցուցանիշները դիտարկվում են արևելյան և հյուսիսային հատվածներում:

Համաձայն Գեղարքունիքի մարզի միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագի՝ Սևանի տարածաշրջանում մեծ զանգվածներով հանդիպում են տիպիկ միջին հումուսային ալկալացված սևահողերը՝ լեռնային սևահողերի ենթատիպով: Հումուսի պարունակությունը կազմում է 8-12%: Լեռնային սևահողերն ունեն հումուսի մեծ պաշար՝ 0-60սմ խորության վրա հումուսի պաշարները կազմում են 360տ/հա:

Ռեակցիան վերին հորիզոններում թույլ հիմնային է, ներքևում՝ չեզոք:

Լեռնային սևահողերն օգտագործվում են մեծ մասամբ որպես խոտհարք և արոտավայր, իսկ տեղ-տեղ նաև որոշ գյուղատնտեսական կուլտուրաների մշակման համար (գարի, երկարամյա խոտեր): Մարդու գործունեության հետևանքով առաջանում է հողային ծածկույթի աղտոտում ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով:

Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի և ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2015թ. հունիսի 16-ի «ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 25-Ն հրամանի համաձայն:

«Հիդրոոդերոնութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն»ՊՈԱԿ-ի Էլեկտրոնային կայքում, 2023թ. 3-րդ եռամսյակի տեղեկագրերում հողային ծածկույթի՝ ծանր մետաղներով

աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են միայն Գեղարքունիքի մարզի Ջիլի հանքային դաշտում, իսկ այլ բնակավայրերի հողերում մետաղների պարունակության և աղտոտվածության ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է:

6.2.5 Ջրային ռեսուրսներ

Սևանի ավազանի հիդրոերկրաբանական պայմանները բնորոշվում են երկրաբանա-կառուցվածքային, գեոմորֆոլոգիական և ֆիզիկա-աշխարհագրական առանձնահատկություններով: Սևանի ջրավազանային տարածքը ներառում է Ձկնագետ, Մասրիկ, Սոթք գետերի գետավազանները, Վարդենիսի ու Գեղամա լեռներից սկսվող գետերը: Ջրային ռեսուրսների աղտոտման աղբյուրներ են հանդիսանում հիմնականում կոմունալ-կենցաղային և շինարարական կեղտաջրերը: Սևանի ջրավազանային տարածքում ստորերկրյա ջրերի քանակի և որակի նշանակալի փոփոխություններն ամնշան են, պայմանավորված բնական պայմաններով՝ ամռան ամիսներին ոռոգման նպատակով հորերի ջրածախսի ավելացմամբ:

Տարածաշրջանի ամենամեծ ջրային ռեսուրսը Սևանա լիճն է:

Սևանա լիճ. Սևանա լիճը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1900 մետր բարձրության վրա: Հնում հայտնի է եղել Գեղամա ծով, Գեղարքունյաց ծով անուններով:

Լճի ծագումնաբանական վարկածներից մեկի համաձայն՝ այն առաջացել է չորրորդական ժամանակաշրջանում: Լիճը գոյացել է հրաբխային գործունեության հետևանքով՝ միջլեռնային տեկտոնական իջվածքում սառցադաշտային և ձնհալոցքային ջրեր լցվելու արդյունքում: Չորս կողմում առանձնակի շրջապատում են Արեգունու, Սևանի, Վարդենիսի և Գեղամա լեռները:

Սևանա լիճը, Հայաստանի Հանրապետության համար ունի գեոքաղաքական մեծ նշանակություն, որպես տարածաշրջանային քաղցրահամ ջրի միակ հսկայական աղբյուր:

Լիճը Արտանիշի և Նորատուսի հրվանդանների միջև ձգված ստորջրյա պատնեշով՝ Շորժայի թմբով, բաժանվում է երկու մասի՝ հարավարևելյան կամ Մեծ Սևան, հյուսիսարևելյան կամ Փոքր Սևան: Սևանա լճի ավազանի տարբեր հատվածներ աչքի են ընկնում տարբեր կլիմայական պայմաններով: Լճի ջրահավաք ավազանում մթնոլորտային տեղումները, կախված են տեղանքի բարձրությունից՝ տարեկան 400մմ-ից (լճի առափնյա շրջանում) մինչև 900 մմ-ի (շրջապատի լեռների մերձագագաթային շրջանում), միջինը՝ 500-600 մմ: Տարվա ընթացքում լճի հայելու վրա տեղումների միջին քանակը կազմում է 390 մմ:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 3-ի N 177-Ն որոշմամբ հաստատված «ՍԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑԱԴԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ»՝ լճի երկարությունը 70 կմ է, առավելագույն լայնությունը՝ 55 կմ: Հայելու մակերեսը կազմում է 1260 կմ², որով ամենախոշորն է Հարավային Կովկասի տարածքում: Ափի շրջագիծը մոտ 230 կմ է, միջին խորությունը 26.8 մ է, ամենախորը վայրը՝ 83 մ (Փոքր Սևան): Սևանա լիճը Շորժայի ստորջրյա թմբով բաժանվում է 2 մասի՝ Մեծ Սևանի և Փոքր Սևանի: Լիճը գտնվում է Երևան քաղաքից մոտ 60 կմ հեռավորության վրա, որի ընդհանուր տարածքը՝ Սևանա լճի

հայելու հետ միասին կազմում է 147,343 հա, իսկ առանց լճի հայելու՝ 22,585 հա: Պահպանական գոտու տարածքը կազմում է 342,920 հա: Սևանա լիճ են թափվում 28 գետ և գետակ, որոնցից 4-ը՝ Փոքր Սևան, 24-ը՝ Մեծ Սևան: Լճից սկիզբ է առնում միայն Հրազդան գետը: Սևանա լճի ջրահավաք ավազանում տարեկան գումարային տեղումների բաշխումը հորհրդային կառավարման տարիներին լճի մակարդակը զգալիորեն իջել է (18 մ), ինչի հետևանքով տարածաշրջանում առաջացել է Էկոլոգիական խնդիր: Ջրի մակարդակի բարձրությունը վերականգնելու համար կառուցվել է Արփա-Սևան (48.3 կմ, 1963-81 թվականներ), ապա՝ Որոտան-Արփա դերիվատացիոն ջրատարները (21.6 կմ, 2004 թ.):

Համաձայն 2014թ. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՍԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկուլյցի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից իրականացվել և իրականացվում են Սևանա լճի և ջրհավաք ավազանի Էկոհամակարգերի պահպանության, Էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման և կենսաբազմազանության բնականոն զարգացման ու բնական պաշարների կայուն օգտագործման միջոցառումներ: Սևանա լճի ավազանի համայնքների զգալի մասում ոռոգման նպատակով հիմնականում օգագործվում են Սևանա լիճ թափվող գետերի ջրերը, որոնց մեծ մասն անկանոն է և չվերահսկվող, ոռոգման հետևանքով ամառային ամիսներին ցամաքում են՝ զգալի վնաս հասցնելով գետերում ձվադրող ձկնատեսակներին՝ Սևանի կողակին, Ամառային իշխանին, Գեղարքունիքին և Սևանի բեղլուին, որոնք կորցնում են բազմացման համար անհրաժեշտ միջավայրը և պայմանները: Սևանա լճի համար գերխնդիր է նաև հարակից բնակավայրերից, արտադրական օբյեկտներից և լճի շուրջը կառուցապատված հանգստյան տներից լիճ թափվող կեղտաջրերի խնդիրը՝ մարզի արտանետվող կեղտաջրերի շուրջ 80%-ը չեն մաքրվում:

Մաքման կայանների նախատեսումը և ավիամերձ ջրածածկ հատվածների մաքրումը Սևանա լճի համար խիստ անհրաժեշտություն է: Սևանա լճի մակարդակի բարձրացման հետևանքով լճի ավիամերձ տարածքները ջրածածկվում են, ինչի հետևանքով ջրի տակ են մնում անտառածածկ հատվածներ՝ հսկայական ծառեր, թփեր, ծառերի արմատներ, շենքեր, շինություններ, ճանապարհներ և տարբեր ենթակառուցվածքներ, որոնք շարունակաբար մաքրման կարիք ունեն:

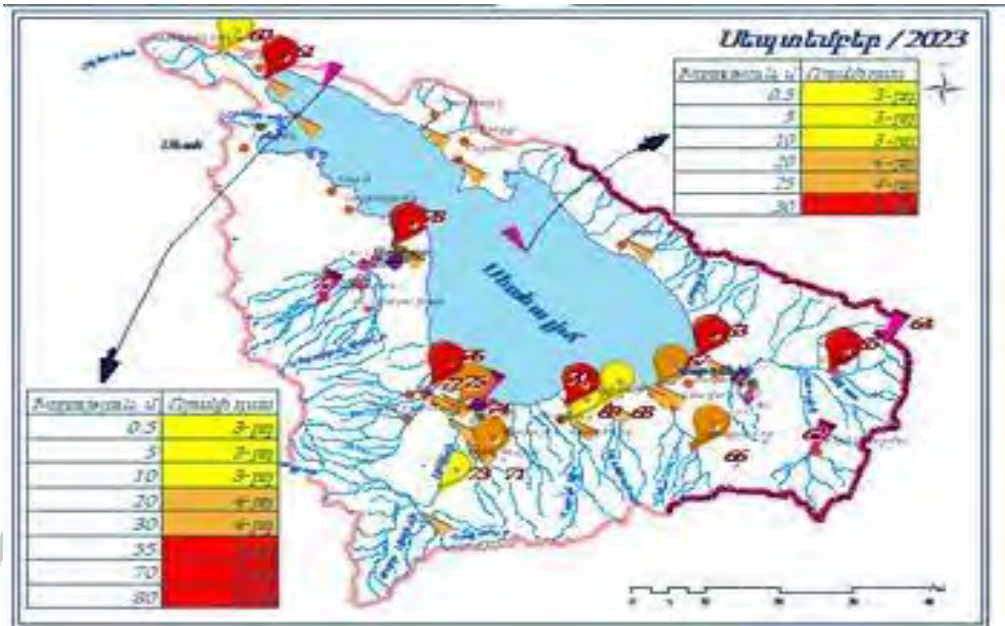
Գրունտային ջրեր.Տարածաշրջանում առանձնացվում են գրունտային ջրերի երեք հորիզոններ, որոնք միմյանցից առանձնացված են ջրամերժ կավային շերտերով: Առաջին երկու ջրային շերտերը տեղադրված են վերին չորրորդականի հասակի օլիվինային բազալտների և շլակների մեջ: Երրորդ ջրային հորիզոնը տեղադրված է Էոցենի հասակի հիմնականում քայքայված տուֆոբրեկչիանների մեջ: Այս առանձնահատկություններով է պայմանավորված որոշ տեղամասերում միայն գրունտային ջրերի տարածվածությունը, իսկ այլ տեղամասերում՝ բացի գրունտային ջրերից, տարածված են նաև ացիսաթթու գազով հարուստ ճնշումային և հանքային ջրեր:

Ստորգետնյա ջրերը բնական աղբյուրների տեսքով դուրս են գալիս երկրի մակերես, ունեն սեզոնային բնույթ: Ջրամերժ շերտերը հանդիսանում են ուլտրահիմքային ապարների կոտրատված մասսան (մագնետիզացված և սերպենտինիտիզացված

դունիտները ու սերպենտինիտները), որոնք վերածվել են կավանման առաջացումների: Շրջանում մթնոլորտային տեղումների մի մասը ներծծվելով ապարների շեղքերով ու ծակոտիկներով, բեռնաթափում են սեզոնային բնույթի աղբյուրների տեսքով, իսկ մյուսը ժամանակավոր հոսքերի տեսքով հոսում են դեպի Սևանա լիճ:

Հայաստանի հանրապետությունում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացվում է շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն իրականացվում է համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման 12.1 հավելվածի՝ անիոնների և կատիոնների, սնուցող նյութերի և ծանր մետաղների առկայությունը որոշելու համար: Համաձայն կազմակերպության կողմից 2023թ. 3-րդ եռամսյակի տեղեկագրի՝ Սևանի ՋԿՏ-ում Սևանի ՋԿՏ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետում: Ձկնագետ գետի ջրի որակը Սեմյոնովկա գյուղից վերև հուլիսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանում ջրի որակը հուլիսին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոսին և սեպտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Մասրիկ գետի ջրի որակը գետաբերանում հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), օգոստոսին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Սոթք գետի ջրի որակը գետաբերանում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Կարճաղբյուր գետի ջրի որակը Ախարածոր գյուղից վերև հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), գետաբերանում ջրի որակը հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Վարդենիս գետի ջրի որակը Վարդենիկ գյուղից վերև երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանում ջրի որակը հուլիսին և սեպտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Մարտունի գետի ջրի որակը Գեղիովիտ գյուղից վերև հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), օգոստոսին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Արգիճի գետի ջրի որակը Լեռնահովիտ գյուղից վերև երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), գետաբերանում՝ հուլիսին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Ծակքար գետի ջրի որակը գետաբերանում հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Ծողվազ գետի ջրի որակը գետաբերանում հուլիս և օգոստոս ամիսներին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), սեպտեմբերին՝ «վատ» (5-րդ դաս): Գավառագետ գետի ջրի որակը Ծաղկաշեն գյուղից վերև հուլիսին գնահատվել է «լավ» (2-րդ դաս), գետաբերանում՝ երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս): Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք ընկած հատվածում երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս):

Նկար 7

Սևանա լճի ջրի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N75-Ն որոշման Հավելված 12.1-ի համաձայն: Մեծ Սևանի մակերևութային շերտում ջրի որակը երեք ամիսներին գնահատվել է 3-րդ դաս («միջակ» որակ), միջին շերտերում՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), հատակամերձ շերտում՝ հուլիս, սեպտեմբեր ամիսներին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ), օգոստոսին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ): Փոքր Սևանի մակերևութային շերտում ջրի որակը երեք ամիսներին գնահատվել է 3րդ դաս («միջակ» որակ), միջին շերտերում՝ հուլիսին՝ 5-րդ դաս («վատ» որակ), օգոստոս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ 4-րդ դաս («անբավարար» որակ), հատակամերձ շերտում՝ երեք ամիսներին 5-րդ դաս («վատ» որակ):

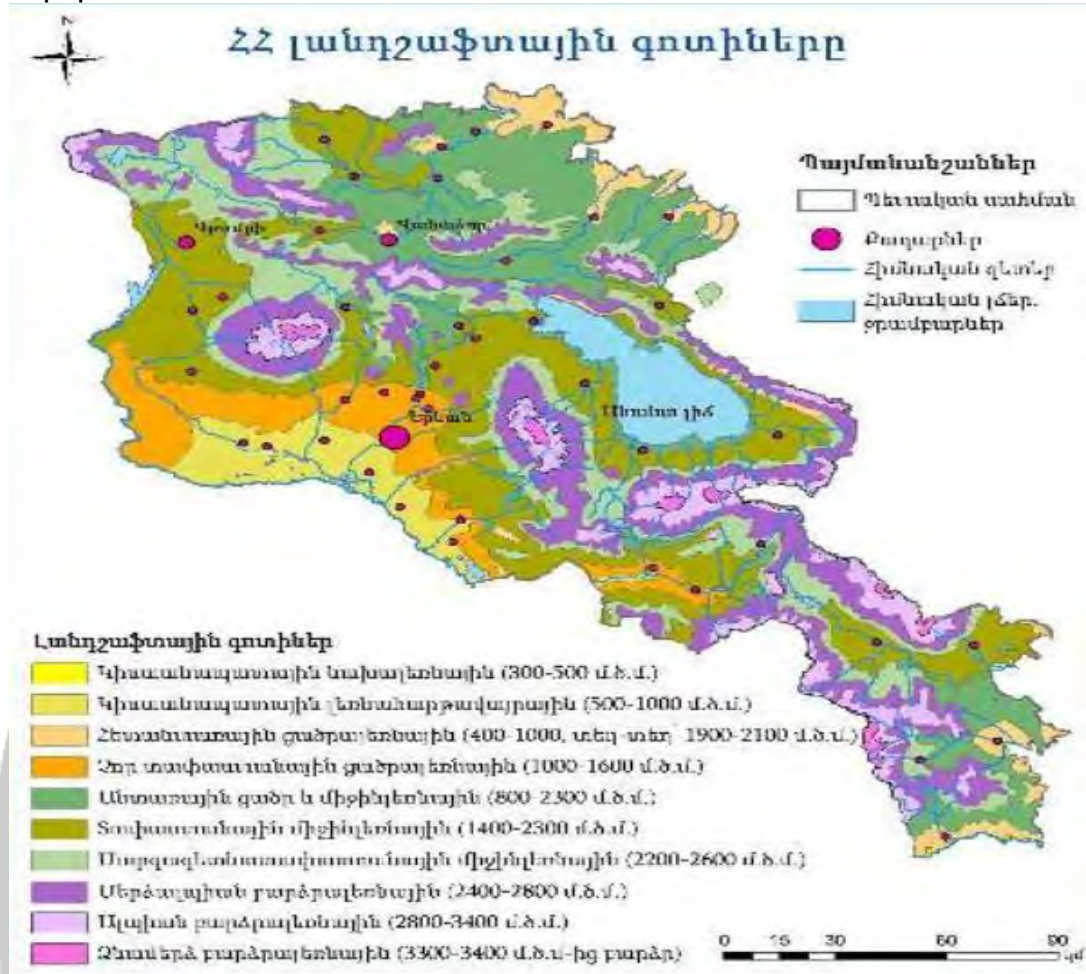
ԿԳ

Տարածաշրջանը լեռնային է և բնորոշվում է լանդշաֆտների ուղղաձիգ գոտիականությամբ՝ ցածր և միջին լեռնաստանային, մարգագետնա-տափաստանային, մերձալպյան, ալպյան: Բնական անտառները՝ գիհի և կաղնի ծառատեսակներով ոչ մեծ կղզյակներով տեղակայված են Արեգունյաց լեռնաշղթայի ուղղաձիգ լանջերի վրա, իսկ առանձին ծառեր և ծառերի փոքր խմբեր հանդիպում են նաև լճափի այլ հատվածներում:

Նկար 8

Սևանա լճի և տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով ստեղծվել է «Սևան»ԱՊ-ը:

Սևան ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքում գրանցված են մոտ 1.600 տեսակ բարձրակարգ բույսեր (Հայաստանում գրանցված բարձրակարգ բույսերի կեսից ավելի) այդ թվում՝ 55 հազվագյուտ ու անհետացող, 23 էնդեմիկ, որոնք աճում են միայն Սևանի ավազանում: Դրանք են Լրծուն Սևանի, Ոգնաթուփ Գաբրիելյանի և այլն: Բուսականությունը հիմնականում տափաստանային է՝ հացազգային, տարախոտա-հացազգային/*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albovii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirsia* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/:

Կենդանական աշխարհը ներկայացված է ողնաշարավոր կենդանիների 330
31

տեսակներով, այդ թվում՝ կաթնասուններ՝ 44 տեսակ (գայլ, աղվես, նապաստակ, կզաքիս, փորսուղ, աքիս, լուսա, ոչ հաճախ նաև արջ և այլն), թռչունների՝ 267 տեսակ, 4 տեսակ երկկենցաղներ, 16 տեսակ սողուններ և 9 տեսակ ձուկ, այդ թվում Սևանի իշխանը, որը գրանցված է Կարմիր գրքում, Սևանի կողակը, Սևանի բեղլուն և այլն:

Շորժա համայնքում հանդիպում են շնագայլ, նապաստակ, լուսան, թխակապուլտ աղավնի, արծաթափայլ որոր և անտառային կատու:

Բուսական աշխարհ: Տափաստանային գոտին Չայաստանի տարածքի ամենաընդարձակ գոտին է, որը սկսվում է 1500-1600 մ-ից, երկրի հյուսիսային հատվածում հասնում է մինչև 2000 մ բարձրության, իսկ հարավային հատվածում՝ 2400-2500 մ: Գոտին տափաստանային է և գորշ կարբոնատային, անտառային: Աչքի են ընկնում բուսական համակեցությունների բազմազանությամբ՝ հացազգային, տարախոտահացազգային/*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albobii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirsia* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/: Մարզի հիմնական անտառ կազմող ծառատեսակները հանդիսանում են սոճին, եղևնին, բարդին, ուռենին, թեղին, հացենին, ակացիան, փշատենին և այլ փշատերև ու սաղարթավոր ծառատեսակներ: Սևանա լճի ջրից ազատված հողագրունտները ծածկված են արհեստական տնկարկներով (սոճի, չիչխան, բարդի և այլ):

Ցածրադիր վայրերում աչքի են ընկնում անապատներն ու կիսաանապատները, որոնք առաջացել են լճից ազատված ավազուտների վրա և ունեն երկրորդային ծագում: Այդ տեսակներից որպես ռելիկտային համակեցություններ պահպանվել են՝ տորֆային ճահճուտները, քարացրոնային և ժայռային բուսական խմբավորումները, փռվող թփուտները՝ ցածրաճ գիհուտներ (*Juniperus depressa*) և այլն: Թփատեսակներից ամենամեծ մակերեսները զբաղեցնում է չիչխանը:

Նկար 9. Չիչխան

Սևանի ջրհավաք ավազանի տափաստանային գոտին՝ 1906-2400 մ ծովի մակերևույթից բարձր է, հիմնականում ներկայացված է չոր և տիպիկ տափաստաններին բնորոշ խոտաբույսերով՝ շյուղախոտ, փետրախոտ և այլն: Այստեղ աճում են նաև գիհու, մասրենու, արոսենու, կծուխորի, այծատերևուկի և այլ թփուտներ: Բավական շատ են

գազերը, ոզնաթփերը, որոնց թվում կան մի շարք հազվագյուտ և անհետացող տեսակներ: Մարդու կողմից առավել յուրացված է հենց այս գոտին, որի զգալի մասը վերածվել է վարելահողերի, իսկ մնացածը ակտիվ օգտագործվում է որպես խոտհարքեր և արոտավայրեր: Տափաստաններում հողերի մշակումը, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի ստեղծումը, խոտհարքները, նաև հրդեհները բացասաբար են ազդում բուսածածկույթի և կենդանական աշխարհի վրա: Բնական բուսածածկույթին փոխարինելու են գալիս մշակաբույսերը՝ ցորեն, եգիպտացորեն, արևածաղիկ, պտղատու այգիները, իսկ ողողատներում՝ բանջարեղենի մշակութայինը: (UNDP):

Տարածաշրջանում կան անոթավոր բույսերի 1587 տեսակ, 32 ծառատեսակ, 102 թփերի տեսակ, 1146 բազմամյա խոտաբույս և 307 միամյա ու երկամյա բուսատեսակներ: Շուրջ 60 բուսատեսակներ համարվում են դեղաբույսեր և 100-ը՝ ուտելի են: Կան նաև 267 տեսակի սնկեր, որից 100 տեսակը ուտելի են և 24 տեսակը՝ թունավոր: Տեղանքում աճում են հացազգիներին պատկանող շատ բույսեր՝ շյուղախոտի (*Festuca sp.*), որոմի (*Lolium sp.*) 95.1և դաշտավլուկների (*Poa sp.*) տարբեր տեսակներ:

Սևան ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքում գրանցված են մոտ 1.600 տեսակ բարձրակարգ բույսեր (Հայաստանում գրանցված բարձրակարգ բույսերի կեսից ավելի) այդ թվում՝ 55 հազվագյուտ ու անհետացող, 23 էնդեմիկ, որոնք աճում են միայն Սևանի ավազանում: Դրանք են Լրծուն Սևանի, Ոզնաթուփի Գաբրիելյանի և այլն: Բուսականությունը հիմնականում տափաստանային է՝ հացազգային, տարախոտահացազգային /*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albobovii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirma* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/:

Ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքի շուրջ 60 բուսատեսակներ օգտագործվում են որպես դեղաբույսեր, իսկ շուրջ 100 բուսատեսակներ համարվում են ուտելի:

Կարմիր գրքում գրանցված են տարածաշրջանին բնորոշ՝ խոզանափուշ Ֆյոդորովի-*Cousinia fedorovii* Takht, Լրջուն Սևանի-*Isatis sevangensis* N. Busch, Թրաշուշան հայաստանյան -*Gladiolus hajastanicus* Gabrielian, Հիրիկ Նրբագեղ - *Iris elegantissima* Sosn, Վիշապագլուխ ավստրիական - *Dracocephalum austriacum* L., Գառնառվույտ հայկական - *Oxytropis armeniaca* Sosn. ex Mulk.:

Green Life

Նկար 10. Վիշապագլուխ ավստրիական

Նկար 11. Գառնառվույտ հայկական

Նախատեսվող գործունեության տարածքում կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները բացակայում են:

Կենդանական աշխարհ: Կենդանական աշխարհը ներկայացված է ողնաշարավոր կենդանիների 330 տեսակներով՝ 44 տեսակ կաթնասուններ՝ գիշատիչներ, միջատակերներ, կրծողներ, չղջիկներ (գայլ, աղվես, նապաստակ, կզաքիս, փորսուղ, աքիս, լուսա, ոչ հաճախ նաև արջ և այլն), թռչունների՝ 267 տեսակ, 4 տեսակ երկկենցաղներ, 16 տեսակ սողուններ և 9 տեսակ ձկներ:

Կաթնասունները պատկանում են հետևյալ կարգերին.

- Միջատակերներ (Insectivora),
- Կրծողներ (Rodentia),
- Նապաստակներ (Logomorpha),
- Չղջիկներ (Chiroptera),
- Գիշատիչներ (Carnivora),
- Սմբակավոր/կճղակավոր կաթնասուններ (Artiodactyla):

Համաձայն «Գեղարքունիք 1» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագծի՝ մարզի տարածքում հաշվարկվում են 43 տեսակի փափկամարմիններ, 639 տեսակի հողվածոտանիներ, որոնք պատկանում են միջատների: Դրանցից 6-ը Հայաստանի էնդեմներ են: Կապտաթիթեռը (*Maculinea nausithous* Bergs), որն հայտնի է պարկի պահպանական գոտուց, գրանցված է Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցանկում:

Սևանա լճի ձկները ներկայացված են սաղմոնազգի-Salmonidae, սիգազգի Coregonidae և ծածանազգի-Cyprinidae ընտանիքներով: Սաղմոնազգիներին են պատկանում Սևանի իշխանը (*Sevan Trout-Salmo ischchan* Kessler 1877) իր 4 էկոլոգիական ենթատեսակներով՝ Ամառային բախտակ (*S. ischchan aestivalis*), Ձմեռային բախտակ (*S. ischchan ischchan*), Գեղարքունի (*S. ischchan gegarkuni*), Բոջակ (*S. ischchan danilewskii*): Սիգազգիների ընտանիքի ներկայացուցիչը կլիմայավարժեցված սիգն է (*Whitefish-Coregonus lavaretus*): Ծածանազգի ձկնատեսակներին են պատկանում լճի երկու էնդեմիկները՝ Սևանի կողակը (*Khrami carp Varicorhinus capoeta sevangi*) և Սևանի բեղուն (*Sevan 17 barble-Barbus goktschaicus*): 1980-ական թվականների սկզբից լճում սկսել է հանդիպել նաև արծաթափայլ լճածածանը (*Crucian carp-Carassius auratus gibelio*), որը պատահաբար լիճ է ներթափանցել արարատյան դաշտի ջրային համակարգերից:

Տարածաշրջանում հանդիպում են նաև 4 տեսակի երկկենցաղներ՝ Ցատկողներ (*Salientia*) կարգին պատկանող՝ Լճագորտ (*Rana ridibunda*), Փոքրասիական գորտ (*Rana macrocnemis*), Կանաչ դրոշ (*Bufo viridis*), Շելկովնիկովի ծառագորտ (*H.a.shelkovnikovi*):

Սողուններից հանդիպում են՝ Սպիտակափոր ժայռային, Նաիրյան ժայռային, Ռոստոմբեկովի ժայռային, Հայկական ժայռային, Վալենտինի ժայռային մողեսները, իսկ օձերից՝ սովորականը, ջրային լորտուները, պղնձօձը, լեռնատափաստանային իժը:

Երկկենցաղներից առկա են կանաչ դողոշը, լճագորտը, փոքրասիական գորտը և շելկովնիկի ծառագորտը[11]:

Ջրային կամ ջրաճահճային կենդանիների համար որպես ապրելավայր ծառայում են Սևանա լճի ջրերը, ափամերձ գոտու ճահճուտներն ու լիճ թափվող գետերի գետաբերանները: Վերջին 4 տասնամյակի ընթացքում Սևանա լճի մակարդակի իջեցումը, ինչպես նաև ճահճուտների արհեստական չորացումը, նախկին ժայռոտ ափերի վերացումը խիստ բացասաբար են անդրադարձել ավազանի կենդանական աշխարհի վրա, որը հատկապես ցայտուն կերպով արտահայտված է թռչունների վրա:

Սևանի ավազանում հանդիպում էին 267 տեսակի թռչուններ՝ ձկնկուլ (Pelecaniformes) - 4 տեսակ, արագիլ, տառեղ, ջրցուլ (Ciconiiformes) -11 տեսակ, ֆլամինգո (Phoenicopteriformes) - 1 տեսակ, հոպոպ, սագեր, բադեր և այլն: Թռչուններից 48 տեսակը բնադրող են: Այսօր դրանցից շատերը՝ մոխրագույն սագը, տուրպան, կարմրակտուց և կարմրագլուխ բադերը, սպիտակագլուխ բադը (սավկան), չեն բնադրում լճի տարածքում: Էնդեմ հանդիսացող Սևանի ծովորորի համար բնական միջավայրը դարձել է Էկոլոգիապես անկայուն: Պարկում մեծ պոպուլյացիաներով հանդիպում են՝ մեծ քնամուկը (*Glis glis*), պարսկական սկյուռը (*Sciurus persicus*), անտառային մուկը (*Apodemus sylvaticus*), այծյամը (*Capreolus capreolus*), լայնականջ ոզնին (*Tadarida teniotis*) և այլն:

ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված են՝ Կաթնասունների 6 տեսակ, (գործ արջը, ջրասամուկը, անտառային կատուն, բեզարյան այծ-*Capra aegagrus Erleben* և այլն), սողուններից 2 տեսակ(խայտաբղետ՝ Անդրկովկասյան բազմագույն մողեսիկ-*Eremias arguta transcaucasica Darevsky, 1953*) և փոքրասիական մողեսները- *Darevskia rostombekovi Darevsky 1957*), 39 թռչնատեսակներ (Հայկական որոր-*Larus armenicus*), վարդագույն հավալուսն - *Pelecanus onocrotalus Linnaeus*, ձկնկուլը և այլն), սազանմաններից՝ սպիտակագլուխ բադ կամ սավկա - *Oxyura leucocephala Scopoli*, ձկներից՝ Սևանի իշխանը իր տարատեսակներով, Սևանի բեղուն (*Barbus goetschaicus Kessler*) և Սևանի կողակը (*Varicorhinus capoeta sevangi, Filippi*) հոդվածոտանիներից՝ Արիոն կապտաթիթեռը - *Maculinea arion zara Jachontov*, Մթնշաղային կապտաթիթեռ - *Maculinea nausithous*, Անտեսված կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus neglectus Dantchenko*, Նինայի կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus niniae Forster*, Թուրքական կապտաթիթեռ - *Agrodiaetus turcicus Koçak*, գրանցված են միջազգային միության Կարմիր գրքում:

Նկար 12. Հայկական որոր

Նկար 13. Նինայի կապտաթիթեռ

Շողակաթ համայնքում հանդիպում են շնագայլ, նապաստակ, լուսան, թխակապոյտ աղավնի, արծաթափայլ որոր և անտառալին կատու:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները, կենդանատեսակները և կենդանիների բնադրավայրերը բացակայում են:

6.2.7 Բնության Հատուկ պահպանվող տարածքներ

Մարզի բնության հատուկ պահպանվող տարածքը «Սևան» ազգային պարկն Է՝ 150,1 հազ. հա մակերեսով: Այն գտնվում է շրջակա միջավայրի նախարարության կառավարման ներքո, որի գործառույթներն իրականացվում են «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի միջոցով: Այն բաժանվում է չորս՝ արգելոցային, արգելավայրային, ռեկրացիոն և տնտեսական գոտիների: Պարկի տարածքում են գտնվում «Նորաշենի», «Լիճք-Արգիշի», «Գիլլի» և «Արտանիշի» արգելոցները՝ 7464 հա ընդհանուր մակերեսով, որից ցամաքայինը կազմում է 4289 հա, ջրայինը՝ 3175 հա: Այստեղ է գտնվում նաև երկու՝ «Գավառագետի» և «Գիհի-կաղնուտային ռելիկտային» արգելավայրերն՝ ընդհանուր 2652 հա մակերեսով:

Սևան» ազգային պարկը ստեղծվել է ՀԿԿ Կենտկոմի և Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի 1978 թվականի մարտի 14-ի «Սևան» ազգային պարկ ստեղծելու մասին» N 125 որոշմամբ, ՀՀ կառավարության 2002 թվականի մայիսի 30-ի N927-Ն որոշմամբ վերակազմակերպվել է որպես «Սևան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ պետական հիմնարկ, հաստատվել է պարկի և կազմակերպության կանոնադրությունները, գործառույթների շրջանակը:

«Սևան» ազգային պարկի» (այսուհետև՝ պարկ) գործունեության նպատակը՝ պարկի տարածքի բնական Էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային ու կենսաբանական բազմազանության, բնության ժառանգության գիտական ուսումնասիրության, պահպանության, պաշտպանության, վերականգնման, վերարտադրության, հաշվառման,

գուլքագրման, մոնիթորինգի, ինչպես նաև պարկի բնական պաշարների կայուն օգտագործման ապահովումն է:

Պարկը հանրապետական նշանակության՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածք է: Պարկի հողերը հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր են, որոնք ներառում են բնապահպանական, պատմական ու մշակութային և այլ նշանակության հողեր, որոնց վրա օրենքով սահմանված կարգով արգելվում է պարկի նպատակներին հակասող գործունեություն:

Համաձայն կառավարման պլանի՝ «Սևան» ազգային պարկի տարածքը Սևանա լճի հայելու հետ միասին կազմում է 147 456 հա, իսկ առանց լճի հայելու՝ 22 697 հա:

Գործունեության տարածքը գտնվում է «Սևան»ԱՊ-ի Սևանա լճի ափամերձ հատվածում :

6.2.8 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007թ. մարտի 15-ի «ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐԿՈՂ ԵՎ ՕՏԱՐՄԱՆ ՈՉ ԵՆԹԱԿԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 385-Ն որոշման՝ սահմանվում է Ծովագյուղ բնակավայրի վարչական տարածքների համար հուշարձանների ցանկը.

Աղյուսակ 5

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Տապանաքար Մխիթար քահանայի	1671 թ.		—	<u>5.49/1.1.9</u>	S		Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար Ասատափի	1594 թ.		—	<u>5.49/1.1.7</u>	S	կնտ-ոււմ, կազմող՝ Քիրամ	Լուսանկար վերբեռնել
Տապանաքար	16-17 դդ.		—	<u>5.49/1.1.8</u>	S		Լուսանկար վերբեռնել
Մատուռ Սբ. Մաշտոց	17 դ.	6 կմ հվ	—	<u>5.49/11</u>	S	Սևան-Դիլիջան հին ճանապարհից ձախ, սարալանջի ն վրկնգ.	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						1993-1997 թթ.	
Մատուռ Սբ. Գևորգ	19 դ.	գ. մ.	—	<u>5.49/10</u>	S	Աղավնի Գևորգյանի տան մոտ վրնրգ.՝ 1987 թ.	<u>Լուսանկար վերբեռնել</u>
Մատուռ	13 դ.		—	<u>5.49/2.1</u>	S	վրնրգ.՝ 1973-1975 թթ.	<u>Լուսանկար վերբեռնել</u>
Հուշարձան Մուրացյան		գ. մ.	—	<u>5.49/9</u>	S	գյուղամիջյան ճանապարհին	 <u>Լուսանկար վերբեռնել</u>
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածներին	1970 թ.	գ. մ.	—	<u>5.49/8</u>	S	ճարտ.՝ Ս. Մանուկյան	 <u>Լուսանկար վերբեռնել</u>

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Կոթող	1987 թ.		—	<u>5.49/11.2</u>	Տ	մատուռի մոտ քանդ.՝ Զ. Քոչարյան	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	11 դ.		—	<u>5.49/1.1.1</u>	Յ	ընկած գետնին, եզրերը՝ վնասված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12 դ.		—	<u>5.49/1.1.2</u>	Յ	ընկած գետնին, հողմնահարված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12 դ.		—	<u>5.49/1.1.3</u>	Յ	առե եզրին, կանգնեցված թեք դիրքով	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/1.1.4</u>	Յ	կիսով հողի մեջ, հողմնահարված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/1.1.5</u>	Յ	առե եզրին, կանգնեցված թեք դիրքով, վերին և ստորին աջ անկյունները կոտրված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	16 դ.		—	<u>5.49/1.1.6</u>	Յ	ամ կողմում, երկաթե ճաղաշար ցանկապատի մեջ, արձանագիր	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	10-11 դդ.		—	<u>5.49/3.1</u>	Յ	ազուցված	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						հվ պատին, արտաքուստ	
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/3.2</u>	Յ	ագուցված հվ պատին, արտաքուստ, ձախ եզրը՝ չի պահպանվել	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/3.3</u>	Յ	հվ պատին, արտաքուստ, ստորին մասը չի պահպանվել	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	13 դ.		—	<u>5.49/3.4</u>	Յ	ագուցված հվ պատին, արտաքուստ	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	11-12 դդ.		—	<u>5.49/3.5.1</u>	Յ	պատվանդանին	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	11-12 դդ.		—	<u>5.49/3.5.2</u>	Յ	խրված հողի մեջ	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/3.5.3</u>	Յ	պատվանդանին, երկատված	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.		—	<u>5.49/3.5.4</u>	Յ	խրված հողի մեջ	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	13 դ.		—	<u>5.49/3.5.5</u>	Յ	պատվանդանին, վերին աջ անկյունը՝ կտրված	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ.	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
Խաչքար	12-13 դդ.	համասում	—	<u>5.49/5</u>	Յ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի հողամասում, վերնամասը՝ չի պահպանվել	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	12-13 դդ.	համասում	—	<u>5.49/6</u>	Յ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի հողամասում, վերնամասը՝ չի պահպանվել	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	16 դ.	համասում	—	<u>5.49/7</u>	Յ	«Վերին թաղ»-ում, Վազիկ Մկրտչյանի հողամասում, ստորին մասը կոտրված, արձանագիր	Լուսանկար վերբեռնել
Խաչքար	11 դ.		—	<u>5.49/11.1</u>	Յ	մատուռի բեմին	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի «Զանդած ժամ»	16-17 դդ.	գ. մ.	—	<u>5.49/4</u>	Տ	Գրիգորյան Կոլեի հողամասում, կիսավեր	Լուսանկար վերբեռնել
Եկեղեցի «Աստվածընկալ»	15-17 դդ.	2 կմ ամ	—	<u>5.49/3</u>	Տ	դաշտամիջյան ճանապարհից աջ, բլրի վրա վրկնգ՝	Լուսանկար վերբեռնել

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե	կոորդ	համարանիշ	նշան.	հավելյալ նշումներ	պատկեր
						1950-1960-ական թթ.	
Գյուղատեղի «Ավգովաղբյուր»	13-18 դդ.	1 կմ ան	—	<u>5.49/2</u>	S		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզմանոց	12-20 դդ.		—	<u>5.49/1.1</u>	S		Լուսանկար վերբեռնել
Գերեզմանոց	9-13 դդ.		—	<u>5.49/3.5</u>	S	եկեղեցու շուրջը	Լուսանկար վերբեռնել
Ամրոց	մ.թ.ա. 2-1 հզ, 12-20 դդ.	հս մասում	—	<u>5.49/1</u>	Յ	գործող գերեզմանոցի հս-ան մասում, բարձունքին	Լուսանկար վերբեռնել

Գործունեության տարածքը չի առնչվում նշված պատմամշակութային հուշարձանների հետ:

Նախատեսվող գործունեության տարածքին ամենամոտը մատուռն է 5,57կմ հեռավորությամբ վրա:

Green Life

6.2.9 Բնության հուշարձաններ

Գեղարքունիքի մարզում և Սևանի ավազանը հարուստ են բնական հուշարձաններով: Մարզի տարածքում պահպանվել են բազմաթիվ միջնադարյան ճարտարապետական հուշարձաններ, առանձնապես ուշագրավ բնական հուշարձաններ, խառնարանային լճեր, խարամային կոներ, ընդարձակ քարային ծովեր:

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N967-Ն որոշման համաձայն՝ մարզում կան 15 բնության հուշարձաններ, որից 7-ը՝ երկրաբանական, 6-ը՝ ջրաերկրաբանական, 1-ը՝ ջրագրական և 1-ը՝ կենսաբանական: Բնական հուշարձանների մի մասն ունի հատուկ պահպանվող տարածքների կարգավիճակ:

Աղյուսակ 6

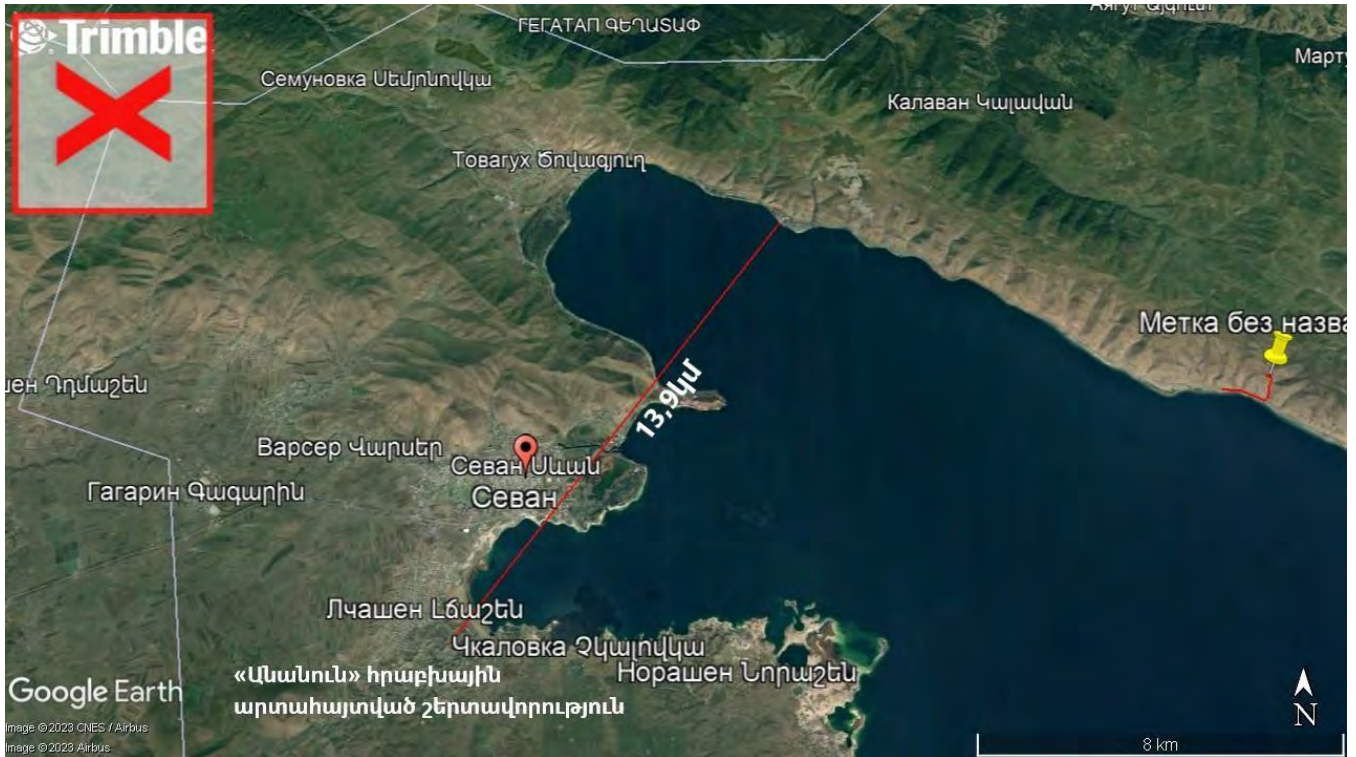
	Երկարաբանական հուշարձաններ	
21.	Սևկատար» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 20 կմ արլ
22.	Աժդահակ» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 25 կմ հվ-արմ
23.	«Անանուև» ծալքավորումներ	Գեղարքունիքի մարզ, Սևանա լճի հս-արլ ափին, երկաթուղու պաստառի հատվածում, Սևան քաղաքից մոտ 45 կմ հեռավորության վրա
24.	«Քարե ծով» քարացրոններ (չինգիլներ)	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ դեպի խարամային քարհանք
25.	«Անանուև» հրաբխային արտահայտված շերտավորություն	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ հվ, հրաբխային խարամների գործող քարհանքի մոտ
26.	«Արմաղան» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Մադինա գյուղից 3.5 կմ արմ

27	«Հայրավանք» բրածո ֆաունա	Գեղարքունիքի մարզ, Հայրավանք գյուղից 2-3 կմ հս-ար
	Զրաերկրաբանական հուշարձաններ	
5	«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա
6	«Խաչերի» աղբյուր ծայրամասում	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի արմ ծայրամասում
7	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Ակունք գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 1980 մ բարձրության վրա
8	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Լճավան գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 2045 մ բարձրության վրա
9	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Կարճաղբյուր գյուղի հվ-արլ եզրին, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
10	«Վանքի աղբյուր» աղբյուրների խումբ	Գեղարքունիքի մարզ, Սարուխան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1977 մ բարձրության վրա
	Զրագրական հուշարձաններ	
11	«Ակնա» լիճ	Գեղարքունիքի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից 10 կմ արմ, Ակնասար լեռան լանջին
	Բնապատմական հուշարձաններ	
4	«Ենթալյայն մարգագետին»	Գեղարքունիքի մարզ, Դրախտիկ գյուղի մոտ
	Բնապահպանական հուշարձաններ	
	«Թառ (Կարմիր Կատար)» հրաբուխ	

Գեղարքունիքի մարզ, Սևանի լեռնաշղթայի լանջերի (Շորժա գյուղի շրջակայքում) առկա են նաև «Օֆիոլիտային ապարների» մերկացումները:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում չկան բնության հուշարձաններ, մոտ 200-230մ հեռավորության վրա գտնվում է «Անանուն» ծալքավորումներ երկրաբանական հուշարձանը:

6.2.10 Սոցիալական

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ բնակավայրի վարչական տարածքում:

Մարզի տարածքը կազմում է 5351քառ.կմ, ներառում է 5 քաղաքներ և 93 գյուղական բնակավայրեր: Մարզի տարածքում է գտնվում Սևանա լիճը և «Սևան»ԱՊ-ը: Մարզկենտրոնը Գավառ քաղաքն է: 2023թ. տարեսկզբի դրությամբ մարզի բնակչությունը կազմում է 228,7հազ. մարդ:

Ներկայացվում է մարզի ներկա վիճակն ըստ ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի [/armstat.am/](http://armstat.am/) կայք էջի:

Աղյուսակ 7

Green Life

Տարածքը Territory	5 351 քառ. կմ/ sq. km
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the Republic of Armenia, %	18.0
Համայնքներ, 2023թ. տարեկզբի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2023	5
Քաղաքներ Towns	5
Գյուղեր Villages	93
Բնակչության թվաքանակը 2023թ. տարեկզբի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2023	228.7 հազ. մարդ/ ths. person
այդ թվում՝ including:	
քաղաքային urban	65.9 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	162.8 հազ. մարդ/ ths. person
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of marz population in the total population of the Republic of Armenia 2022, %	7.7
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2022թ., % Share of urban population size 2022, %	28.8
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	345 144.8 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	81 431.4 հա/ ha

2022թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 2.6 %,
- գյուղատնտեսություն 11.7 %,
- շինարարություն 4.6 %
- մանրածախ առևտուր 2.3 %
- ծառայություններ 0.9 %:

Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը հանքագործական արդյունաբերությունն է: Կարևոր նշանակություն ունի նաև մշակող արդյունաբերությունը, որի մեջ մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդամթերքի արտադրությունը: Մարզում են գտնվում բազմաթիվ հանքավայրեր, որոնցից են ոսկու, դոլոմիտի, բազալտի, ավազի, հրաբխային տուֆի հանքավայրերը: Շահագործվող հանքավայրերից մի մասին բաժին է ընկնում երկրում արդյունահանվող հանքաքարի զգալի մասը:

Մարզի տնտեսության առաջատար ուղղությունը գյուղատնտեսությունն է, հատկապես հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով: Մարզի տարածքով անցնում է Երևան-Սևան-Դիլիջան հանրապետական նշանակության մայրուղին:

Սևան համայնք. համաձայն 2022-2026թթ. Սևան համայնքի 5-ամյա զարգացման ծրագրի՝ համայնքը զբաղեցնում է 39689.27հա հողատարածք, խոշորացվել է 2021թ.-ի դեկտեմբերի 5-ին՝ Սևան համայնքում կայացած Տեղական ինքնակառավարման մարմինների

ընտրությամբ: Սևան միավորված համայնքը ներառում է Սևան քաղաքը և 11 գյուղական բնակավայրեր՝ գ. Գագարին, Գեղամավան, Դումաշեն, Չովաբեր, Լճաշեն, Ծաղկունք, Ծովագյուղ, Նորաշեն, Չկալովկա, Սեմյոնովկա, Վարսեր: Սևան համայնքը գտնվում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզում, Սևանա լճի հյուսիս-արևմտյան հատվածում: Սևան համայնքում գործում է 4 հիմնական, 14 միջնակարգ և 1 ավագ դպրոց, նախակրթարաններ, Սևանի բազմագործառույթային պետական քոլեջ, ֆրանկոֆոն ակումբ, ջրային մարզաձևերի մարզադպրոց, բազմագործառույթային քոլեջ, առողջախահական հաստատություններից՝ «Բժշկական կենտրոն», «Սևանի հոգեկան առողջության կենտրոն», ականբուժական, երեխաների վերականգնողական կենտրոններ: Սևան համայնքն ունի 18 համայնքային ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություն, մարզադպրոց, երաժշտական դպրոց, գրադարանների կենտրոնացված համակարգ, մշակութային կենտրոն, արվեստի դպրոցներ և կոմունալ տնտեսություն:

Տարածաշրջանում ձմեռը չափավոր ցուրտ է, գերիշխում է թույլ սառնամանիքային անհողմ եղանակ, ամռանը գերակշռում է «արևոտ, չափավոր խոնավ» եղանակային տիպը՝ նվազագույն տեղումների քանակով: Գարնանից ամռան անցումը տեղի է ունենում աստիճանաբար՝ շնորհիվ լճի ջրային ավազանի ազդեցության: Համայնքն իր ավիամերձ տարածքներով զբոսաշրջությամբ, հանգստի, առողջարանային հիանալի բնակավայր է: Այն առանձնանում է ջրային ռեսուրսներով, բնապահպանական և մշակութային հուշարձաններով:

Սևան քաղաքը (2023թ. տարեսկզբին՝ 18.8 հազ. բնակիչ, Երևանից 66 կմ հեռավորությամբ) գտնվում է Սևանա լճի հյուսիս-արևմտյան ափին: Տնտեսության առաջատար ոլորտը և բնակչության հիմնական զբաղվածության ուղղությունը՝ զբոսաշրջությունն է: Բնակչության որոշ մասը զբաղված է կրթության, մշակույթի, ծառայությունների մատուցման ոլորտներում: Սևան քաղաքից ընդամենը 6 կմ հեռավորության վրա՝ Երևան-Թբիլիսի մայրուղուն հարող տարածքում է գտնվում Սևանա թերակղզին՝ հեթանոսական շրջանից մինչև միջնադար, մինչև մեր օրերը ձգվող հնություններով, 874թ-ին կառուցված Սուրբ Առաքելոց և Սուրբ Կարապետ եկեղեցիները: Առաքելոց եկեղեցու աջ խորանում է տեղավորված իր հրաշագործ հատկություններով հայտնի «Ամենափրկիչ» խաչքարը /1653 թ./: Թերակղզում է գտնվում նաև Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցը, որը հոգևորականներ է պատրաստում Հայ Առաքելական եկեղեցու համար:

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ծովագյուղ բնակավայրը հիմնադրվել է 1830թ.–ին: Բնակչությունը գաղթել է Արևմտյան Հայաստանի Արծափ գյուղից: Նախկին անունները՝ Ճիպոտիկ, Չիբուխյու: Ծովագյուղ գյուղը գտնում է ծովի մակերևույթից 2050մ բարձրության վրա: Չբաղեցնում է 7314.92 հա հողատարածք: Բնակչության թվաքանակը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 4236 մարդ: Իր աշխարհագրական դիրքով Ծովագյուղը Հայաստանի ամենալեռնոտ շրջաններից է. գտնվում է Արեգունի, Փամփակի և Գեղամա լեռնաշղթաների հանգուցակետում: Համայնքն իր ավիամերձ տարածքներով զբոսաշրջությամբ, հանգստի, առողջարանային հիանալի բնակավայր է: Այն առանձնանում է ջրային ռեսուրսներով, բնապահպանական և մշակութային հուշարձաններով: Համայնքում զարգացած է ծառայությունների մատուցման ոլորտը, գործում են կրթական, առողջապահական, մշակութային հաստատություններ, սպասարկող կազմակերպություններ և ընկերություններ: Համայնքն ամբողջությամբ գազաֆիկացված է: Համայնքն ունի երկու ջրամբարտակ՝ յուրաքանչյուրը 400 մ³ տարողությամբ, որն

ապահովում է համայնքի բնակչության խմելու ջրի մոտ 90%-ը: Համայնքում կա երկաթուղային 1 կայարան: Համայնքով անցնող երկաթգծի երկարությունը կազմում է 18 կմ: Կա անտոմոբիլային 3 և երկաթուղային 2 կամուրջ: Համայնքի տարածքով է անցնում Ձկնգետը:

Ծովագյուղ համայնքից 1.5 կմ հեռավորության վրա՝ Երևան-Թբիլիսի մայրուղուն հարող ճանապարհի աջ եզրին բարձրացող բլրի վրա է գտնվում Ծովագյուղի ԱՍՏՎԱԾԸՆԿԱԼ ԵԿԵՂԵՑԻՆ (15-17 դդ.), գյուղից 1 կմ հարավ-արևելք «Ավզով աղբյուրի»-ի մոտ՝ 18-րդ դարի Մատուռ, ԱՄՐՈՑ ք.ա 2-1 հազ., 13-17դդ. խաչքարերով Գերեզմանոց, 16- 17 դդ. Եկեղեցի՝ «ԶԱՆԴՎԱԾ- ԺԱՄ»: Ունի միջնակարգ դպրոց, մանկապարտեզ:

Համայնքի բնորոշ վտանգավոր երևույթներն են երաշտը, ուժեղ քամիները, կարկուտը, գարնանային և աշնանային ցրտահարությունները: Համայնքում առկա հիմնախնդիրներից են բնակարանային ֆոնդի, ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների, կրթամշակութային օջախների շենքային պայմանների բարելավումը:

7. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, բնառեսուրսներ

Նախատեսվող գործունեության տարածքը գտնվում է Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ գյուղի վարչական տարածքում՝ Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 7,8 թիվ 1 հասցեում և 780 հողամասում: Գործունեության տարածքը գտնվում է Սևան ազգային պարկի ռեկրացիոն գոտում, Սևանա լճի ափամերձ հատվածում: Հողամասի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 15016.69քմ:

Տարածքում քանդման աշխատանքներ չեն նախատեսվու, կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ:

Տարածքի կառուցապատում:

7.1 Տեխնիկա-տեխնոլոգիական լուծումները.

Համաձայն Սևանի համայնքապետարանի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների՝ տարածքի կառուցապատման սահմանափակումներ չկան: Համաձայն նախագծային լուծումների՝ կառուցապատումը կատարվելու է 1905 նիշից բարձր հատվածում: Վերանորոգվելու է միայն կիսակառույց շինությունը:

Տարածքում շենք շինությունների քանդման, տեղափոխման աշխատանքներ չեն նախատեսվում: Շինությունները ստորգետնյա հարկեր չեն ունենալու:

Ըստ նախագծային լուծումների կառուցապատման ցուցանիշներն են.

- ✓ Հողամասի ընդհանուր մակերեսը՝ 14.960 մ²
- ✓ Շինությունների կառուցապատման ընդհանուր մակերեսը՝ 1796,04մ²(12%)

- ✓ Կանաչապատման մակերեսը՝ 11166,45մ²(75%)
- ✓ Սալիկապատ անցուղիներ/մայթերի մակերես՝ 1 275,98մ²(8%)
- ✓ Գոյություն ունեցող չվերականգնվող կառույցներ և ինքնակամ շինություններ 721,53 քմ (5%)
- ✓ Հանգստյան գոտին լողափնյա գոտի չի նախատեսում, ելնելով տարածքի ռելիեֆային առանձնահատկություններից:

Երկրորդ տարածքի 1500մ² հատվածի վրա նախատեսվում է իրականացնել ավտոկայանատեղին մոտ 30 մեքենայի համար, որից կանաչապատումը գեոտեքստիլով՝ 768,35քմ, իսկ կանաչ ավտոկայանատեղին՝ 570,24քմ, մայթերը և փողոցները՝ 161,77քմ: Ավտոկայանատեղին իրականացվելու է գեոմեմբրանային ցանցապատումով, ինչը նույնպես ապահովելու է տարածքի տվյալ հատվածում կանաչ տարածությունը:

Հանգստյան գոտու տարածքում նախատեսվում է.

Ռեստորանային մասնաշենք	19.64 քմ
Հյուրատուն	462.54 քմ
Երկհարկ թեթև կոնստրուկցիաներով հյուրատներ	145.92 քմ
Միահարկ թեթև կոնստրուկցիաներով հյուրատներ	2.56 քմ
Երկհարկանի հյուրատներ	810.00քմ
Հարթակ, որի վրա պետք է տեղադրվեն թեթև տաղավարներ	8.40քմ
Հանդերձարաններ	66.00քմ
Պահեստային շենք	189.40քմ
Օֆիսային տարածք	48.15 քմ
Սանհանգույց	28.40 քմ
Պահակակետ	15.03 քմ

- Երկհարկանի կցակառույցը բաղկացած է լինելու երեք շարքով 5 հարկանի հյուրատներից: Հյուրատան առաջին հարկում նախատեսվում է խոհանոց/հյուրասենյակ, սանհանգույց, երկրորդ հարկում՝ 1 ննջարան և սանհանգույց: Կցակառույցը երեսապատված է լինելու բաց գույնի դեկորատիվ սվաղով, մուգ գույնի դեկորատիվ ներկով և խառը քարե շարվածքով: Տանիքը հարթ է, ջրահեռացումը հողի սահմաններում, համաձայն ՀՀՇՆԻՎ-11.01.07-2006 շինարարական նորմերին համապատասխան: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիլներից:
- Հյուրատուն համար 1/մեծ/ նախատեսվում է իրականացնել թեթև կոնստրուկցիաներով՝ հողից 1,8մ բարձրության վրա: Հյուրատան 1-ին հարկում նախատեսվում է ընդհանուր սենյակ, սանհանգույց, ննջասենյակ և մեծ տեռասա: Երկրորդ հարկում՝ 1 ննջարան, սանհանգույց և պատշգամբ: Հյուրատունը երեսապատվելու է մուգ գույնի մետաղական թիթեղով, փայտով և խառը քարե շարվածքով: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիլներից: Տանիքը՝ թեք, ջրահեռացումը հողի սահմաններում, համաձայն ՀՀՇՆԻՎ-11.01.07-2006 շինարարական նորմերին համապատասխան:
- Հյուրատուն 2/Մեծ/ նախատեսվում է 2 մեծ հյուրատուն՝ թեթև կոնստրուկցիաներով: Հյուրատան 1-ին հարկում նախատեսվում է ընդհանուր սենյակ, սանհանգույց, ննջասենյակ, իսկ երկրորդ հարկում՝ մեկ ննջասենյակ և սանհանգույց: Հյուրատունը երեսապատվելու է մուգ գույնի մետաղական թիթեղով, փայտով և խառը քարե շարվածքով: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիլներից: Տանիքը՝ թեք, ջրահեռացումը հողի սահմաններում, համաձայն ՀՀՇՆԻՎ-11.01.07-2006 շինարարական նորմերին համապատասխան:
- Հյուրատուն 1/փոքր/- նախատեսվում է 1 փոքր հյուրատան կառուցում՝ թեթև կոնստրուկցիաներով՝ գետնից 1,8մ բարձրության վրա: Հյուրատան 1-ին հարկում նախատեսվում է ընդհանուր սենյակ, սանհանգույց, ննջասենյակ և մեծ տեռասա: Հյուրատունը երեսապատվելու է մուգ գույնի մետաղական թիթեղով, փայտով և խառը քարե շարվածքով: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիլներից: Տանիքը՝ թեք, ջրահեռացումը հողի սահմաններում, համաձայն ՀՀՇՆԻՎ-11.01
- Ռեստորանային համալիր-մուտքը լինելու դրսից՝ կլոր աստիճաններով և վերելակով՝ հողից 6մ բարձրության վրա: Նախատեսվում է մեծ նախամուտք, մեծ խոհանոց, սանհանգույցներ և մեծ սրահ՝ ամբողջովին պատված վիտրաժներով: Համալիրը երեսապատվելու է մուգ գույնի բազալտե սալիկներով: Տանիքը հարթ է, ջրահեռացումը հողի սահմաններում, համաձայն ՀՀՇՆԻՎ-11.01.07-2006 շինարարական նորմերին համապատասխան: Արտաքին դուռ-պատուհանները

նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիններից:

- Հանդերձարաններ-լինելու է 1 հարկանի, որտեղ տեղակայվելու է խոհանոցային հատվածը, սանհանգույց, հանդերձարաններ՝ տղաների և աղջիկների համար: Շենքը երեսապատվելու խառը քարե շարվածքով և բաց գույնի դեկորատիվ սվաղով: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիններից: Տանիքը՝ միաթեք:
- Պահեստային շենք-լինելու է 1 հարկանի շինություն, որի ներսում լինելու են 10,40-40,20քմ մակերեսով պահեստային սենյակներ: Շենքը նախատեսվում է երեսապատել բաց դեկորատիվ սվաղով: Տանիքը՝ երկթեք: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիններից:
- Օֆիսային շենք-լինելու մեկ հարկանի շինություն, որի ներսում նախատեսվում է օֆիսային սենյակ, խոհանոց, սանհանգույց և ննջասենյակ: շենքը նախատեսվում է երեսապատել բաց գույնի դեկորատիվ սվաղով: Տանիքը՝ երկթեք: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիններից:
- Հյուրատուն-երկհարկանի շինություն է: Հյուրատան առաջին հարկում նախատեսվում է հասարակական տարածք, դիմացի հատվածում աստիճան և տեռասա, երկրորդ հարկում՝ սենյակներ: Հյուրատունը նախատեսվում է երեսապատել սև տուֆե սալիկներով և բաց գույնի տրավերտինե սալիկներով, տանիքը՝ թեք: Արտաքին դուռ-պատուհանները նախատեսվում է իրականացնել ապակեպատ մուգ մոխրագույն ալյումինե փոշեներկված պրոֆիլից, իսկ ներքին դռները՝ մետալոպլաստ պրոֆիններից:
- Նախատեսվում է 11166,45քմ մակերեսով տարածքի կանաչապատում տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով:

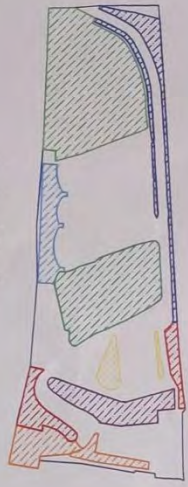
ՀԱՄԱՆԱՅՆՑԱՆՑՎԱԾ Է՝
 "ՄԵՎԱՆ ԱՃՋԱՅԻՆ ՊԱՐԿ"
 ՊՈՒՎՅ ՏՆՕՐԵՆ

Բարեկարգված սինան /արկա և նոր
 ծառատեսակներիկ տեղանշմամբ Մ 1:500

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ	
Հողի տանձնագրից	14960.00քմ²
Ուստորադասի մասնաշենք	
Հյուրասրահ	
Երկհարկ թիթե կոնստրուկցիաներով հյուրասրահ	
Միահարկ թիթե կոնստրուկցիաներով հյուրասրահ	
Երկհարկանի հյուրասրահ	
Հարթակ, որի վրա պետք է տեղադրվեն թիթե տարածարներ	
Հանրակառուցումներ	
Պանելային շենք	
Օձխային տարածք	
Սանհանրային	
Պանակալներ	
Վերականգնման ջրանցիկ տարածք	
Վերականգնման ջրանցիկ տարածք	
Վտուցվածքով, կառուցվածքով, ապակեպատ, սալեկապատ անջրանցիկ տարածք	
Գարջրուն ու նեցուղի չվերականգնելի կառույցներ	
Բարդի	139 հատ
Մոճի	167 հատ
Թեղի	17 հատ
Գլխի	10 հատ
Թխի	3 հատ
Միաբնա բնակարան	
Հանգրվանների կիրառում	9 հատ

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ	
Առկա է 90 հատ Բարդի	
Առկա է 166 հատ Մոճի	
Առկա է 17 հատ Թեղի	
Առկա է 4 հատ Բարդի և 2 հատ Մոճի	
Առկա է 30 հատ Բարդի	
Առկա է 10 հատ Գլխի և 15 հատ Բարդի	
Նախատեսվում է տեղի 3 հատ Թխի	
Նախատեսվում է հիմնել միաբնա բնակարանի ծառայանոց	
Նախատեսվում է տեղի 170 հատ անդրհատնակայանի և բարձրարժեքի ծառատեսակներ, կենդանի սև թիթե «Մեան» ազգային պարկի և պանդոկայանի գրունտ բուսատեսակների ցանկից	

Մանրություն
 Նախատեսվող շինությունները գտնվում են
 1905.00 կիչից բարձր:

ՊԱՏՎԻՐԱՌՈՒՄ ԱՐՏԱԿ ԽՈՋԱՏՐՄԱՆ

ՀՀ ԳԵՄԱՐՔՈՒՄ ԵՄԱԾ, ՍԵՎԱԼ ՀԱՄԱՅՆՔ, Գ. ԾՈՒՎԱԳՅՈՒՆՆԵՐ
 ԾՈՒՎԱԳՅՈՒՆ, ՀԱՄԱՐԱՐԿ ԽՈՋՈՒՄ 78 ՎՄ ԹԻՎ 1 ՀԱՍՑՆՈՒՄ
 ՀԱՐՑԱՑՄԱՆ ԳՈՏՈՒ ԿՎՈՒՌՄԱՆ

Փոփ քան, թիթե, քանոն, Ստոր, Ամ
 Արտադրող, ՍՏՆ ԲՆԱՅՈՒՄ ԳՐԱԳՈՒՄ
 Միջնորդական, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ
 ՆԳՎՆ, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ
 Նախագիծ, Ա. ՀԱՆՍՅՈՒՆ

Քանոն, թիթե, քանոն, Ստոր, Ամ
 Արտադրող, ՍՏՆ ԲՆԱՅՈՒՄ ԳՐԱԳՈՒՄ
 Միջնորդական, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ
 ՆԳՎՆ, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ

Նախագիծ, Ա. ՀԱՆՍՅՈՒՆ

Քանոն, թիթե, քանոն, Ստոր, Ամ
 Արտադրող, ՍՏՆ ԲՆԱՅՈՒՄ ԳՐԱԳՈՒՄ
 Միջնորդական, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ
 ՆԳՎՆ, ԲԻ ԳՐԱԳՈՒՄ

Նախագիծ, Ա. ՀԱՆՍՅՈՒՆ

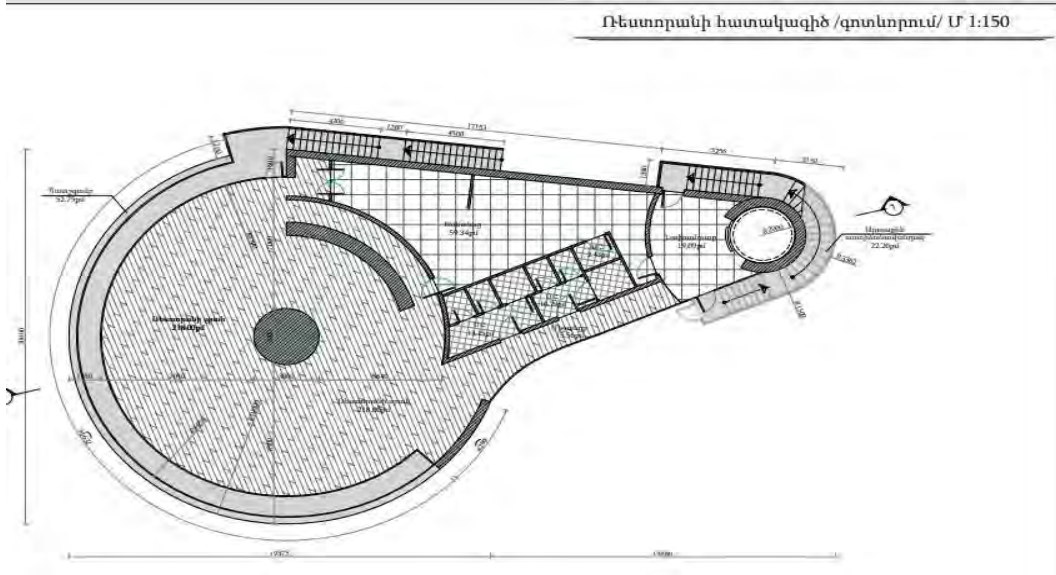

ԵՐԿԶԱՐԿԱՆԻ ՉՅՈՒՐԱՏՈՒՆ

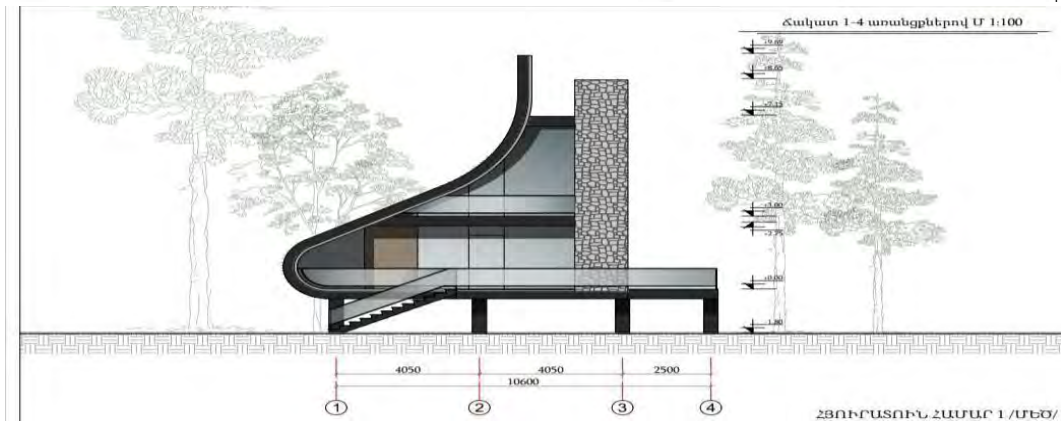
Ճակատ 1-13 առանցքներով Մ 1:150

Ռեստորանի հատակագիծ /գոտևորում/ Մ 1:150

Ճակատ 1-4 առանցքներով Մ 1:100

Ճակատ 1-3 առանցքներով Մ 1:100

Ճակատ 3-1 առանցքներով Մ 1:100

Գիմախի ճակատ Մ 1:100

Հետի ճակատ Մ 1:100

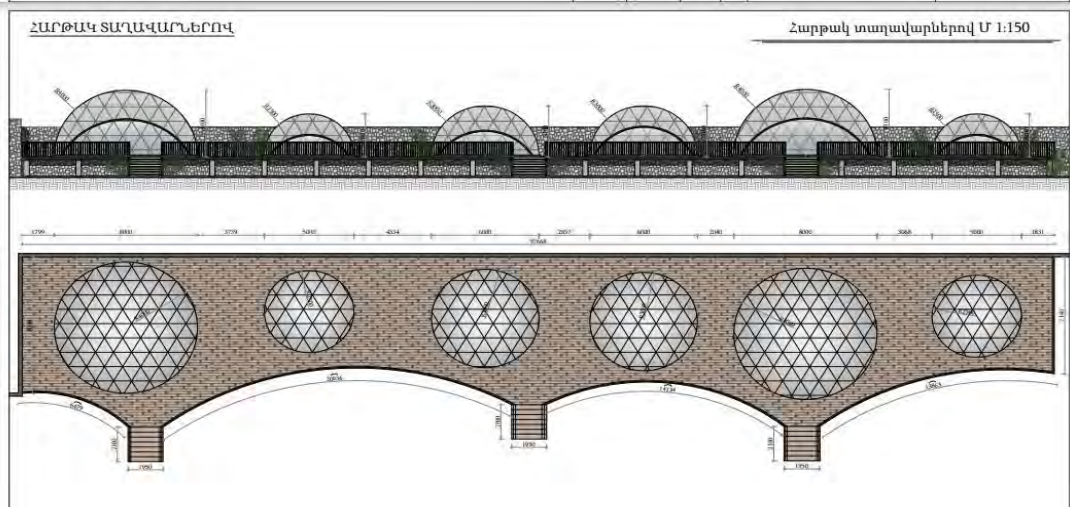
ԳՈՒՆԵՏԱՅԻՆ ԷՆԵՔ

Կտրվածք 1-1 Մ 1:100

Ճակատներ Մ 1:100

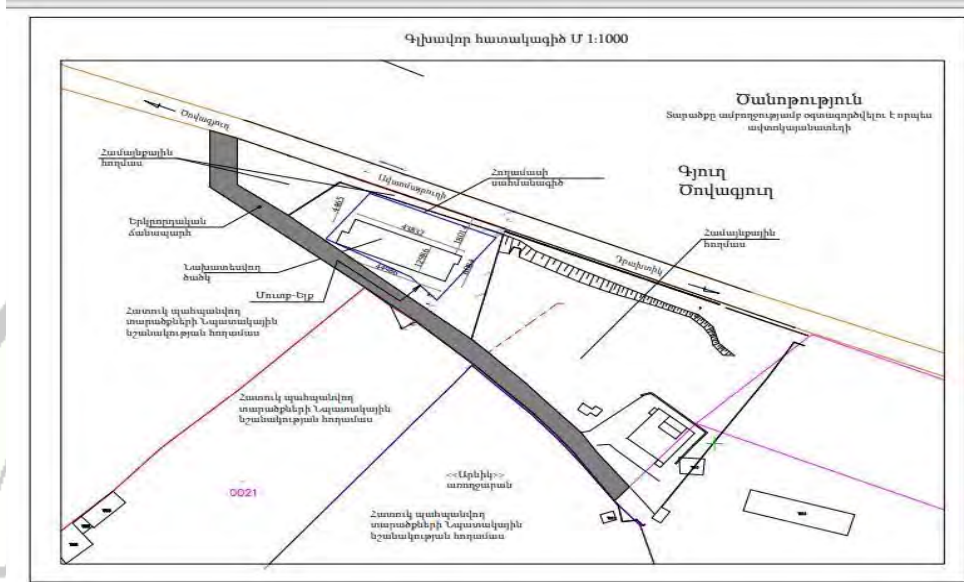
Տարածքում լինելու է ընդհանուր սանհանգույց՝ տղամարդկանց և կականց համար:

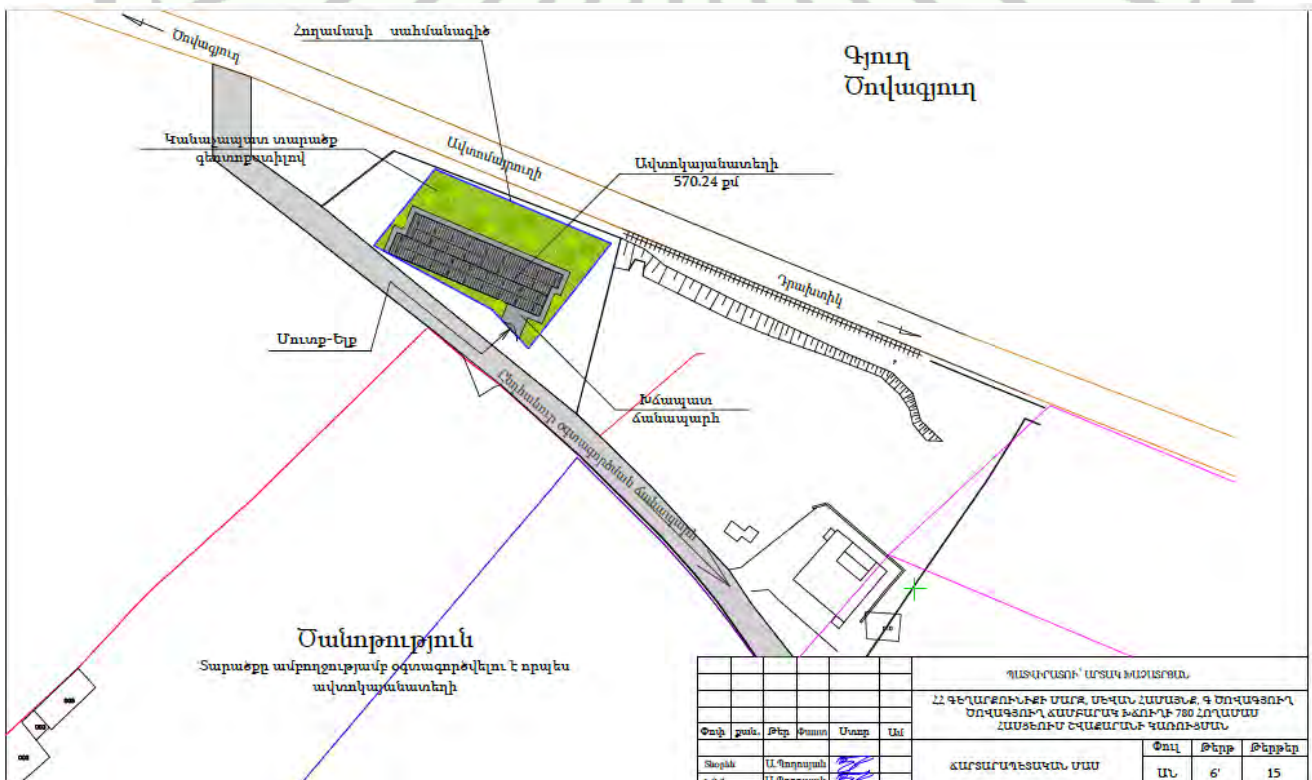
Շինություններում տեղադրվելու են նաև լուսավորության, օդափոխության, հրդեհաշիջման համակարգեր: Օդափոխությունը կազմակերպվելու է սան.հանգույցներում, խոհանուցում և ռեստորանում: Արտաքին լուսավորությունը կազմակերպվելու է գոյություն ունեցող հենասյուններով՝ էլեկտրամատակարարմամբ: Տեղադիրքի փոփոխությունն չի նախատեսվում: Տարածքը ցանկապատվելու է մետաղական

ճաղաշարով փայտյա ցցերի վրա՝ 142,0գծմ երկարության h=0.8մ բարձրության ցանկապատով: Ցանկապատի կառուցման համար հողային աշխատանքներ չեն նախատեսվում, քանի որ փայտե ցցերը խրվելու են հողի մեջ:

Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 780 հողամաս հասցեում կառուցվելու է շվաքարան: Ծվաքարանի հիմքերն իրականացվելու են ժապավենային 40*30սմ հատվածքով B 20 դասի ե/բ-ից երկայնական և լայնական ամրանավորումը համապատասխանաբար A500C և A240 դասի ամրաններից՝ կետային հիմքերով, 60*60*40 երկրաչափական չափերով:

Ավտոկայանտեղին նախատեսվում է մոտ 30 մեքենայի համար: Կայանատեղին նախատեսվում է իրականացնել խճով, հողով, գեոմեմբրանային ցանցով, իսկ հարակից ողջ տարածքը լինելու է կանաչ գետտեքստիլից:

Տարածքում, բացի վերը թվարկված կառուցապատման շինություններից, նախատեսվում է նաև մաքրման կայանի տեղադրում:

Տարածքում հարմար տեղաշարժվելու նպատակով նախատեսվում է անցուղիների կառուցում՝ սիզամարգով և բիոսալիկներով/բուլիժնիկ/:

Ջեղեղատար համակարգ. Տարածքում կնախատեսվի հողային երկայնական միմյանց միացված առվակներ: Այդ առվակներից անձրևաջրերը տարբեր խճային դրենաժով կֆիլտրվեն և կներծծվեն հողային զանգված:

Տարածքի կառուցապատումն իրականացվելու է այնպիսի նյութերով, որոնք չեն վնասի շրջակա միջավայրը: Բոլոր կառուցապատման լուծումները կլինեն համահունչ և ներդաշնակ գոյություն ունեցող լանդշաֆտին և բնությանը, չխաթարելով տարածքի էկոհամակարգը և հարակից շրջակա միջավայրը:

Գործունեության ենթակա տարածքում լողափնյա գոտի չի նախատեսվում, ելնելով տարածքի ռելիեֆային առանձնահատկություններից: Միաժամանակ հանգստյան գոտու բարեկարգման աշխատանքները կատարվելու են, ելնելով ՀՀ կառավարության 2008թ.դեկտեմբերի 18-ի «ՍԵՎԱՆ» ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐԿԻ ԵՎ ԴՐԱՆ ՀԱՐՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ, ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆԹԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՂԱԶԱԾԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ N 1563-Ն որոշման պահանջներից:

Շահագործման փուլում համալիրի առավելագույն բեռնվածությունը նախատեսվում է 145 մարդ:

Նախատեսվող գործունեության նախագիծը կազմվել է ՀՀ-ում գործող նախագծային և շինարարական նորմերին համապատասխան: Նախագծային լուծումներում ապահովված են հակահրդեհային պահանջները՝ ՀՀՇՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» հակահրդեհային պաշտպանությունը կազմակերպվելու է համաձայն՝ ՀՀՇՆ II-8.04.-2005 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային ավտոմատիկա» շինարարական նորմերի, «Զաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի» նորմերին համապատասխան:

Շահագործման փուլում տարածքն ապահովված է լինելու բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամների համար տեղաշարժվելու հնարավորություններով և պաշտպանության միջոցառումներով, որոնց լուծումները նախատեսվել են քաղաքաշինության նախարարի 2006թ. հոկտեմբերի 10-ի N 253-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան:

7.2 Շինարարության փուլ.

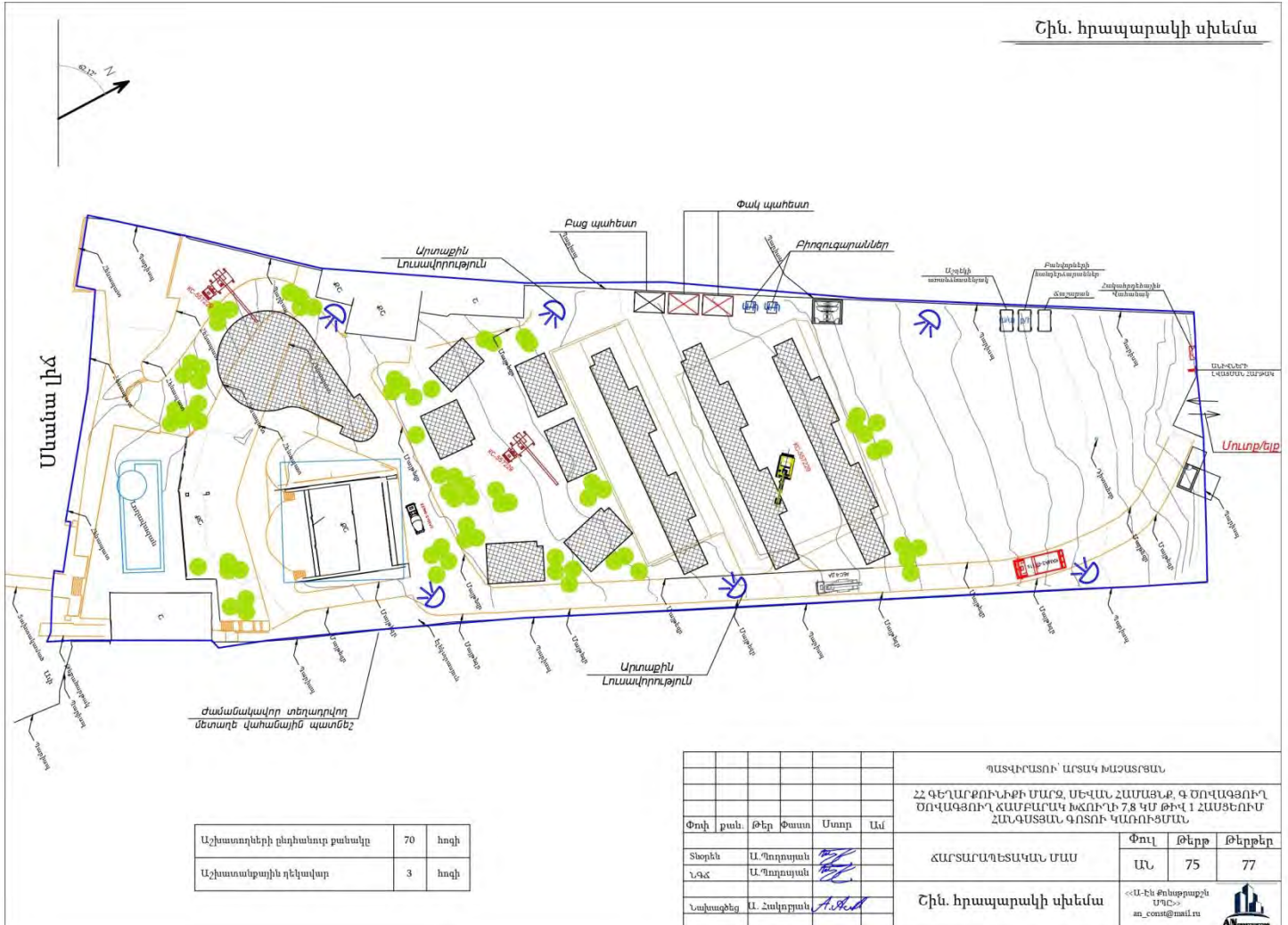
Շինարարության իրականացնելու համար գործունեության տարածքում ձևավորվելու է շինհրապարակ:

Շինհրապարակ: Շինհրապարակը լինելու է ամբողջ տարածքը: Շինարարության փուլում աշխատողների առավելագույն թիվը կկազմի 73 մարդ, իսկ միաժամանակյա աշխատողների թիվը՝ 30 աշխատող:

Շինհրապարակի սխեման

Շին. հրապարակի սխեմա

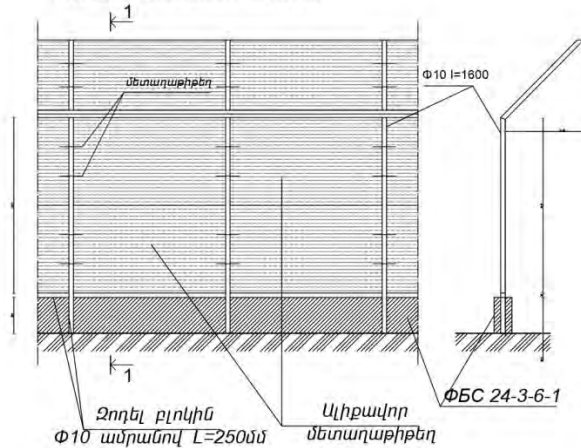
Աշխատողների ընդհանուր քանակը	70	հոգի
Աշխատանքային ղեկավար	3	հոգի

ՊԱՏՎՐԱՏՈՒ ԱՐՏԱԿ ԽԱՇՏՐԱՆ						
ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ, ՄԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՔ. Գ ՕՍՎԱԳՅՈՒՂ ՕՍՎԱԳՅՈՒՂ ՀԱՄԱՐԱԿ ԽՃՈՒՆԻ 7.8 ԿՄ ԹԻՎ 1 ՀԱՍՑԵՈՒՄ ՀԱՂԱՑՅԱՆ ԳՈՏՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ						
Փողի քան.	Թեր	Փաստ	Ստոր	Ամ	ՀԱՐՏԱՐԱԴԵՏԱԿԱՆ ՄԱՍ	
Տնօրեն Ն.Գ.Ը.	Ա. Պողոսյան				Փուլ	Թերթ
Նախագծից Ա. Հակոբյան	Ա. Պողոսյան				ԱՆ	75
Շին. հրապարակի սխեմա					Թերթեր	77
					«Ա-ԷՆ Քոնսթրաքշն ՄԻԸ» an_constr@mail.ru	

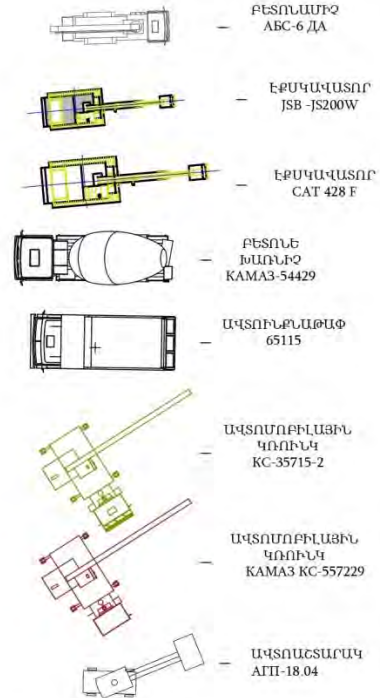

	Կառուցվող շիրթը
	Ժամանակավոր պատտառ
	Շին հրապարակ մուտք եվ ելք
	Հակահրդեհային վահանակ
	Լուսարձակներ
	Անվտանգության լվացման ծորակ
	Բաց պահեստ
	Փակ պահեստ
	Բիոզուգարան

ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՏԵՂԱԴՐՎՈՂ ՄԵՏԱԴԵ ՎԱՀԱՆԱՅԻՆ ՊԼԱՆՆԵՇ

Շին հրապարակի սխեմա

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՍԻ ԽՈՍՏԱՅՐԱՆ						
ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ, ՄԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔ Գ ՇՈՎԱԳՅՈՒՂ ՇՈՎԱԳՅՈՒՂ ՀԱՄԱԲԱՐԱԿ ԽՈՏՈՒՄԻ 7,8 ԿՄ ԹԻՎ 1 ՀԱՄԱՅՈՒՄ ՀԱՆՐԱՅՑԱՆ ԳՈՏՈՒ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ						
Փոփ	քան.	Թեր	Փաստ	Ստոր	Այլ	
Տնօրեն	Ա. Պողոսյան					
ՆԿՁ	Ա. Պողոսյան					
Նախագիծ	Ա. Հակոբյան					
Հին հրապարակի սխեմա				Փուլ	Թերք	Թերթեր
				ԱՆ	76	77

Շինարարական հրապարակում լինելու են.

- Աշխղեկի սենյակ
- Շինանյութերի պահեստավորման համար նախատեսված տարածք՝ փակ և բաց պահեստներ
- բիոզուգարաններ 2 հատ
- հանդերձարաններ, ճաշարան
- հակահրդեհային վահանակ 1 հատ
- մեքենաների անիվների լվացման հարթակ՝ 1 հատ 6,0x3,5 մ չափերի:

Շինհրապարակն ապահովված է լինելու լուսարձակներով, գիշերային լուսավորությամբ՝ 2 լյուքսից ոչ պակաս: ունենալու մուտ և ելք:

Շինհրապարակում նախատեսված է շինարարական աղբի պահման տարածք: Շինարարության փուլում տարածքը կապահովվի ժամանակավոր ջրամատակարարմամբ, էլեկտրաէներգիայի մատակարարմամբ, աշխատողների համար կտեղադրվեն ժամանակավոր տնակ, բիոզուգարաններ, անիվների լվացման հարթակ, շինանյութերի և

շինադրի տեղադրման համար նախատեսված տարածք՝ տակդիրներով: Շինհրապարակն ապահովված է լինելու, հակահրդեհային վահանակներով, կրակմարիչներով, աղբամաններով: Շինարարության փուլում տեղադրվելու է ջրցանն իրականացվելու է ջրցան մեքենայով վարձակալության հիմունքներով:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների վաճուճում, որի համար նախատեսված է 1 հատ անիվների վաճուման հարթակ՝ 6,0x3,5 մ չափերի: Անիվների վաճուման պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների վաճուման սարքի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Շինհրապարակում անիվների վաճումանից առաջացած, ինչպես նաև շինարարական հոսքաջրերը միավորվելու են մեկ բակային՝ ջրահեռացման ցանցին, ուղղորդվելու են տարածքում տեղադրված բիոզուգարան: Անձրևաջրերից առաջացող հոսքաջրերը միմյանց միացող հողային երկայնական առվակներով կլցվեն տարբեր խոշորության խճային դրենաժով, որոնց միջոցով անձրևաջրերը կֆիլտրվեն և կներծծվեն հողային զանգված:

Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U1 = S1 \times K1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

S1 - ջրվող տարածքի մակերեսը կազմում է 3345մ² (շինհրապարակ, արտաքին ճանապարհներ)

K1 - 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T - ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով, 120 օր (առավելագույնը 120 օր, ներառված կրկնակի ջրցանը)

$$U1 = 3345 \times 0.0015 \times 120 = 602,1 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 5,02 \text{ մ}^3/\text{օր:}$$

Անիվների վաճուման համար Շինարարության փուլում մեքենաների վաճումանը նախատեսվում է օրը 2-3 հատ՝ 1 անգամ հաճախականությամբ:

Տեղադրվելու են 1 հատ վաճուման կետ, յուրաքանչյուրի ջրաքանակի նորման ընդունված է 0,8լ/վրկ:

$$Q_2 = 0.8 \times 3 = 2.4/\text{վրկ կամ } 0,0024\text{մ}^3$$

Շինհրապարակը ցանկապատվելու է ժամանակավոր մետաղե վահանային պատնեշով: Ցանկապատի վրա լինելու է ցուցատախտակ՝ պատվիրատուի, կապալառուի, շինարարական աշխատանքների սկզբի և ավարտի վերաբերյալ տեղեկատվությամբ:

Բոլոր տիպի շին-մոնտաժային աշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարական նորմերը, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Այսպիսով, շինարարության ժամանակ ընդհանուր ջրապահանջը կլինի 5,02+0,0024+0,723= 5,7454մ³ միջին օրական: Սակայն, քանի որ ջրցանը հաշվարկվում է այնպես, որ ավելորդ ջրի կուտակումներ և արտահոսքեր չառաջանան, իսկ կոմունալ - կենցաղային կարիքների նպատակով ջուրը հասնելով կոյուղի ևս կորուստներ է ունենում՝ 0,05%, հետևաբար՝ 0.716+0,0024=0.74մ³ կլինի հաշվարկված արտահոսքերը, հնարավոր անձրևաջրերն էլ միասին կարող են հասնել առավելագույն օրական 1մ³ կեղտաջրերի առաջացման, ինչը բավարարում է տեղադրվող երկու բիոզուգարանների տարողությանը, քանի որ բիոզուգարանները կարող են տեղադրվել, ըստ

անհրաժեշտության տարբեր տարողության կեղտաջրերի բացով և սպասարկվեն ըստ պահանջի: Բացի աիդ, շինարարության առաջին ամիսներին տեղադրվելու և գործելու է մաքրման կայանը, ուստի բիոզուգարանները համարվում են ժամանակավոր լուծում կեղտաջրերի արտահոսքի համար:

7.3 Հողային աշխատանքներ.

Հանգստի գոտում կառուցապատման աշխատանքների ժամանակ նախատեսվում է իրականացնել մոտ 265մ երկարությամբ կոյուղագծի կառուցում՝ հանգստյան տներից, ռեստորանից դեպի մաքրման կայան, որի արդյունքում կկատարվի մոտ 31մ³ ծավալի հողային աշխատանք: Հանվող հողային զանգվածը (գրունտ) կազմելու է 53,5մ³, որն ամբողջությամբ օգտագործվելու է տարածքի հարթեցման և հետլիցքի նպատակով: Իսկ 10մ³ բերրի հողն օգտագործվելու է կանաչապատման նպատակով:

7.4 Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, սարքավորումներ, շինարարական աշխատանքներ

Գործունեության կատարման շինարարության փուլում օգտագործվող հիմնական տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներն են.

1. ավտոաշտոռարակ- 1 հատ
2. Ավտոկրունկ -2 հատ
3. Բետոնամղիչ /-1 հատ
4. Բետոնե խառնիչ
5. Ավտոինքնաթափ
6. Շարժական կոմպրեսոր Էլ. եռակցման սարք
7. Էքսկավատոր- 2 հատ
8. Ձեռքի Էլեկտրական գործիքներ
9. Ձեռքի մեխանիկական գործիքներ
10. Ատաղձագործական գործիքներ
11. Ներկարարական գործիքներ:

Շինարարական աշխատանքների՝ բեռնման-բեռնաթափման ժամանակ օգտագործվող բեռնաբարձիչ մեքենաները, բեռնաբռնիչ սարքերը պետք է համապատասխանեն պետական ստանդարտներին կամ տեխնիկական պայմաններին՝ համաձայն ՇՆ և Կ III-4-80* պահանջներին:

Շինտեխնիկական լինելու է Կապալառու ընկերության սեփական տեխնիկական կամ անհրաժեշտության դեպքում վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից: Մեքենաներն աշխատելու են ըստ հերթականության և ըստ անհրաժեշտության: Վերջիններս լինելու են ընկերության սեփական տեխնիկական կամ անհրաժեշտության դեպքում վարձակալվելու են այլ կազմակերպություններից: Մեքենաները կայանվելու են շինհրապարակում, ավազակոպճային տարածքի վրա՝ նախատեսված հատուկ շինտեխնիկայի կայանման համար, ճանապարհին մոտ նախատեսված գործունեության վերին հատվածում:

Շինարարական տեխնիկայի և սարքավորումների աշխատանքային ժամանակահատվածում կայանման վայրերում նախատեսվում է ավազի կամ մանրախճի փոռում՝ վառելիքի կամ քսայուղերի հնարավոր արտահոսքը հողային և ջրային ռեսուրսներ կանխելու նպատակով: Աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր և փոխարինվելու է նորով: Հնարավորության դեպքում (անհրաժեշտ քանակի դեպքում) աղտոտված ավազը կհանձնվի ճանապարհաշինարարական ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումն իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Կառուցապատման բոլոր լուծումների համար հաշվի են առնվելու տեղանքի պայմանները, կազմակերպվելու է անվտանգության տեխնիկայի կանոնների իրականացման համալիր միջոցառումներ՝ ղեկավարվելով ՀՀՇՆ III-IV.2008-ի դրույթներով: Ամբողջ շինարարության ընթացքում վերահսկվելու են շինարարության որակի չափանիշները՝ տեխնիկական վերահսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից: Ակտավորվելու են թաքնված աշխատանքները, գրանցելով վարման մատյանում:

7.5 Ժամանակացույց

Շինարարական աշխատանքներն իրականացվելու են համաձայն ժամանակացույցի, որը ներառում է հետևյալ շինարարական աշխատանքները.

- ❖ Նախապատրաստական աշխատանքներ
- ❖ Արտաքին պատերի իրականացում
- ❖ Ներքին պատերի իրականացում
- ❖ Տանիքային աշխատանքներ
- ❖ Պատուհանների և դռների փոխարինում, տեղադրում
- ❖ Ներքին ինժեներական աշխատանքներ
- ❖ Արտաքին հարդարման աշխատանքներ
- ❖ Ներքին հարդարման աշխատանքներ
- ❖ Արտաքին բարեկարգում
- ❖ Տարածքի մաքրում շին աղբից

Կառուցապատումը տևելու է 25 ամիս /750 օր/:

Ենթակառուցվածքներ. Տարածքում առկա են ինժեներական ենթակառուցվածքները՝

ջրահեռացման, գազամատակարարման և էլեկտրամատակարարման համակարգերը: Առկա են գազամատակարարման և էլեկտրամատակարարման պայմանագրերը, որոնք կցվում են հայտին:

ՇՆԱՐԱՐԱՐՎԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՔԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑ

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանում	Աշխատանքայի օրեր																			
		30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	30 օր	
1.	Նախագայտարառ ժամանակներ	■																			
2.	Արտաքին պատերի կրակակաշտ		■	■	■																
3.	Նեղին պատերի կրակակաշտ				■	■	■														
4.	Տանկային աշխատանքներ							■	■	■											
5.	Պատուհանների և դռների փակոթ									■	■	■									
6.	Նեղին ինժեներական աշխատանքներ											■	■	■							
7.	Արտաքին հարկայրման աշխատանքներ													■	■	■					
8.	Նեղին հարկայրման աշխատանքներ															■	■	■			
9.	Արտաքին բարեկարգում																		■	■	
10.	Տարածքի մաքրում շին ապրիլ																			■	

ՇՆԱՐԱՐԱՐՎԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 750 ՕՐ

						ԳՈՏԹՐՎՈՒՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ		
						22 ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՎԱԿՈՒՄԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՎԱԿՈՒՄԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏԹՐՎՈՒՄ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ		
Փոստ	Գրաս	Քնն	Քառու	Մուտք	Ստ			
Տարածք	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան
Լուս	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան
Կառավար	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան	Ս. Պողոսյան
						ՇՆԱՐԱՐՎԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՔԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑ		
						ՇՆԱՐԱՐՎԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՔԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑ		

7. 6 Ջերմամատակարարում և օդափոխություն

Շահագործման փուլում շենքերի ջերմամատակարարումը նախատեսված է տաք ջրամատակարարման և ջեռուցման անհատական կաթսաներից՝ էլեկտրասարքերի օգնությամբ: Տաք ջրամատակարարման ներքին ցանցը կատարվելու է պոլիպրոպիլենային խողովակներով:

Օդափոխություն. շենքերի օդափոխությունը կատարվելու է խոհանոցներից, սանհանգույցներից և լողասենյակներից՝ բնական օդատարներով, որոնք հորանների միջով բարձրանում են դեպի տանիք:

7.9 Ջրամատակարարում. Ջրահեռացում.

Գործունեության ենթակա տարածքում առկա է ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերը, որոնք վերանորոգվելու են, ավելացվելու են նաև նոր հանգստյան տների ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգեր:

Ջրամատակարարում.

Շինարարության փուլում աշխատողների խմելու ջրամատակարարումը կատարվելու է բերովի ջրով՝ շէրով, մինչև ջրամատակարարման համակարգի կառուցումը: Իսկ բանվորների կոմունալ-կենցաղային նպատակով ջրամատակարարումը կիրականացվի ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շահագործման փուլում ջրամատակարարումն իրականացվելու է տարածքում առկա ջրի հորից՝ համապատասխան ջրօգտագործման թույլտվության առկայության դեպքում: Գործունեության վերաբերյալ համապատասխան թույլտվությունների առկայության դեպքում՝ Ձեռնարկողը կդիմի Շրջակա միջավայրի նախարարություն ջրօգտագործման թույլտվություն ստանալու համար՝ ՀՀ Կառավարության 2023 թվականի օգոստոսի 3-ի N 1332-Ն որոշման N 10 հավելվածով սահմանված փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

Ջրահեռացում

Շինարարության փուլում կեղտաջրերի հեռացման համար տեղադրվելու է բիոզուգարան, իսկ շահագործման փուլում՝ կենսաբանական մաքրման կայան:

7.10 Աղբահանություն.

Շինարարության ընթացքում առաջանալու են շինարարական նյութերի մնացորդներ՝ շինարարական աղբի տեսքով, որը շաբաթական երկու անգամ հաճախականությամբ կհեռացվի տարածքից մատակարար ընկերության կողմից: Շինաղբի կուտակումը կատարվելու է շինհրապարակում նախատեսված վայրում՝ պարկերի մեջ, չգերազանցելով նախատեսված բարձրության նորմերը: Գործունեության իրականացման հետևանքով առաջանալու է կենցաղային աղբ, որը կառուցապատման փուլում կազմելու է 3600կգ/տարի, շահագործման փուլում 15 400կգ/տարի

Շինարարության փուլում տեղադրվելու են 2 հատ, յուրաքանչյուրը 1.1 չափերի և 2 հատ փոքր աղբաման:

Շահագործման փուլում տարածքի աղբահեռացումը կատարվելու է համաձայն՝ Սևանի համայնքապետարանի կողմից տրված տեղեկանքի՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Աղբի կոնտեյներները, որոնք պետք է ունենան փակվող կափարիչներ, կտեղադրվեն հարթակների վրա և կունենան հարմար մերձատար ուղիներ:

7.11 Կանաչապատում, բարեկարգում.

Նախատեսվում է 11166,45մ² մակերեսով կանաչապատում տեղանքին բնորոշ բուսատեսակներով՝ պտղատու ծառերով: Կանաչապատումն իրականացվելու է համաձայն կանաչապատման նախագծի: Կանաչապատումն իրականացվելու է «Սևան» ԱՊ-ի հետ համաձայնեցված կանաչապատման ծրագրին համապատասխան: Կանաչապատման նախագիծը ներկայացված է ԱՊ-ի համաձայնության: Նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում՝ ներտարածքային ճանապարհների տեսքով՝ խճազաքարերով:

Դեպի գործունեության տարածք մոտեցող ճանապարհը լինելու է գրունտային, իսկ հանգստյան գոտու տարածքում հետիոտնի ճեմուղիները լինելու են հիմնականում կանաչապատ՝ մասնակի սալիկապատումով (բուլիժնիկ), սիզախոտերով:

7.12 Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ խմելու և կենցաղային նպատակով:

Շինարարության փուլում աշխատողների խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում, շշերով՝ ըստ պահանջի:

Ջրցանի, աշխատողների տեխնիկական և կենցաղային նպատակների համար օգտագործվող ջուրը բերվելու է ավտոցիստեռնով, որը լցվելու է տարածքում գոյություն ունեցող 25 մ³ տարողություն ունեցող բաքում: Տեխնիկական նպատակով ջուրը բերվելու է ջրցան մեքենաներով՝ ըստ պահանջի, պայմանագրային հիմունքներով: Տեխնիկական ջրի մատակարարման պայմանգիրը կապալառուի կողմից կկնքվի գործունեության վերաբերյալ համապատասխան թույլտվությունները ստանալուց հետո՝ շինարարական աշխատանքները սկսելուց առաջ:

Շահագործման փուլում հանգստացողների համար խմելու ջուրը մատակարարվելու է ջրի հորից, համապատասխան ջրօգտագործման թույլտվություն ստանալուց հետո:

Ջուրը նախատեսվում է նաև արտաքին հրդեհամարման համար:

Արտաքին հրդեհամարման համար յուրաքանչյուր կառույցի վրա նախատեսվում հակահրդեհային հիդրանտ, որոնք տեղադրվելու ենք շինությունների արտաքին պատերին:

Շինարարության և շահագործման փուլերում աշխատողների և հանգստացողների կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը շինարարության և շահագործման փուլերում ներկայացվում է:

Շինարարության փուլում ամենաձանրաբեռնված հերթափոխում աշխատողների առավելագույն թվաքանակը կազմելու է 30 մարդ՝ 3 ինժեներատեխնիկական աշխատող և 27 բանվոր:

Աշխատողների խմելու և կենցաղային նպատակներով ջրածախսը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W = (n \times N + n_1 \times N_1) \times T$$

Որտեղ՝ n - տեխնիկական աշխատողների և ծառայողների թիվն է

N - ջրածախսի նորման տեխնիկական աշխատողների համար՝ - 0.016մ³,

n_1 - բանվորների թիվն է,

N_1 - ջրածախսի նորման բանվորների համար՝ - 0.025մ³/մարդ օր

T -աշխատանքային օրերի առավելագույն թիվն _____ ամբողջ _____ շինարարության ժամանակ՝ 25 ամիս՝ 750 օր:

Այսպիսով.

$$W = (3 \times 0.016 + 27 \times 0.025) \times 750 = 542,25 \text{ մ}^3/\text{շին.ժամ, միջին օրական } 0,723\text{մ}^3:$$

Շահագործման փուլում աշխատողների և հանգստացողների ընդհանուր թվաքանակը կազմում է 145 մարդ՝ 25 սպասարկող և 120 հանգստացողներ:

Շահագործման փուլում խմելու և կենցաղային նպատակներով ջրածախսը հաշվարկվում է, ելնելով առանձին լոգարաններով հյուրատներում 1 հանգստացողի/աշխատողի ջրօգտագործման առավելագույն ծախսից.

$$V_y = n \times 200\text{լ}$$

Որտեղ՝ n- հանգստացողների/աշխատողների թիվն է՝ 145

Այսպիսով.

$$V_y = 145 \times 200 = 29\ 000\text{լ/օր}$$

Մեկ օրվա կտրվածքով ընդհանուր ջրօգտագործումն առավելագույն թվով հանգստացողների և աշխատողների համար կկազմի 29մ³/օր:

Շահագործման փուլում կեղտաջրերի արտահոսքը կկազմի.

$$W_{\text{կենց.կոյ.}} = W_{\text{կ.}} \cdot X (1-\text{Կ})$$

Որտեղ,

շահագործման փուլում ջրածախսը

Կ - կորուստները, ընդհանրացված 5 տոկոս (0.05),

Յետևաբար,

$$W_{\text{կենց.կոյ.}} = 29 \times (1-0,05) = 27,5\text{մ}^3/\text{օր կոյուղային արտահոսք շահագործման փուլում:}$$

Կեղտաջրեր. Շինարարության փուլում տկենցաղային և շինարարական հոսքաջրերի հեռացման համար տեղադրվելու է մեկ բիոզուրաններ` լվացարանով: Բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից` պայմանագրային հիմունքներով: Պայմանագիրը կկնքվի Կապալառու կազմակերպության կողմից` համապատասխան թույլտվությունները ստանալուց հետո` համաձայն Ջրային Օրենսգրքի պահանջների:

Շահագործման փուլում կենցաղային հոսքաջրերը կոյուղու բակային ցանցով, ինքնահոս եղանակով, պոլիէթիլենային, պոլիպրոպիլենե և երկաթյա խողովակներով հեռացվելու է դեպի մաքրման կայան:

Նախատեսվում է տեղադրել 1 բլոկային համակարգով, ընդհանուր Եվրոլոս-150 տիպի` երաշխավորված կենսաբանական մաքրման կայան, որն ապահովվելու է օրական 30,0մ<sup>3</sup> ծավալով( Q=30.0մ<sup>3</sup>/օր) կենցաղային կեղտաջրերի եռաստիճան մաքրում` մինչև 98%:

Կայանը բաղկացած է հետևյալ բլոկներից.

- ընդունիչ խուց,
- աերացիայի բլոկ,
- պարզեցման բլոկ,
- տիղմի խտացման բլոկ:

Մաքրված կեղտաջրերը բացարձակապես անվտանգ են շրջակա միջավայրի համար և չունեն տհաճ հոտ:

Մաքրման կայանը լինելու 1 բլոկային համակարգով, ընդհանուր 1134 կգ քաշով, 10,5մ երկարությամբ, 2,2մ լայնությամբ և 2,7մ բարձրությամբ Եվրոլու-150 տիպի՝ երաշխավորված կենսաբանական մաքրման կայան, որն ապահովելու է օրական 30,0մ³ ծավալով (Q=30.0մ³/օր) կենցաղային կեղտաջրերի եռաստիճան մաքրում՝ մինչև 98%:

Այն անցել է Ռուսաստանի հանրապետության Առողջապահության նախարարության փորձաքննությունը և սերտիֆիկացված է ՌՖ Պետստանդարտի կողմից:

Կեղտաջրերի մաքրումից հետո կենսաբանական մաքրման կայանի ելքում ցուցանիշները կլինեն նորմերին համապատասխան՝ ԹԿՊ20 10-20 մգ/լ սահմաններում, ԹՔՊ 70-100 մգ/լ, N և NH4 իոնների պարունակությունը 15-20 մգ/լ: Կոյուղու ներտարածքային ցանցը իրականացվելու է պոլիէթիլենային ծալքավոր SN8 տիպի խողովակներից՝ ռետինե սեղմիչ օղակներով և դիտահորերով: Ճիշտ շահագործման դեպքում այն կարող է աշխատել երկար ժամանակ՝ մոտ 50 տարի:

Օդափոխման բաքում առաջանում է ակտիվացված տիղմ, որը կառուցվածքով շատ նման է գետի տիղմին և արժեքավոր պարարտանյութ է: Կուտակված չեզոք տիղմը, որը բաղկացած է անօրգանական միացություններից (մասնավորապես նիտրատներից և ածխաթթու գազից) պարբերաբար հեռացվում է (տարին 2 անգամ) համապատասխան մասնագիտական ծառայությունների միջոցով՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Կայանի տեղադրման համար հիմք է ընդունվել կեղտաջրերի հաշվարկային ելքերը՝ (27,5մ³/օր) հանգստյան գոտում առավելագույն հանգստացողների և աշխատողների քանակի հաշվարկով:

Մաքրման նոր կայանը նախատեսվում է տեղադրել հին կայանի տեղում: Մաքրման հին կայանը՝ 1905 նիշից վերև, տեղադրված է 15մ երկարությամբ, 3մ լայնությամբ և 3,5 մետր խորությամբ տարածքում: Տարածքի նկարները ցուցադրված են ներքևում:

Նշված չափերով տարածքը ամբողջությամբ բավարարում է նախատեսվող մաքրման նոր կայանի տեղադրման համար անհրաժեշտ տարածքին: Համաձայն նախագծային լուծումների մաքրման կայանի տեղադրման համար նախատեսվում է իրականացնել նախկինում գոյություն ունեցող մաքրման կայանի վերին շերտի հեռացում 0,5մ հաստությամբս հողագրունտային շերտ, որը նոր մաքրման կայանի տեղադրման ժամանակ, որպես պաշտպանիչ շերտ հետ կլցվի: Հանվող հողագրունտի շերտը կկազմի՝ 22,5մ³:

Մաքրման կայանի տեղադիրք

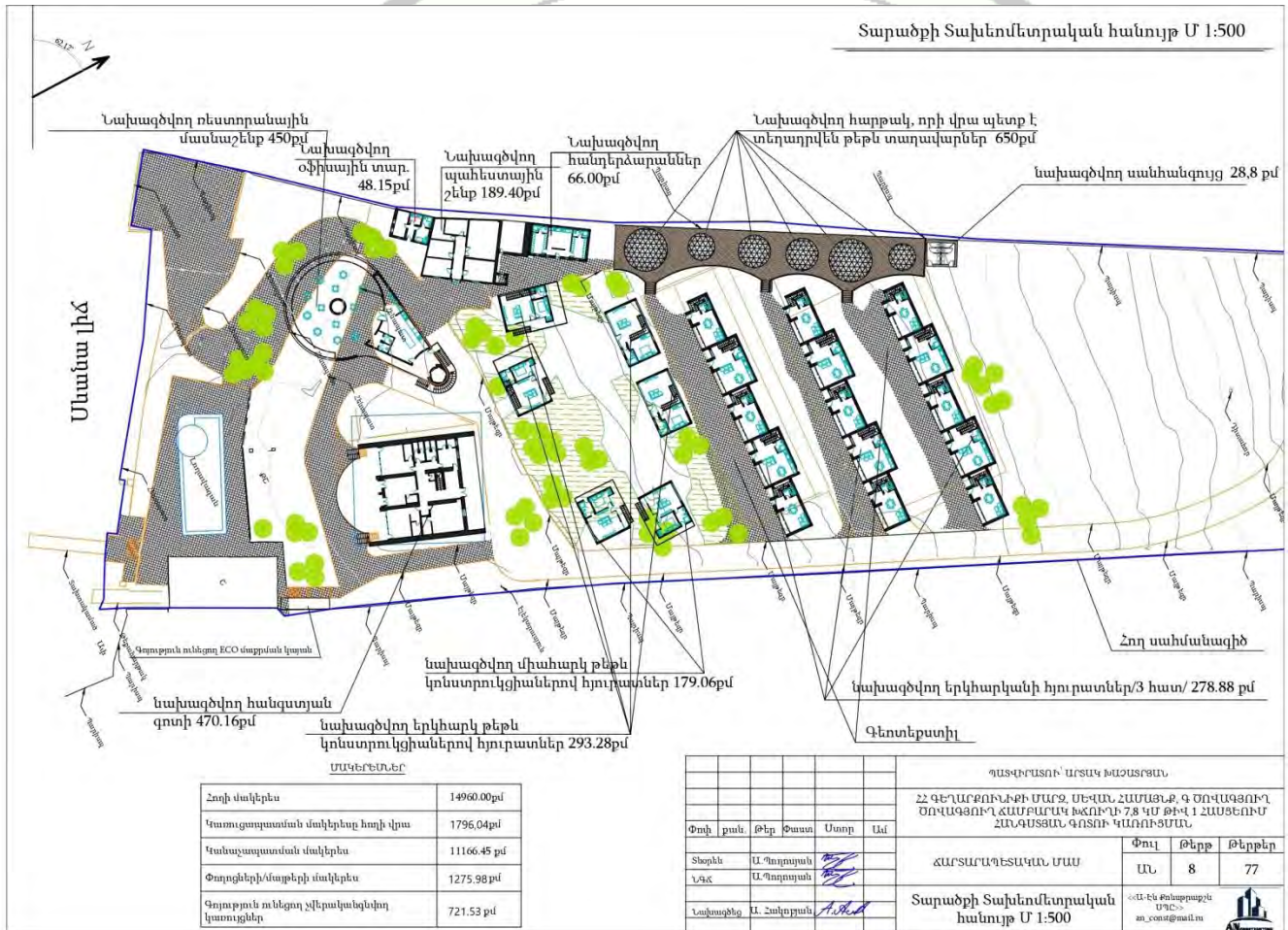
Здесь можно добавить описание.

Ոռոգման նպատակով հետագայում նախատեսվում է մաքրման կայանին միացվող պոմպակայանի կառուցում, որը վերգետնյա խողովակով կիրականցվի կաթիլային ոռոգում: Իսկ մինչ ոռոգման ցանցի կառուցումը ծառերի կաչողականության ապահովման նպատակով կիրականցվի ծառերի խնամք ջրցան մեքենաների միջոցով վճարովի հիմունքով:

Ընկերությունը կարող է տեղադրել նաև կեղտաջրերի նույնատիպ մաքրման աստիճան ապահովող այլ տեսակի մաքրման կայան:

Մաքրման կայանը տեղադրվելու 1905 նիշից բարձր:

Մաքրման կայանից մաքրված ջրերը ջրահեռացման բակային ներքին ինքնահոս ցանցով հեռացվելու և օգտագործվելու են տարածքի կանաչապատ հատվածների ոռոգման նպատակով:

Շենքերի տանիքներից անձրևաջրերից առաջացող մակերևութային հոսքաջրերը նույնպես հեռացվելու են դեպի կանաչ տարածքներ:

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման աշխատանքները կատարվելու են ՀՀԾՆ 40-01.01-2014՝ «Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում», ՇՆՈԼԿ 2.04.02-84՝ «Ջրամատակարարում, արտաքին ցանցեր և շինություններ», ՇՆՈԼԿ 2.04.03-85՝ «Կոյուղու

արտաքին ցանցեր և կառուցվածքներ» նորմերին համապատասխան:

Նյութեր. Շինարարության փուլում օգտագործվելու են նաև շինարարական նյութեր՝ փայտե կոնստրուկցիաներ, տուֆ քար, բետոն, փայտանյութ, դեկորատիվ սվաղ մետաղական կոնստրուկցիոներ, մետաղական թիթեղ, ապակի, մետաղեպլաստե պատուհաններ և դռներ և այլն:

Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից կամ մասնակի լինելու են արտասահմանյան:

Տարածքում սորուն նյութերի պահեստավորում չի նախատեսվում: Անհրաժեշտ նյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա:

Շինարարության ընթացքում բացառվելու են ՀՀ կառավարության 2002թ. հունվարի 24-ի «Սևանա լճի վրա բացասական ազդեցություն ունեցող նյութերի, կենսածին տարրերի, ծանր մետաղների կամ դրանց միացությունների և այլ նյութերի ցանկը հաստատելու մասին» N 57 որոշմամբ ամրագրված նյութերի օգտագործումը:

Շահագործման փուլ. շահագործման փուլում շինություններն ապահովված են լինելու ձայնամեկուսացման, ջերմամեկուսացման, օդափոխության և ավտոմատ հրդեհային ազդարարման համակարգերով՝ ծխի և ջերմային ազդանշանային ընդունող-հսկիչ սարքերով, լուսաձայնային-ազդանշանային ազդասարքերով,

8. Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջությունն վրա հնարավոր ազդեցությունները՝ շինարարության և շահագործման փուլերում

Շինարարության փուլում գործունեության իրաանցման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունների կանխատեսումները, ինչպես նաև դրանց ուղղված միջոցառումները: Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- օդային ավազան արտանետումների՝ պայմանավորված շինտեխնիկայի աշխատանքի արդյունքում ծխագազերի, հողային աշխատանքների՝ փոշու,
- ջրային, հողային ռեսուրսների օգտագործման, թափոնների կառավարման,
- Կենսաբազմազանության պահպանման,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ:

8.1 Օդային ավազան.

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի ընթացքում լինելու են օդային ավազան արտանետումներ՝ ծխագազերի և հողային աշխատանքների ընթացքում՝ փոշու տեսքով:

Օդային ավազանի հնարավոր աղտոտվածությունը լինելու է ժամանակավոր և կարճատև: Շինարարության ընթացքում, հատկապես չոր և շոգ եղանակներին, կատարվելու են շինհրապարակի և ճանապարհի փոշենստեցման աշխատանքներ՝ ջրցան մեքենայով:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ գործունեության իրականացման ընթացքում շինարարական աշխատանքերը կրելու են ժամանակավոր բնույթ, շենքերը տեղադրվելու են առանց փորման աշխատանքների, ուստի ազդեցությունը օդային ավազանի վրա կլինի նվազագույն և ժամանակավոր:

Շինարարության փուլում բողոքների դեպքում Կապալառուի կողմից կիրականացվի օդի աղտոտվածության գործիքային չափումներ՝ նորմերը պահպանելու նպատակով:

Հայտում նախատեսվում են համապատասխան միջոցառումներ՝ օդային ավազան արտանետումները կանխարգելելու, մեղմելու նպատակով:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա ազդեցություններ չեն կանխատեսվում, ելնելով գործունեության բնույթից:

8.2 Հողային ռեսուրսներ.

Լախատեսվող տարածքի Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 7,8կմ Թիվ 1 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ հանգստի համար նախատեսված: Իսկ ՍԼԱՆ համայնքի գյուղ Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 780 հողամասի հողի նպատակային նշանակությունը հատուկ պահպանվող է, գործառնական նշանակությունը՝ Բնապահպանական/կառուցապատման իրավունքով:

Գործունեության տարածքի հողային տեսքը ավազային է, մասամբ հողային:

Մասնաշենքերի տեղադրման ժամանակ հողային աշխատանքներ չեն կատարվելու: Շինությունները սյուներով (երկաթյա ցից) խրվելու են հողային գրունտի մեջ: Մաքրման կայանի տեղադրման համար նախատեսվում է իրականացնել նախկինում գոյություն ունեցող մաքրման կայանի վերին շերտի հեռացում 0,5մ հաստությամբ հողագրունտային շերտ, որը նոր մաքրման կայանի տեղադրման ժամանակ, որպես պաշտպանիչ շերտ հետ կլցվի: Հանվող հողագրունտի շերտը կկազմի՝ 22,5մ³:

Տարածքում առկա է տեղ-տեղ հողաբուսաշերտը, մնացած մասի վերին շերտը խճից, խճավազից, մանրաբեկորներից կազմված հողածածկ է:

Հողային զանգվածն ամբողջությամբ կուտակվելու է տարածքում՝ հատուկ առանձնացված տարածքում և օգտագործվելու է հետլիցքի և հարթեցման համար:

Հողային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները կբացառվեն հայտում նախատեսված միջոցառումների կատարմամբ:

Շահագործման փուլում հողային ռեսուրսների վրա ազդեցություններ չեն նախատեսվում:

8.3 Ջրային ռեսուրսներ.

ՍԼԱՆԱ լճի վրա հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու նպատակով կառուցապատումը կատարվելու է առաջնորդվելով ՀՀ ջրային օրենսգրքի և ջրային

ուղորտին առնչվող իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Շինարարական աշխատաքների ժամանակ աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շտերով: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով ջուրը բերվելու է ջրցան մեքենաներով՝ ըստ պահանջի, պայմանագրային հիմունքներով: Շահագործման փուլում մարդկանց համար խմելու ջուրը կմատակարարվի պայմանագրային հիմունքներով:

Կառուցապատումը կատարվելու է Սևանա լճի ափին՝ 5 մետր հեռավորության վրա: ուստի վերջինիս վրա հնարավոր ազդեցությունները բացառելու նպատակով շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցանկապատված շինհրապարակի ներսում, ինչը կբացառի և/կամ կնվազեցնի հնարավոր արտահոսքերը և արտանետումները Սևանա լիճ:

Կեղտաջրերի հեռացում. շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող 90*90մ չափերի 2 բիոզուգարաններից: Աշխատանքների ավարտից հետո այն ապամոնտաժվելու է: Բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված — կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների լվացում՝ լվացման սարքի միջոցով: Անիվների լվացում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների լվացման սարքի միջոցով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Անիվների լվացումից կուտակված հոսքաջրերը 250մ երկարության պլաստմասե խողովակներով ինքնահոս հեռացվելու են դեպի բիոզուգարան:

Շահագործման փուլում հողային և ջրային ռեսուրսների մեջ կեղտաջրերի ներթափանցումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է կեղտաջրերի կենսաբանական մաքրման կայան՝ Եվրոլուս-150 տիպի, որի տեխնիկական բնութագիրը ներկայացված է հավելված 8-ում: Այն ապահովելու է օրական 30,0մ³ ծավալով ($Q=30,0\text{մ}^3/\text{օր}$) կենցաղային կեղտաջրերի եռաստիճան մաքրում մինչև 98%:

Օդափոխման բաքում առաջանում է ակտիվացված տիղմ, որը կառուցվածքով շատ նման է գետի տիղմին և արժեքավոր պարարտանյութ է: Այն ժամանակ առ ժամանակ հեռացվելու է մասնագիտական կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Կայանի տեղադրման համար հիմք է ընդունվել կեղտաջրերի հաշվարկային ելքերը՝ (27,55մ³/օր) հանգստյան գոտում առավելագույն հանգստացողների և աշխատողների քանակի հաշվարկով:

Կայանը համապատասխանում է ՌԴ SՊ-4859-002-54899623-2003 պահանջներին և լայն կիրառություն ունի Ռուսաստանում, Բելառուսիայում և այլ երկրներում: Նշված ցուցանիշներով մաքրման կայանի տեղադրումն ապահովվելու է՝ Սևանա լճի ջրհավաք ավազանի համար սահմանված նորմերի պահպանման պահանջները, սահմանված՝ ՀՀ կառավարության 2021 թվականի հուլիսի 22-ի՝ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2011 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ 27-Ի N75-Ն՝ «ԿԱԽՎԱԾ ՏԵՂԱՆՔԻ ԱՌԱՆՁՆԱԳՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ՝

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՋՐԱՎԱՉԱՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ՋՐԻ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՅՈՎՄԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՍԱՅՄԱՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 1211-Ն որոշմամբ:

Ընկերությունը կարող է տեղադրել նաև կեղտաջրերի նույնատիպ մաքրման աստիճան ապահովող այլ տեսակի մաքրման կայան:

Շահագործման փուլում շինությունների տանիքներից անձրևաջրերը համապատասխան ջրահեռացման համակարգերով՝ ստորգետնյա պլաստմասե խողովակներով ինքնահոս հեռացվում են դեպի կոյուղու բակային ցանց Շինարարության և շահագործման փուլերում Սևանա լճի վրա ազդեցությունները բացառելու կամ մեղմելու նպատակով հայտում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ և մոնիթորինգ:

8.4 Կենսաբազմազանություն.

Բուսական աշխարհ. գործունեության ենթակա տարածքը ծառառապատ է՝ 65-70 ծառ: Նախագծային լուծումներն այնպես են տրված, որպեսզի ծառեր չհատվեն: Տեղանքում առկա ծառերը պտղատու ծառեր են/խնձորենի, տանձենի, հոն/:

Պայմանավորված մարդածին ազդեցություններով՝ տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները:

Կենդանական աշխարհ. գործունեության ենթակա տարածքը նախկինում օգտագործվել է որպես հանգստյան գոտի, ուստի արդեն ենթարկվել է անտրոպոգեն ազդեցությունների: Այդ պատճառով տարածքում չկան կենդանիների բնադրավայրեր, ինչպես նաև ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված կենդատեսակներ չկան: Ուստի բուսական և կենդանական աշխարհի վրա հնարավոր ազդեցություն չի լինելու:

Շինարարության և շահագործման փուլերում կենսաբազմազանության վրա ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

8.5 Թափոններ

Գործունեության իրականացման հետևանքով շինարարության փուլում առաջանալու են կոշտ թափոններ.

- շինարարական նյութերի մնացորդներ շինարարական աղբի տեսքով (ավազի, բետոնի, քարի և այլն), (վտանգավորության դաս IV դաս, ծածկագիր՝ 91200601 01 00 4)՝ 25մ³ ծավալով շինաղբ
- Կոշտ կենցաղային թափոններ՝ աղբ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4) կառուցապատման փուլում՝ 3600 կգ/տարի, շահագործման փուլում՝ 15 400 կգ/տարի

- Յուղոտված լարեր (58200600 01 01 4)
- Յուղերով աղտոտված ավազ (յուղի պարունակությունը - 15%-ից ցածր՝ 31402303 01 03 4)
- Ներկեր (55700600 01 01 4)
- Մետաղական մասերի մնացորդներ, այլումինե, պղինձե լարերի թափոններ:

Այս կարգի թափոնները համաձայն՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ. դեկտեմբերի 25-ի N430-Ն և 2006 թվականի հոկտեմբերի 26-ի N342-Ն հրամանների՝ ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի՝ պատկանում են վտանգավորության 4 -րդ դասին:

Շինարարության փուլում շինարարական աղբը կուտակվելու է համպատասխան անջրթափանց պոլիէթելենային պարկերի մեջ, իսկ կենցաղային աղբը՝ 2 հատ աղբահավաք տարողության մեջ:

Շինարարության փուլում այլ տեսակի թափոնների կուտակում չի նախատեսվում: Այդ թափոնները Կապալառու կազմակերպության կողմից ամենօր հետ են տեղափոխվելու:

Կենցաղային աղբի հաշվարկները

Կենցաղային աղբի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի

n – աշխատողների թիվն է,

հետևաբար,

$M=30*120=3\ 600$ կգ/տարի, օրական՝ 11կգ/հաշվարկն իրականացվել է աշխատողների միաժամանակյա առավելագույն ծանրաբեռնվածությունը հաշվի առնելով:

Շահագործման փուլում կենցաղային աղբի ծավալը կկազմի.

$$M=((120)*360 + 25*120)/12*4=15\ 400$$
կգ/տարի (15,4տոննա/տարի) կամ 128կգ/օր:

Շահագործման փուլում կենցաղային աղբի կուտակման համար նախատեսվում է տեղադրել 3 հատ 1,1մ³ տարողության և 8 հատ փոքր կետային աղբամաններ, հաշվի առնելով հանգստացողների և աշխատողների առավելագույն քանկությունը:

Շահագործման փուլում առաջանալու է նաև մաքրման կայանում կեղտաջրերի մաքրումից առաջացող տիղմ՝ տարեկան 0,5մ³ ծավալով: Համաձայն բնապահպանության նախարարի 2006թ. 430-Ն հրամանի համաձայն դասվում է 4-րդ կարգի թափոնատեսակին՝ 94800500 04 00 4: Տիղմի մաքրումը կատարվում է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ տեղափոխելով աղբավայր:

Շինարարական և կենցաղային աղբը պարբերաբար հեռացվելու են մասնագիտական ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Աղբավայրի տեղափոխման նպատակով արդեն դիմել ենք համայնքապետարան համապատասխան թույլտվություն ստանալու համար:

Շահագործման փուլում առաջանալու են միայն կենցաղային թափոններ, որոնք

տեղափոխվելու են աղբավայր՝ համայնքապետարանի հետ կնքված պայմանագրերի հիման վրա:

Թափոնների ազդեցությունը հողային ռեսուրսների մեջ կանխարգելելու նպատակով շինարարության և շահագործման փուլերում նախատեսվում են համապատասխան միջոցառումներ:

8.6 Աղմուկ և թրթռում

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է համաձայն՝ ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «ԱՂՄՈՒԿՆ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԵՐՈՒՄ, ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՄ ԵՎ ԲՆԱԿԵԼԻ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐՈՒՄ» N2-III-11.3 ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐ N2-III-11.3 ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N 138 հրամանի և ՀՀ Զարգացման նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀԾՆ 22-04-2014 «ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱՂՄՈՒԿԻՑ» ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐՄԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԶԱՂԱՔԱԾԻՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2001 ԹՎԱԿԱՆԻ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1-Ի N 82 ՀՐԱՄԱՆՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ N79-Ն հրամանի պահանջներին համապատասխան: Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը շինհրապարակին հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը շինհրապարակին հարակից տարածքում չի գերազանցի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերը:

Շահագործման փուլում աղմուկի մակարդակի բարձրացման հետ կապված ազդեցությունները բացակայում են, ելնելով գործունեության բնույթից:

8.7 Արտակարգ իրավիճակներ

Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում, կապված՝

- բնական աղետների (երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու ուժեղացում, փոթորիկ),
- աշխատանքի ընթացքում շահագործվող շինտեխնիկայի հնարավոր վթարային իրավիճակների,
- հրդեհների առաջացման, հեղուկ նյութերի արտահոսքի հետ:

Արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը գնահատելու, կանխարգելու համար կառուցապատումը պետք է կատարել, ելնելով ՀՀ-ում գործող համապատասխան նորմերի, սկզբունքների, պարտադիր պահանջներից:

Շինարարության և շահագործման փուլերում արտակարգ իրավիճակների հետևանքով հնարավոր ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով հայտնում

նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

8.8 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներում բացակայում են պատմամշակութային և բնության հուշարձանները: Ուստի հնարավոր ազդեցություններ վերջիններիս վրա չի նախատեսվում: Տարածքի հնագիտական շերտերի հնարավոր առկայության վերաբերյալ ուսումնասիրությունները պարտադիր չեն, քանի որ ՀՀ կառավարության/2011 թ.ի մարտի 3-ին N 177-Ն/ որոշմամբ տարածքը ճանաչվել է ռեկրացիոն գոտի՝ բնակչության հանգստի համար, որտեղ յուրաքանչյուր ռեկրեացոն գոտու համար նշված են մշակութային և հնագիտական հուշարձանների մասին տեղեկատվությունը:

Միաժամանակ՝ շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:

Շահագործման փուլում Պատմամշակութային և բնության հուշարձանների վրա ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

8.9 Աշխատանքի անվտանգություն. Մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները.

Գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր են մարդու առողջությանը և աշխատանքի անվտանգությանը սպառնացող վտանգներ՝ կապված.

- ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ քաղաքաշինական, առողջապահական, բնապահպանական և այլ նորմերի խախտման,
- թափոնների հավաքման, կուտակման, տեղափոխման, օգտագործվող հեղուկ նյութերի օգտագործման, պահպանման, տեղափոխման,
- շինտեխնիկայի շահագործման, արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- շինարարության ընթացքում ոչ բավարար աշխատանքային պայմանների, մարդու անվտանգությանը, առողջությանը սպառնացող այլ երևույթների հետ:

Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոններն՝ ըստ ՇՆԼԿ-3-480* նորմերի:

Մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով հայտում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ՝ շինարարության և շահագործման փուլերում:

8.10 Սոցիալական.

Շինարարական աշխատանքներին ներգրավվելու են 73 մարդ, որից 3 ինժեներ՝ մասնագետներ և բանվորներ՝ 70 մարդ: Ներգրավվելու են հիմնականում համայնքի բնակիչները, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով: Աշխատելու են 6 օր՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Շահագործման փուլ. շահագործման փուլում մասնաշենքերում աշխատելու համար ներգրավվելու են 25 մարդ: Հանգստացողների առավելագույն քանակությունը կազմելու է 120մարդ:

8.11 Լանդշաֆտ.

Գործունեության իրականացումն առաջացնելու է լանդշաֆտի լրացուցիչ ծանրաբեռնվածություն, սակայն այն լինելու է համահունչ շրջակա միջավայրի հետ և չի խոչընդոտի տեղանքի տեսանելիությանը: Նախատեսվող մասնաշենքերը լինելու են ժամանակակից լուծումներով և նյութերով շինություն: Նախատեսված շինարարական աշխատանքների ազդեցությունը լանդշաֆտի վրա վրա կլինի նվազագույն՝ կրելով սահմանափակ և կարճատև բնույթ:

Շինարարության փուլում լանդշաֆտի վրա ազդեցությունը մեղմելու նպատակով հայտի բնապահպանական կառավարման պլանով նախատեսված են միջոցառումներ:

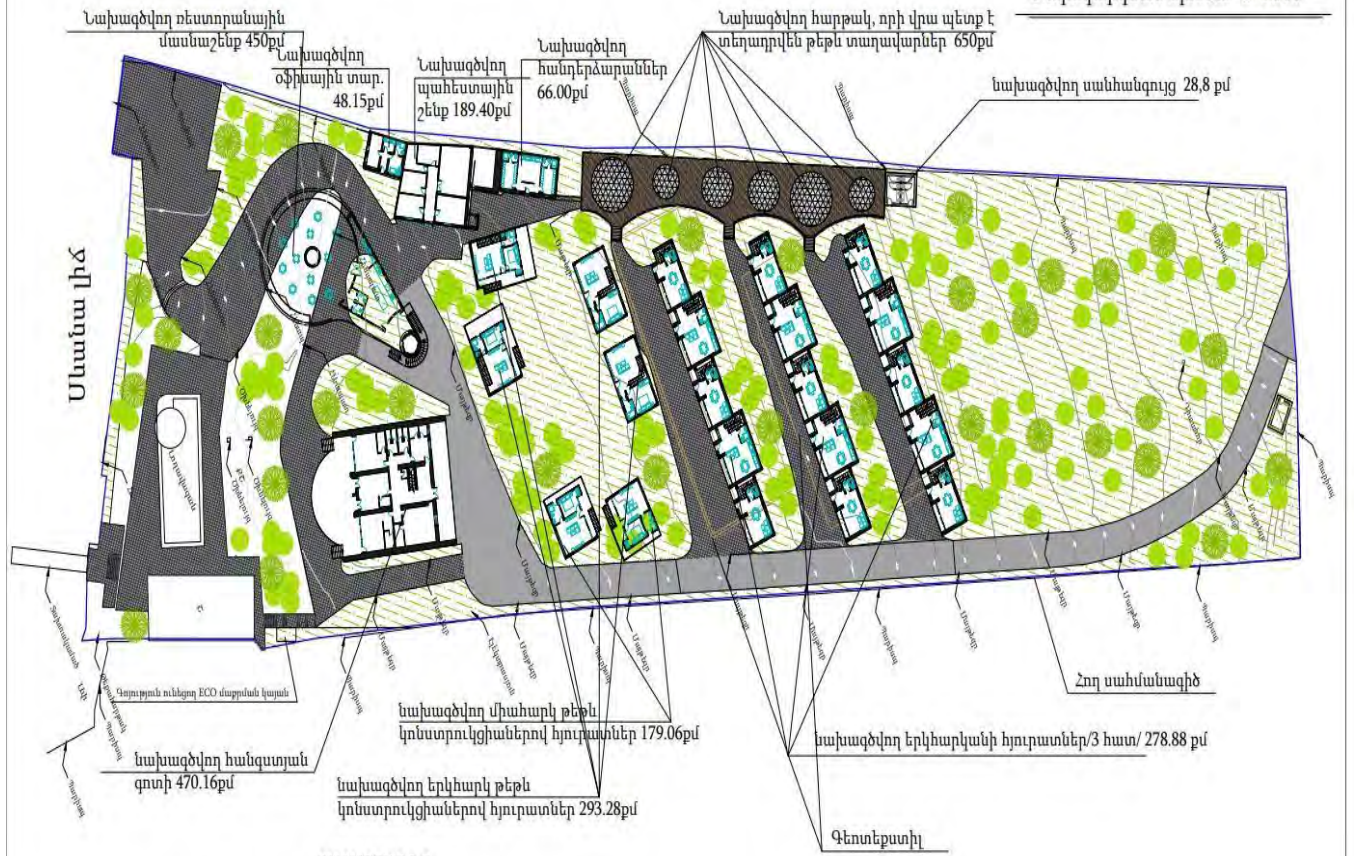
8.12 Բարեկարգում և կանաչապատում.

Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, տարածքի հնարավորինս նախկին տեսքի բերում, ճանապարհի կարգաբերում: Նախատեսվում է տարածքի բարեկարգում՝ ներտարածքային ճանապարհների տեսքով: Դեպի հանգստյան գոտի տանող ճանապարհը լինելու է գրունտային, իսկ թեթև կոնստրուկցիաներով հյուրատների տարածքում հետիոտնի ճեմուղիները լինելու են կանաչապատ/սիզախոտ/ մասնակի սալիկապատումով/բուլիժնիկ/:

Տարածքը ցանկապատվելու է մետաղական ճաղաշարով փայտյա ցցերի վրա՝ 142,0գծմ երկարության $h=0.8$ մ բարձրության ցանկապատով: Ցանկապատի կառուցման համար հողային աշխատանքներ չեն նախատեսվում, քանի որ փայտե ցցերը խրվելու են հողի մեջ:

Տարածքում առկա են 65-70 հատ պտղատու ծառեր՝ տանձենի, խնձորենի, հոն: Նախատեսվում է 11166,45քմ մակերեսով տարածքի կանաչապատում՝ տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով: Տնկվելու են պտղատու ծառեր /խնձորենի, տանձենի, հոն, սակուրա/չինական բալենի/-20 հատ, սաղարթախիտ ծառեր/սոսի, թխկի, արոսենի/-20 հատ, փշատերև ծառեր-84 հատ, փշատերև թփեր/լեռնային սոճի, կազակ գիհի/հորիզոնական, արևմտյան նոճի, գլոբոզա, արևմտյան նոճի դանիկ/-41 հատ, սաղարթախիտ թփեր/շիմշատ, հորիզոնական կոտոնեասթեր, ձիթապտղենի, թունբերգա ծորենի, սովորական յասաման, ֆորգիցիա, սպիրեա վանգուտ/-100 հատ:

ԲԱՅԱՏՐԱԳԻՐ

Կանաչապատ տարածքի ոռոգումը կատարվելու է վերգետնյա պլաստիկ խողովակներով (ցնցուղային)՝ մաքրման կայանից դուրս եկող մաքրված հոսքաջրերով կամ չբավարարման դեպքում՝ կենցաղային նպատակներով մատակարարվող ջրով:

Ոռոգման նպատակով ջրապահանջը որոշվում է СНиП 2.04.02-84-ի համաձայն, այսինքն, 1մ^2 ոռոգման նպատակով անհրաժեշտ է 0,3-0,4լ ջուր, հետևաբար.

$$W = (M \times 0,4) \times m$$

Որտեղ, M – կանաչապատման ենթակա տարածքն է ըստ կանաչապատման տեսակային կազմի,

m – ոռոգման հաճախականությունը կախված սեզոնից և կլիմայական առանձնահատկությունից,

հետևաբար,

$$W = 11166,45 \times 0,4 \times 16 = 71\,465,28 \text{ ր/ջուր կամ } 71,465\text{մ}^3/\text{տարի ջուր (տարվա կտրվածքով):$$

9.Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը /Բնապահպանական կառավարման պլան/

Գնահատման հայտում նախատեսվում է բնապահպանական կառավարման պլան, որը սահմանում է նախատեսվող գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, արտակարգ իրավիճակների, աղմուկի մակարդակի, ինչպես նաև թափոնների կառավարման, մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ կապված հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ: Շինարարության և շահագործման փուլերում նախատեսվող միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

9.1 Օդային ավազան.

Օդային ավազան արտանետումների քանակը մեղմելու, մթնոլորտային օդի որակի վրա հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու նպատակով նախատեսվելու է.

- շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան,
- օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում,
- բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը: Այդ նպատակով իրականացվելու են պարբերաբար ստուգումներ,
- գործունեության վայր շինանյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով,
- նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում օգտագործվող նյութերի և թափոնների քանակը,
- տարածքում նյութերը պահվելու են ծածկված վիճակում՝ անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ, փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար,
- բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը:

9.2 Հողային ռեսուրսներ.

Հողային ռեսուրսների վրա հնարավոր ազդեցությունները և վերջինիս մեջ վտանգավոր նյութերի և քսայուղերի ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.

- հողի բերրի շերտը կհանվի և կպահվի համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան,
- բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվում են միջոցներ, որոնք բացառում են դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը:
- նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը կմաքրվի խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից,

- հողի բերրի շերտը օգտահանվելու է, հեռացվելու են ապարները, պահեստավորվելու է առանձին,
- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկել խոտաբույսերով կամ հողաթմբերի ամրացնել, ծածկել անջրթափանց թաղանթով,
- հողային աշխատանքների արդյունքում հանված հողային գրունտը մինչև օգտագործելը պահվելու է շինհրպարակում, առանձնացված վայրում՝ ծածկված անջրթափանց պոլիէթիլենային թաղանթով,
- շինարարական տեխնիկան ժամանակավոր կայանվելու է շինհրապարակում,
- շինհրապարակում տեղակայվող սարքավորումների վայրում փռվելու է ավազ կամ մանրախիճ,
- բուն գործունեության տարածքում յուղի, վառելիքի կամ այլ վտանգավոր հեղուկների պահման տեղամասեր չեն նախատեսվելու,
- շինարարական նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների վրա,
- շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում,
- նվազագույնի է հասցվելու բաց փորվածքների քանակությունը և վերջիններիս հետլիցքն իրականացվելու է հնարավորինս կարճ ժամկետներում,

9.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.

- գործունեության իրականացման ընթացքում պահպանել ՀՀ Ջրային օրենսգրքի պահանջները,
- բացառել Սևանա լճի բնական էկոհամակարգի խախտումները, լճի ջրի հոսքի, հատակի, ափի փոփոխությունները,
- ապահովել ազգային ջրային պաշարի ծավալների պահպանումը,
- բացառել ջրային ռեսուրսից ջուր վերցնելը կամ այլ եղանակով նվազեցնելը, ջրի կուտակումը, ջրային հոսքի խոչընդոտումը կամ շեղումը,
- բացառել ջրային ռեսուրսի ֆիզիկական, քիմիական կամ կենսաբանական հատկությունների ուղղակի կամ անուղղակի փոփոխումը,
- փոշենստեցման համար ջրցանը կատարել ըստ անհրաժեշտության՝ հնարավորինս չառաջացնելով մակերևութային հոսքեր,
- անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման համար նախատեսել է պլաստմասե տարա, որն օգտագործվելու է տարածքի ջրցանման նպատակով,
- պարզարանում հավաքված տիղմը հեռացվելու է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ աղբավայր,

- անիվների լվացման հոսքաջրերն ուղղորդվելու են բիոզուգարան,
  - բացառվելու է տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումը շինհրապարակում,
  - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,
  - շինարարության համար բետոնախառնուրդը բերվելու պատրաստի վիճակում բետոնախառնիչ մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով:
- Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվում է.
- Սևանա լիճ կեղտաջրերի արտահոսքը կանխելու նպատակով շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող բիոզուգարաններից,
  - բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմքունքներով:

Շահագործման փուլ.

- բացառել ջրային ռեսուրսի աղտոտումը, ջրային ռեսուրսի մեջ կեղտաջրերի արտանետումը, վնասակար նյութերի կուտակումն այնպիսի եղանակով, որը կարող է վնասակար ազդեցություն ունենալ ջրային ռեսուրսի վրա,
- կեղտաջրերի հեռացումը և մաքրումը կատարվելու է բացառապես մաքրման կայանների միջոցով: Այդ նպատակով տեղադրվելու է «Եվրոլուս-150» տեսակի 1 հատ երաշխավորված կենսաբանական մաքրման կայան, որն ապահովվելու է ԹԿՊ20 10-20 մգ/լ սահմաններում, ԹԶՊ 70-100 մգ/լ, N և NH4 իոնների պարունակությունը 15-20 մգ/լ:
- Մաքրման կայանի օդափոխման խցում կուտակված տիղմը պարբերաբար հեռացվելու է մասնագիտական կազմակերպությունների կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

9.4 Կենսաբազմազանություն.

Նախատեսվող գործունեությունը կազմակերպվելու է այնպես, որպեսզի չհատվեն և չվնասվեն գոյություն ունեցող ծառերը: Գործունեության և հարակից տարածքների կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով նախատեսվում է.

- ապահովել ջրային և հարակից էկոհամակարգերի, դրանց կենսաբանական բազմազանության պաշտպանությունը,
- գոյություն ունեցող ծառեր պահպանում,
- բազմամյա տնկիների աճեցման, բույսերի նոր տեսակների ներմուծման և կլիմայավարժեցման, վնասատուների դեմ պայքարի ու հողերի պարարտացման նպատակով՝ բույսերի պաշտպանության քիմիական միջոցների և պարարտանյութերի օգտագործման բացառում,
- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցվելու են շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնելու են «Սևան»ԱՊ-ին,

- գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ ընկերության կողմից պարբերաբար կատարվելու է մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլյացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով,

- բուսատեսակների կենսունակության ապահովման նպատակով դրանք տեղափոխել և վերատնկել առանձնացված հատուկ պահպանման գոտում՝ ԱՊ-ի համաձայնությամբ,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար,

- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով:

9.5 Թափոններ.

Շինարարության փուլում առաջացած թափոնների հնարավոր ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ պահել թափոնների կուտակումներից,

- շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող շինարարական թափոնների պահեստավորում չի նախատեսվում,

- շինարարական թափոնները՝ շինադե, բետոնյա մնացորդներ, պարկեր և այլն, կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթիլենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխվելու են մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից,

- կենցաղային աղբի և շինադեի հեռացումը կատարել կանոնավոր՝ ըստ անհրաժեշտության,

- շինարարության և շահագործման փուլերում կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր՝ կենցաղային աղբի տեղափոխման պայմանագրի կնքումից հետո,

- բացառել աղբի կուտակումը շիհրապարակից դուրս՝ այլ տարածքներում,

- յուղոտված լաթերը 1/10 հարաբերակցությամբ խառնվելու է կենցաղային աղբին և տեղափոխվելու է աղբավայր,

- շինարարական նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից:

9.6 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվել ցերեկային ժամերին,
- տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործել սարքին վիճակում,
- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տրանսպորտային միջոցների շարժիչները:

9.7 Արտակարգ իրավիճակներ.

Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինհրապարակն ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով,
- շինարարության և շահագործման փուլերում տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաք՝ հրդեհաշիջման աշխատանքների ապահովման համար,
- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են,
- հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

Շահագործման փուլում համալիրն ապահովված է լինելու հակահրդեհային վահանակներով՝ 4 հատ, արտաքին լուսավորության և օդափոխության համակարգերով:

9.8 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում գործունեության ենթակա և մոտակա տարածքներում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:

9.9 Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն.

Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը,
- պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն

հրամանի պահանջները,

- մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների,

- աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն),

- շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ,

- աշխատողների համար նախատեսվելու է սանիտարական և հանգստի պայմաններ (տնակ), որը ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, աթոռ, սեղան և այլն),

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրվելու են հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ,

- վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները,

- նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով:

Շահագործման փուլ.

- շինություններն ապահովված են լինելու արտաքին լուսավորության, օդափոխության, ծխահեռացման համակարգերով, տեսախցիկներով, հակահրդեհային միջոցներով՝ հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով,

- աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ միջոցներով, դեղարկղիկով:

9.10 Սոցիալական.

Համալիրի կառուցումն ունենալու դրական ազդեցություն, քանի որ նպաստելու է բնակիչների հանգստի կազմակերպմանը՝ գեղատեսիլ Սևանա լճի ափին:

Բացվելու են նոր աշխատատեղեր՝ 73 մարդու համար, որը կնպաստի համայնքի և բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը:

Շինարարության փուլում սոցիալական բացասական ազդեցություններից խուսափելու համար նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքների ընթացքում պահպանվելու են համապատասխան նորմերի պահանջները, նախատեսված միջոցառումների կատարումը,

- աշխատանքները կատարվելու են միայն ցերեկային ժամերին,

- բացառել շինհրապարակից դուրս մեքենաների տեղակայումը,

- գործելու է բողոքների արձագանքման ընթացակարգը:

9.11 Լանդշաֆտ. բարեկարգում, կանաչապատում.

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է.

- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են,
- շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից, վերականգնվելու է տարածքը,
  - կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, կառուցապատումից ազատ տարածքի հարթեցում, ներբակային ճանապարհների կառուցում,
  - տարածքը ցանկապատում՝ պարիսպով,
  - պահպանվելու է լճի բնական Էկոհամակարգը,
  - բացառվելու է լճի ափի փոփոխությունները:

Կանաչապատում.

Կանաչապատում. տարածքի կանաչապատումը կատարվելու է համաձայն՝ կանաչապատման նախագծի: Նախատեսվում է 11166,45քմ մակերեսով տարածքի կանաչապատում՝ տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով: Տնկվելու են պտղատու ծառեր /խնձորենի, տանձենի, հոն, սակուկա/չինական բալենի/-20 հատ, սաղարթախիտ ծառեր՝սոսի, թխկի, արոսենի/-20 հատ, փշատերև ծառեր-84 հատ, փշատերև թփեր/լեռնային սոճի, կազակ գիհի/հորիզոնական, արևմտյան նոճի, գլորբոզա, արևմտյան նոճի դանիկ/-41 հատ, սաղարթախիտ թփեր/շիմշատ, հորիզոնական կոտոնեաթեր, ձիթապտղենի, թունբերգա ծորենի, սովորական յասաման, ֆորգիցիա, սպիրեա վանգուտ/-100 հատ:

Նախատեսվում է.

- կանաչ զանգվածի ոռոգում՝ բուսականության աճը և կաչողականությունն ապահովելու նպատակով,
- նորատունկ բուսականության, ծառերի չկաչելու դեպքում նոր ծառատեսակներով փոխարինում:

Կանաչապատ տարածքի ոռոգումը կատարվելու է կաթիլային եղանակով:

10.Մոնիթորինգ.

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու նպատակով Պատվիրատուի և հսկողություն իրականացնող այլ մարմինների կողմից նախատեսվող կանոնավոր հսկողություն է: Գործունեության իրականացման ընթացքում նախատեսվում է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը կամ մեղմանն ուղղված մոնիթորինգ:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- կատարվելու են Սևանա լճի ջրի և հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրություններ,
- խստիվ պահպանվելու են շինարարության կանոնները և անձնական պաշտպանության նորմերը,
- շինանյութերի գնում՝ արտոնագրված մատակարարներից, բացառելով ՀՀ կառավարության 2002թ. հունվարի 24-ի «Սևանա լճի վրա բացասական ազդեցություն ունեցող նյութերի, կենսածին տարրերի, ծանր մետաղների կամ դրանց միացությունների և այլ նյութերի ցանկը հաստատելու մասին» N 57 որոշմամբ ամրագրված նյութերի օգտագործումը,
- տարածքը կառուցապատվելու է ՀՀ կառավարության 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի N 1563-Ն որոշման Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտևորման նախագծի պահանջներին համապատասխան,
- ապահովելու է հակահրդեհային պահանջները՝ ՀՀԾՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխան,
- թափոնների տեղափոխումը կազմակերպվելու է համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա,
- շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում,
- շինարարական տեխնիկայի և տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը կատարվելու է շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում,
- շինարարության իրականացման ժամանակացույցի պահպանում:
Բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսված ծախսերը կազմում են տարեկան խոշորացված մոտ 1,500,0 հազ. դրամ, ինչը ներառված է շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվի շինարարարական կազմակերպության կողմից:

11. Բնապահպանական միջոցառումների (բնապահպանական կառավարման) պլան

Բնապահպանական կառավարման պլանը սահմանում է հայտում նախատեսված բնապահպանական միջոցառումների, մոնիթորինգի ծրագրի՝ շինարարության և շահագործման փուլերում, արտակարգ իրավիճակներում միջոցառումների պատշաճ իրականացման միջոցները՝ աղյուսակային տեսքով: Այն ամփոփում է ակնկալվող բնապահպանական և սոցիալական ազդեցությունները, նախատեսում է մանրամասնություններ ազդեցությունների մեղմման միջոցառումների, իրականացնող մարմինների և գումարային գնահատումների վերաբերյալ:

Բնապահպանական միջոցառումների (բնապահպանական կառավարման) պլան

<p align="center">1</p>	<p>Օդային ավազան</p>	<p>Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների և ճանապարհների շահագործման ընթացքում անհրաժեշտության դեպքում կատարվելու է գրունտի խոնավեցում և ճանապարհների ջրցան, - օգտագործվող տեխնիկան, սարքավորումները և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործվելու են միայն սարքին վիճակում, - բացառվելու են անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը, - գործունեության վայր շինանյութերի տեղափոխումը կատարվելու է փակ ծածկ ունեցող մեքենաներով, կամ նյութերը տեղափոխող մեքենաները փակվելու են անջրթափանց թաղանթով, - նվազագույնի է հասցվելու շինհրապարակում օգտագործվող նյութերի և թափոնների քանակը, - տարածքում նույնպես պահվելու են ծածկված վիճակում անջրթափանց թաղանթով կամ ժամանակավոր ծածկի տակ՝ փոշու հնարավոր տարածումից խուսափելու համար, 	<p>Կապալառու</p>	<p>Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ</p>
--------------------------------	-----------------------------	---	-------------------------	--

		<ul style="list-style-type: none"> - բացառվելու է տարածքում թափոնների բաց այրումը: 		
2	Հողային ռեսուրսներ	<p>Հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և թափոնների ներթափանցումը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական տեխնիկան ժամանակավոր կայանվելու է գրունտային ճանապարհի վրա, - բուն գործունեության տարածքում յուղի, վառելիքի կամ այլ վտանգավոր հեղուկների պահման տեղամասեր չեն նախատեսվում, - շինարարական նյութերը տեղադրվելու են հատուկ տակդիրների վրա, - շինարարության փուլում օգտագործվող տրանսպորտային միջոցների լիցքավորումը և տեխնիկական սպասարկումը կատարվելու է տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններում, - նվազագույնի է հասցվելու բաց փորվածքների քանակությունը և վերջիններիս հետլիցքն իրականացվելու է հնարավորինս կարճ ժամկետներում: 	Կապալառու	Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ
3	Ջրային ռեսուրսներ	<p>Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում Սևանա լճի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում են.</p> <ul style="list-style-type: none"> - բացառել Սևանա լճի բնական Էկոհամակարգի խախտումները, 	Կապալառու	Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ

- բացառել Սևանա լճի ջրի հոսքի, հատակի, ափի փոփոխությունները,
- փոշենստեցման համար ջրցանը կատարվելու է ըստ անհրաժեշտության, հնարավորինս չառաջացնելով մակերևութային հոսքեր,
- անձրևաջրերի և արտադրական հոսքաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է պլաստմասե տարա,
- բացառվելու է տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումը շինհրապարակում,
- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարվելու է համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,
- շինարարության համար անհրաժեշտ քետոնախառնուրդը ստանալու են տեղում՝ հատուկ մետաղյա տարաներում՝ ջրային ռեսուրսների մեջ հոսքաջրերի ներթափանցումը կանխելու նպատակով:

Կեղտաջրերի հեռացման համար նախատեսվելու է.

- Սևանա լիճ կեղտաջրերի արտահոսքը կանխելու նպատակով շինարարության փուլում աշխատողներն օգտվելու են տարածքում առկա բիոզուգարանից,
- բիոզուգարանների մաքրումը

	<p>Շահագործման փուլ</p>	<p>կատարվելու է համապատասխան մասնագիտացված կառույցների կողմից՝ պայմանագրային հիմքով և քննարկվելու է համապատասխանությունը:</p> <p>Շահագործման փուլում տեղադրվելու է</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Եվրոլուս 150» տեսակի 1 հատ մաքրման կայան, որն ապահովելու է. - ԹԿՊ 20 10-20 մգ/լ սահմաններում, ԹԶՊ 70-100 մգ/լ, N և NH4 իոնների պարունակությունը 15-20 մգ/լ նորմերին համապատասխանություն: 		
<p>4</p>	<p>Կենսաբազմազանություն</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Գործունեության և հարակից տարածքների կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով նախատեսվում է . - բազմամյա տնկիների աճեցման, բույսերի նոր տեսակների ներմուծման և կլիմայավարժեցման, վնասատուների դեմ պայքարի ու հողերի պարարտացման նպատակով բույսերի պաշտպանության քիմիական միջոցների և պարարտանյութերի օգտագործման բացառում, - գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցվելու են շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնելու են «Սևան»ԱՊ-ին, - գործունեության տարածքում 	<p>Կապալառու</p>	<p>Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ</p>

		<p>շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ ընկերության կողմից պարբերաբար կատարվելու է մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության եվ բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլիացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով,</p> <ul style="list-style-type: none"> - բուսատեսակների կենսունակության ապահովման նպատակով դրանք տեղափոխելու և վերատնկելու համար առանձնացվելու է հատուկ պահպանման գոտի՝ ԱՊ-ի համաձայնությամբ, - շինարարական աշխատանքներն իրականացվելու են բացառապես ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար, - - հնարավորինս նվազեցվելու են տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով: 		
5	Թափոններ	<p>Թափոնների հնարավոր ազդեցությունները հողային և ջրային ռեսուրսների վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքների ժամանակ գործունեության տարածքը և շրջակա միջավայրը զերծ պահել թափոնների 	Կապալառու	Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ

կուտակումներից,

- շինարարական աշխատանքների ընթացքում առաջացող շինարարական թափոնների պահեստավորում չի նախատեսվում,
- շինարարական թափոնները՝ շինադր, բետոնյա մնացորդներ, պարկեր և այլն, կհավաքվեն անջրթափանց պոլիէթելենային պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայրում, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր,
- շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը տեղափոխվելու են մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից,
- կենցաղային աղբի և շինադրի հեռացումը կատարվելու է կանոնավոր՝ ըստ անհրաժեշտության,
- շինարարության և շահագործման փուլերում կենցաղային աղբը հավաքվելու է տարածքում տեղադրված աղբարկղերի մեջ և հատուկ աղբահավաք ծառայությունների կողմից մեքենաներով տեղափոխվելու է նախատեսված աղբավայր՝ կենցաղային աղբի տեղափոխման պայմանագրի կնքումից հետո,
- բացառվելու է աղբի կուտակումը շիրապարակից դուրս՝ այլ հասարակական տարածքներում,

		<ul style="list-style-type: none"> - յուղոտված լաթերը 1/10 հարաբերակցությամբ խառնվելու է կենցաղային աղբին և տեղափոխվելու է աղբավայր, - շինարարական նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր) և վտանգավոր նյութերը հավաքվելու են հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո հեռացվելու են Կապալառուի կողմից: 		
6	Աղմուկ և թրթռում	<p>Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպվելու է ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և սարքերն օգտագործվելու են սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգվելու և կարգաբերվելու են տրանսպորտային միջոցների շարժիչները: 	Կապալառու	Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ

Green Life

7	<p>Արտակարգ իրավիճակներ</p>	<p>Գործունեության իրականացման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերը մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվելու են.</p> <ul style="list-style-type: none"> - շինհրապարակն ապահովված է լինելու հակահրդեհային հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, - շինարարության և շահագործման փուլերում տեղադրվելու են համապատասխան տարողության ջրի բաքեր՝ հրդեհաշիջման աշխատանքների ապահովման համար, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցվելու են, - հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար: 	<p>Կապալառու</p>	<p>Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ</p>
---	------------------------------------	---	-------------------------	--

Green Life

<p>8</p>	<p>Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն</p>	<p>Շինարարության փուլում աշխատողների աշխատանքի կազմակերպման և անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.</p> <ul style="list-style-type: none"> - պահպանվելու է ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, - մինչև աշխատանքների սկիզբը բոլոր աշխատողներն, այդ թվում նաև վարորդներն անցնելու են հրահանգավորում՝ ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների, -աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, անհատական պաշտպանական միջոցներով (արտահագուստ, դիմակ և այլն), - շինհրապարակի որակի, անվտանգության կանոնների պահպանումն իրականացվելու են 2020թ. հուլիսի 2-ի ՀՀ կառավարության նիստի N87 արձանագրության պահանջներին համապատասխան, աշխատողներն ունենալու են համապատասխան բանվորական արտահագուստ, - աշխատողների համար նախատեսվելու է սանիտարական և հանգստի պայմաններ (տնակ), որը ապահովված է լինելու անհրաժեշտ կահավորանքով (լվացարան, աթոռ, սեղան և այլն), - շինհրապարակում և հարակից 	<p>Կապալառու</p>	<p>Արտակ խաչատրյան «Սևան»ԱՊ</p>
----------	--	---	-------------------------	--

	<p>Շահագործման փուլ.</p>	<p>տարածքում տեղադրվելու են հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - վերահսկվելու է աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառվելու են մեքենաների կուտակումները, - նվազագույնի են հասցվելու ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, - պահպանվելու է աշխատողների միջև սոցիալական հեռավորությունը, պարտադրվելու է դիմակների կրումը: - ճամբարն ապահովված է լինելու արտաքին լուսավորության, օդափոխության, ծխահեռացման համակարգերով, տեսախցիկներով, հակահրդեհային միջոցներով՝ հիդրատներով, կրակմարիչներով և շանթարգելներով, - աշխատողներն ապահովված են լինելու 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ միջոցներով, դեղարկղիկով: 		
--	---------------------------------	---	--	--

9	Սոցիալական	<p>Հանգստյան գոտու կառուցումն ունենալու է սոցիալական դրական ազդեցություն.</p> <ul style="list-style-type: none"> - բացվելու են նոր աշխատատեղեր՝ 5-6 մարդու համար, նպաստելով համայնքի ու շրջակա բնակավայրերի բնակչության եկամուտների ավելացմանը, - նպաստելու է երեխաների հանգստի կազմակերպմանը՝ Սևանա լճի ափին: 	Կապալառու	Արտակապիտալի «Սևան»ԱՊ
10	Լանդշաֆտ և տարածքի բարեկարգում	<p>Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում.</p> <ul style="list-style-type: none"> -շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են, -շինարարական հրապարակը մաքրվելու է թափոններից, վերականգնվելու է լանդշաֆտը: - պահպանվելու է լճի բնական էկոհամակարգը, - կատարվելու է գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման և կանաչապատման աշխատանքներ. <p>Կանաչապատում.</p> <ul style="list-style-type: none"> - կանաչապատման աշխատանքները կատարվելու են կանաչ խոտի ցանքսի և ծառատնկման միջոցով: Տնկվելու են տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներ: 	Կապալառու	Արտակապիտալի «Սևան»ԱՊ

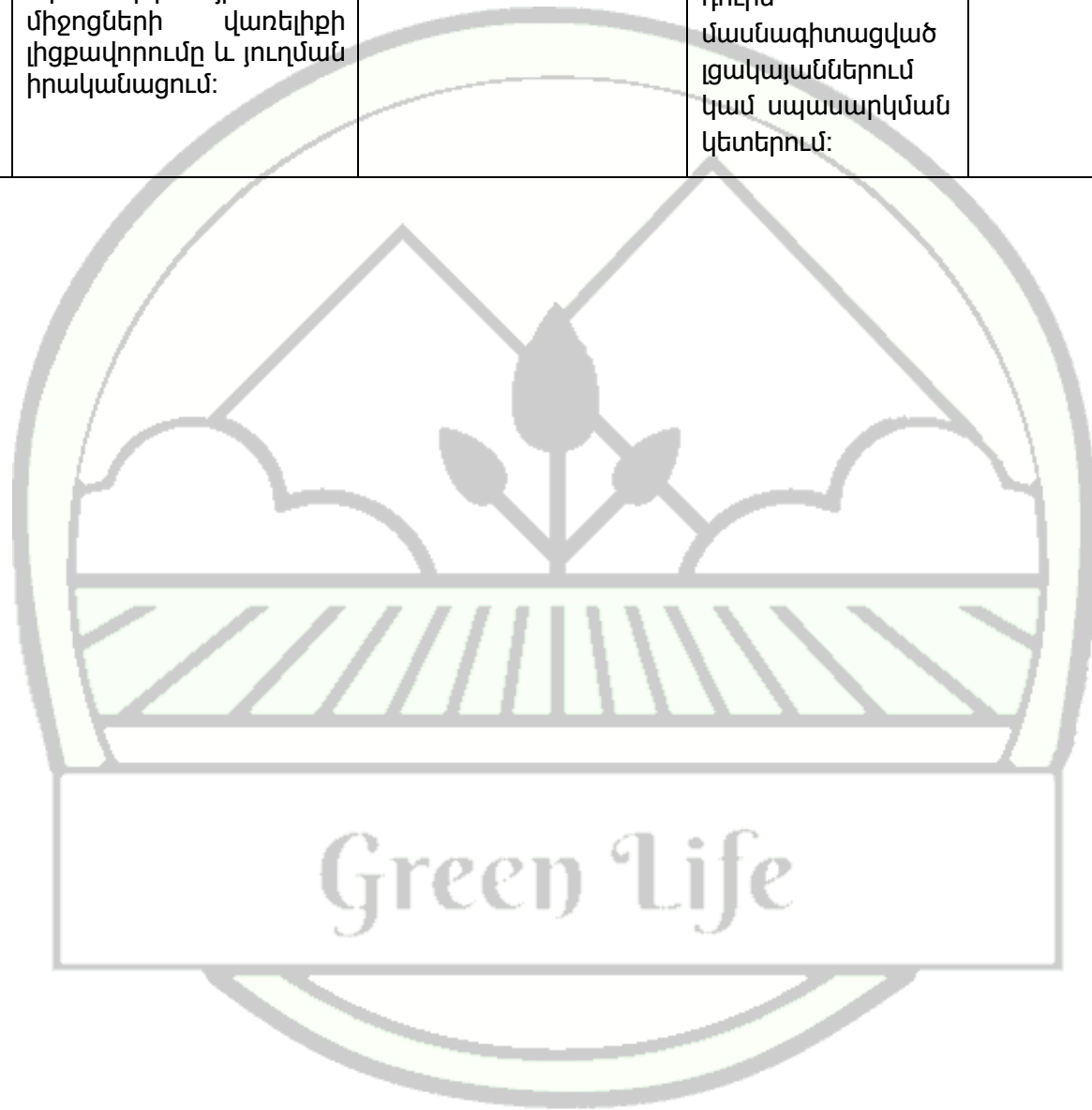
12.Մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) միջոցառումներ

հհ	Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Վայրը	Իրականացման ձևը	Ժամանակամիջոց	Կատարող
1	<p>Շինարարության ընթացքում ջրային և հողային ռեսուրսների մեջ վտանգավոր նյութերի և կեղտաջրերի ներթափանցման բացառելում</p>	<p>Սևանա լճի ջրի և հողային ռեսուրսների որակի ուսումնասիրություններ՝ լճի և հողային ռեսուրսների աղտոտումը բացառելու նպատակով, Բիոզուգարանի տեղադրում -կեղտաջրերի մաքրման կայանի տեղադրում</p>	<p>Գործունեության ենթակա տարածքում</p>	<p>Տեսողական դիտարկումներ ստուգումներ</p>	<p>Շինարարության փուլում Շահագործման փուլում</p>	<p>Կապալառու «Սևան»ԱՊ Արտակ Խաչատրյան Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին «Սևան»ԱՊ</p>
2	<p>Աշխատանքի անվտանգություն</p>	<p>-Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն -հակահրդեհային պահանջների ապահովում՝ ՀՀԾՆ 21-</p>	<p>Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքում</p>	<p>ստուգումներ</p>	<p>Շինարարության ընթացքում</p>	<p>Արտակ Խաչատրյան «Սևան»ԱՊ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական</p>

		01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգության» նորմերին համապատասխան:				մարմին
3	Նյութեր	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից, բացառելով ՀՀ կառավարության 2002թ. հունվարի 24-ի «Սևանա լճի վրա բացասական ազդեցություն ունեցող նյութերի, կենսածին տարրերի, ծանր մետաղների կամ դրանց միացությունների և այլ նյութերի ցանկը հաստատելու մասին» N 57 որոշմամբ ամրագրված նյութերի օգտագործումը:	Լիցենզավորված կազմակերպությունների պահեստներ	Մատակարարման ընթացքում	Շինարարության փուլում	Կապալառու Արտակ խաչատրյան
4	Թափոն	Թափոնների կանոնավոր տեղափոխում:	Գործունեության ենթակա տարածքից	համապատասխան պայմանագրերի հիման վրա	Շինարարության ընթացքում	Կապալառու
5	Շինտեխնիկա և տրանսպորտային միջոցներ	- շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում, - շինարարական	-շինհրապարակ		Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում	Կապալառու

		տեխնիկայի տրանսպորտային միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղման իրականացում:	և	- շինհրապարակից դուրս՝ մասնագիտացված ցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:		
--	--	--	---	--	--	--

13. Հանրային քննարկումներ

Հայտի շրջանականերում գործունեության վերաբերյալ իրականացվել է հանրային քննարկում՝ համաձայն Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի և ՀՀ կառավարության 1325-Ն որոշմամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան: Հանրային ծանուցումը և քննարկումները կատարվել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքում: Հանրային քննարկմանը ներկա էին համայնքի գործունեություն իրականացնող ընկերության ներկայացուցիչները, բնակիչներ: Քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը:

Հայտում ներառվել են հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված բոլոր դիտարկումները: Հավելվածներ 6,7:

Օգտագործված հապավումները

ՇՄ՝ նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի նախարարություն

ՇՄԱԳ՝ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում

ԲՀՊՏ՝ Բնության հատուկ պահպանվող տարածք

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՊՈԱԿ՝ Պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

Սևան ԱՊ՝ «Սևան» ազգային պարկ

(ԼԳ)՝ Լողափի գոտի

Գրականություն

1. ՇՊ 31.13330.2012 ՍՆԻՊ 2.04.02-84* Ջրամատակարարում. Արտաքին ցանցեր և կառույցներ:
2. Զաղաքաշինության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ:
3. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ 2017-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ Ռազմավարություն
4. ՀՀ կառավարության 2020թ.հուլիսի 2-ի նիստի N87 արձանագրություն:
5. ՀՀՇՆ II - 7.01-96 «Շինարարական կլիմայաբանություն»:
6. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկուլյց:
7. ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային

սենքերի» N 2.2.8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրաման:

8. «Սևան»ԱԴ-ի կառավարման պլան:
9. «ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔ» տարածաշրջանի միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթուղթ:

15

Սեփականաշնորհման վկայականը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆՎԱՏԱՄԱՐ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է 20 հոկտեմբերի 2022 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

- 1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)**
ԱՐՏԱԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ
- 2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ**
Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Սևան գյուղ Ծովագյուղ Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780 հողամաս
- 3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏՏԱԹՂԹԵՐԸ**
Առուվաճառքի պայմանագիր 11/10/2022թ. ս/մ 2370
- 4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ**
Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-049-0352-0015
Մակերեսի չափը (հա)՝ 0,15
Նպատակային նշանակությունը՝ հատուկ պահպանվող տարածքների Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Բնապահպանական Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԿԱՌՈՒՅԱՊԱՏՄԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 20102022-05-0063, գաղտնաբառ՝ VՆ8D9YUGYLGU

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

էջ 1/2

Handwritten mark

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

ժամկետը՝ մինչև 06.05.2033թ.:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԼԻԼԻԹ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ջբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 20102022-05-0063, զաղտնաբառ՝ VN8D9YUGYLQU

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

Կադաստրի
կոմիտե

108

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է 20 հոկտեմբերի 2022 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

ԱՐՏԱԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Սևան գյուղ Ծովագյուղ Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8կմ թիվ 1

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի առուվաճառքի պայմանագիր 11.10.2022թ. թիվ 2371

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-049-2067-0021

Մակերեսի չափը (հա)՝ 1.496

Նպատակային նշանակությունը՝ հատուկ պահպանվող տարածքների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հանգստի համար նախատեսված

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՎԱՐՉԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 20102022-05-0008, զաղտնաբառ՝ VAT7JHU1LKPF

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի
www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Handwritten mark

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝ հասարակական
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ
1	05-049-2067-0021-001	Հանգստի տնակ	666.26 քմ	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
2	05-049-2067-0021-002	Շինություն	144.92 քմ	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
3	05-049-2067-0021-003	Շինություն	26.22 քմ	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
4	05-049-2067-0021-004	Շինություն	32.73 քմ	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
5	05-049-2067-0021-005	ծածկ	120.47 քմ	ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Առկա են ինքնակամ կառուցված 491.88քմ շինություններ:
 Հողամասի վարձակալության ժամկետը՝ 95 տարի:

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 20102022-05-0008, գաղտնաբառ՝ VAT7JHUI1KPF

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի կայքի վրա՝ www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

Green Life

Հավելված 2.

Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք

ԿԵ

Հավելված 2

Սևան համայնքի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
 Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք
 (մարզը, համայնքը)
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆ
 (ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆԱԿԱԳԵՄԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՂԻՆՔ)
 N 45 25 «մայիսի» 2023թ.

Օրյակը _____ **Հանգստյան գոտու կառուցում**
 (օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)
Ռեստորանային համալիր, միահարկ և երկհարկանի հյուրատներ, օժանդակ շինություններ
 (հավիճ ընտրությամբ, հզորությունը)

IV կատեգորիա աշխատաբային _____ նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար
 ռիսկայնության աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք, գ. Ծովագյուղ, Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8 կմ թիվ 1, ծածկագիր՝ 05-049-2067-0021**
 (մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)

Կառուցապատող **Ֆիզ անձ՝ Արտակ Խաչատրյան, ք. Երևան, Լենինգրայան փողոց 48/1 շենք 26 բնակարան**
 (կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը **ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտու կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում, կառուցապատողի հայտ՝ 14.03.2023**

Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայական՝ N 20102022-05-0008
 (կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը _____ **երեք տարի**
 (N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԵՌՈՒԹՎԱԳԻՐԸ
 (աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը
 տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է _____ **Հատուկ պահպանվող տարածքի հանգստի համար նախատեսված ՀԿԳ**
 (հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նշանակության և գործառնական նշանակությունը)

2. (*) Հողամասի չափերը _____ **Հողամասի վարձակալության իրավունք՝ 1,496 հա**
 (հողամասի սահմանները՝ կոորդինատային նշահարմամբ, մակերեսը (հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը _____ **ռեյինֆի թերությունը՝ հյուսիսից դեպի հարավ,**
 (ռեյինֆի ընդհանուր, շենքերի (այդ թվում՝ քանդման ենթակա) առկայությունը (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)

4. (*) Տրանսպորտային պայմանները _____ **Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի**
 (ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (քրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր)

Գոյություն ունեցող ինժեներական ցանցեր (նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով սնցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

6. (*) Կից հողամասեր

Համաձայն սխեմայի

(կից հողօգտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սխեմայի)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

Չկա

(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. (*) Հատակագծային սահմանափակումներ

Կառուցապատումն իրականացնել ՀՀ Կառավարության 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 1563-Ն որոշման համաձայն 1905.0 ներքեց վերև (տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՔՆԵՐԸ

(ասֆոդանիշով (*) եշված դրոյթների զրաֆիկական արժագոյումը փրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեկրման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության՝ 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 1563-Ն որոշում (եղելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և Նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրոյթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմավորված (կազմավորվող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից)

Համաձայն սխեմայի

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)

Համաձայն սխեմայի

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր)

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեկրման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեկրման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի (կառուցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեկրման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեկրման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

Չկա

9.7. այլ պահանջներ

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը

Չկա

11. Ստորգետնյա, կիսանկուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները

Չկա

12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

Պահանջներ՝ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ

12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում	Կցվում է Միացում գործող ցանցին (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.2. (*) էլեկտրամատակարարում	Կցվում է Միացում գործող ցանցին (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.3. (*) գազամատակարարում	Կցվում է Միացում գործող ցանցին (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը	Կցվում է Չկա (համաձայն N 1 հավելվածի 58-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված ելակետային տվյալների)
12.5. թույլ հոսանքներ	Չկա
12.6. արքահանություն	Չկա
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	Ըստ համայնքի հետ կնքված պայմանագրի Նախագծային լուծումներով՝ հնարավորինս պահպանելով բնական ոռնիեֆը (ռնիեֆի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)
14. Բարեկարգում	«Կառավարության» 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 1563-Ն որոշում (լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ձևեր, ցանկապատում, գովազդ և այլն)
15. Շինարարական նյութեր	Շինարարական ստանդարտներին համապատասխան շինարարական նյութերը՝ շրջակայքին համապատասխան տեղանքին ներդաշնակ հիմնականում օգտագործելով մետաղ, քար և ապակի (շինարարական նյութերի օգտագործման վերաբերյալ առաջարկությունները)
16. Պաշտպանական կառույցներ	Համաձայն գործող նորմերի (արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)
17. Հակահրդեհային պահանջներ	ՀՀԸՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն» շինարարական նորմերին համապատասխան (հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)
18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ	ՀՀԸՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՍՆ 3.02-05-2003) շինարարական նորմերին համապատասխան
19. Շրջակա միջավայրի պահպանում	Ըստ օրենսդրության (շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից բացառելու միջոցառումները)
20. Շինարարության կազմակերպում	Սահմանազատել շին հրապարակը, նախատեսել շինարարության կազմակերպման և անվտանգության միջոցառումների սկսման աշխատանքների իրականացման օրացուցային գրաֆիկ (առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)
21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը	երեք տարի, նախագծային փուլը՝ աշխատանքային (նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ka

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ

ԼՐԱՅՈՒԹՅՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Համալիր փորձաքննություն

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

Սևանի համայնքապետարան, «Սևան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ

(իրավասու մարմնի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էքզիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 89-րդ կետով նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ

սահմանված կարգով

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում

22.05.2023թ. N02/3737-2023

(նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում

Չկա

27. Այլ պայմաններ

Նախագիծը ներկայացնել 3 տպագիր օրինակով

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՂԵԿԱՎԱՐ

(ստորագրությունը, անունը, ազգանունը)

ՍԵՎԱՆ
ՍԱՐԳԻՍ ՄՈՒՐԱՂՅԱՆ

114

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք
(մարզը, համայնքը)
ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՆԵՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ԾԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՍԿԱԿԾՍԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՊՐԱՆՔ)
N 71 19 «Խուլխի» 2023թ.

Օրյեկտ Շվաբարանի կառուցում
(օրյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)
0,15հա մակերեսով հողատարածքում շվաբարանի կառուցում
(հակիրճ բնորոշումը, հզորությունը)

IV կատեգորիա աշխատարային նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար:
դիվերսիայի աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք, գ. Ծովագյուղ, Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780,
Ճածկագիր՝ 05-049-0352-0015
(մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)

Կառուցապատող Ֆիզ անձ՝ Արտակ Խաչատրյան, ք. Երևան, Լենինգրադյան փողոց 48 / 1 շենք 26 բնակարան
(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջարկների տրամադրման հիմքը ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում
կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն
որոշում, կառուցապատողի հայտ՝ 14.03.2023

Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման վկայական՝ N 20102022-05-0063

(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)

Առաջարկների գործողության ժամկետը երեք տարի
(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԵՌՈՒՅԳԻՐԸ
(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արժազայումը
տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Ա 1-500)

1. Հողամասը գտնվում է Հատուկ պահպանվող տարածքի հանգստի համար
նախատեսված ՀԿԳ
(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործառնական նշանակությունը)
2. (*) Հողամասի չափերը Հողամասի կառուցապատման իրավունք՝ 0,15հա
(հողամասի սահմանները կորդինատային նշահամար, մակերեսը (հա))
3. Հողամասի անկա վիճակը ոչ ինֆի թերությունը՝ հյուսիսից՝ դեպի հարավ
(ոչ ինֆի բնութագիրը, շենքերի (այդ թվում՝ շանդման ենթակա) անկայությունը (օգտագործումը, նշանակությունը, հարկայնությունը, շինարարական նյութերը և այլն), կանաչապատումը, բարեկարգումը և այլն)
4. (*) Տրանսպորտային պայմանները Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի
(ճանապարհների անկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

Handwritten mark

5. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ (ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, տաք ջրի մատակարարման, էլեկտրամատակարարման, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր)

Չկա
(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

6. (*) Կից հողամասեր

Համաձայն սիւնեմայի
(կից հողօգտագործման նախատեսված և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված սիւնեմայի)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և (կամ) պատմամշակութային հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

Չկա
(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. (*) Հատկազգային սահմանափակումներ

Կառուցապատման իրականացնել ՀՀ Կառավարության 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 1563-Ն որոշման համաձայն 1905.0 նիշից սկսել (տեղանքում գործող արտադրական, պաշտպանվող օբյեկտների, ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերմիտուները)

ՆԱԽԳԾՄԱՆ ՊԼԱՆՔՆԵՐԸ

(ասֆոդանիշով) (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը գրամաշրջվում է կից ներկայացվող ամփոփ սիւնեմայով՝ U 1-500)

9. Ճարտարապետահատակազգային պահանջներ

ՀՀ Կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում, ՀՀ կառավարության՝ 2008թ. դեկտեմբերի 18-ի թիվ 1563-Ն որոշման և ՀՀ կառավարության՝ 2005թ. դեկտեմբերի 29-ի N 2404-Ն 4.2 կետով: (նշելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և նորմատիվադատելիական փաստաթղթերի պահանջները, սույն ընտրաշրջանում ծրագրային փաստաթղթերը դրույթներից կամ դրանց բացակայության դեպքում՝ կազմակերպված (կազմակերպվող) ընտրաշրջանային միջավայրի պայմանները)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)

Համաձայն սիւնեմայի

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր)

Համաձայն սիւնեմայի

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում
ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.4. կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի (կառույցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

ՀՀ կառավարության՝ 03.03.2011թ. «Սևանա լճի կենտրոնական գոտում կառուցապատման համար նախատեսված տարածքների գոտեվորման նախագիծը հաստատելու մասին» N 177-Ն որոշում

9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

9.7. այլ պահանջներ

Չկա

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների ըանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հորթականությունը

Չկա

11. Ստորգետնյա, կիսանկյուղի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները

Չկա

12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

Պահանջներ՝ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու ցանցերի նկատմամբ

Կ

12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում

Կցվում է _____ Չկա
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.2. (*) էլեկտրամատակարարում

Կցվում է _____ Համաձայն տեխնիկական պայմանի
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.3. (*) գազամատակարարում

Կցվում է _____ Չկա
(համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)

12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրը

Կցվում է _____ Չկա
(համաձայն N 1 հավելվածի 58-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված ելակետային տվյալների)

12.5. թույլ հոսանքներ

_____ Չկա

12.6. արքահանություն

_____ Ըստ համայնքի հետ կնքված պայմանագրի

13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում

_____ Նախագծային լուծումներով՝ հնարավորինս պահպանելով քնական ուղիները
(ոնիեֆի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)

14. Բարեկարգում

_____ Տարածքի ցանկապատում ճարտարապետական փորը ձևերով
(լանդշաֆտային պատվորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փորը ձևեր, ցանկապատում, գույնազոլ և այլն)

15. Էինարարական նյութեր

Էինարարական ստանդարտներին համապատասխան շինարարական նյութերը շրջակայքին համապատասխան տեղանքին ներդաշնակ հիմնականում օգտագործելով մետաղ, քար և ապակի
(շինարարական նյութերի օգտագործման վերաբերյալ առաջարկությունները)

16. Պաշտպանական կառույցներ

_____ Համաձայն գործող նորմերի
(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)

17. Հակահրդեհային պահանջներ

_____ ՀՀԸՆ 21-01-2014 «Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն» շինարարական նորմերին համապատասխան
(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)

18. Հաշմանդամների և քնակության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ

_____ ՀՀԸՆ IV-11.07.01-2006 (ՄՄՆ, 3.02-05-2003) շինարարական նորմերին համապատասխան

19. Երջակա միջավայրի պահպանում

_____ Ըստ օրենսդրության
(երջակա միջավայրը վնասելու ազդեցությունը բացառելու միջոցառումները)

20. Էինարարության կազմակերպում

_____ Այսինմանազատել շին հրապարակը նախատեսել շինարարության կազմակերպման և անվտանգության միջոցառումների սխեմա, աշխատանքների իրականացման օրացուցային զբաղիկ
(առաջարկություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության բացառման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի անխափան աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը

_____ երեք տարի, նախագծային փուլը՝ աշխատանքային
(նշվում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ka

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Համալիր փորձաքննություն

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծողի երաշխավորագիրը՝ հղում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

Սևանի համայնքապետարան «Սևան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ

(իրավասու մարմնի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էսքիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փոփոխման հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 89-րդ կետով նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ

սահմանված կարգով

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում

Չկա

(նշվում են տվյալ օբյեկտի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ վիճարկված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատիրոջ (օգտագործողի) հետ)

26. Փոստային բաժանորդային պահարանների տեղադրում

Չկա

27. Այլ պայմաններ

Նախագիծը ներկայացնել 3 տպագիր օրինակով

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՍԵՎԱՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ

ՂԵԿԱՎԱՐ

ՍԱՐԳԻՍ ՄՈՒՐԱԳՅԱՆ

(ստորագրությունը, անունը, ազգանունը)

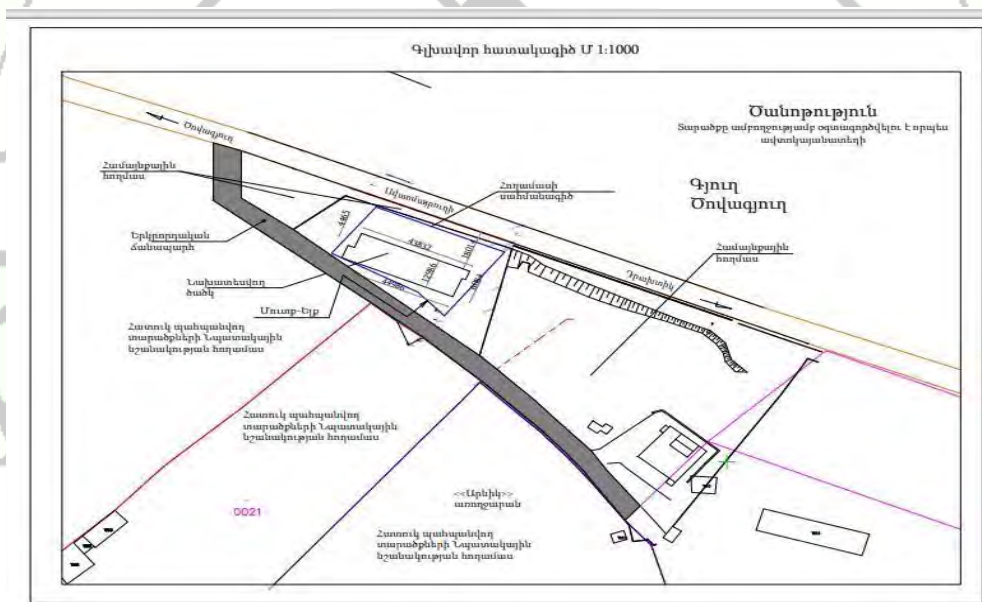
Կ. Տ.

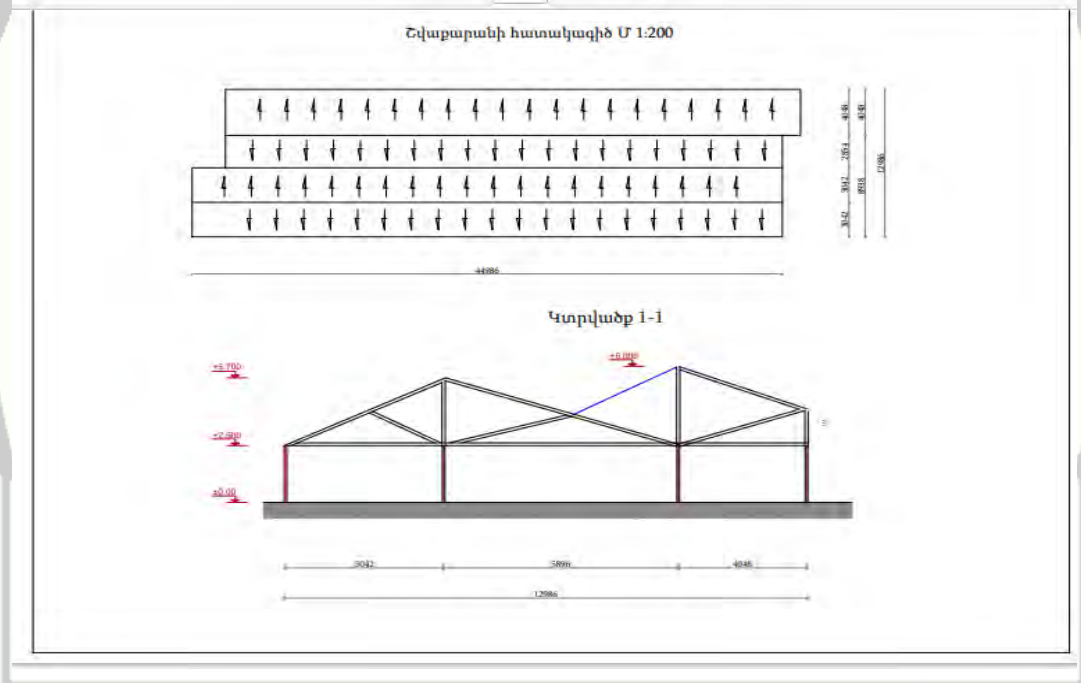
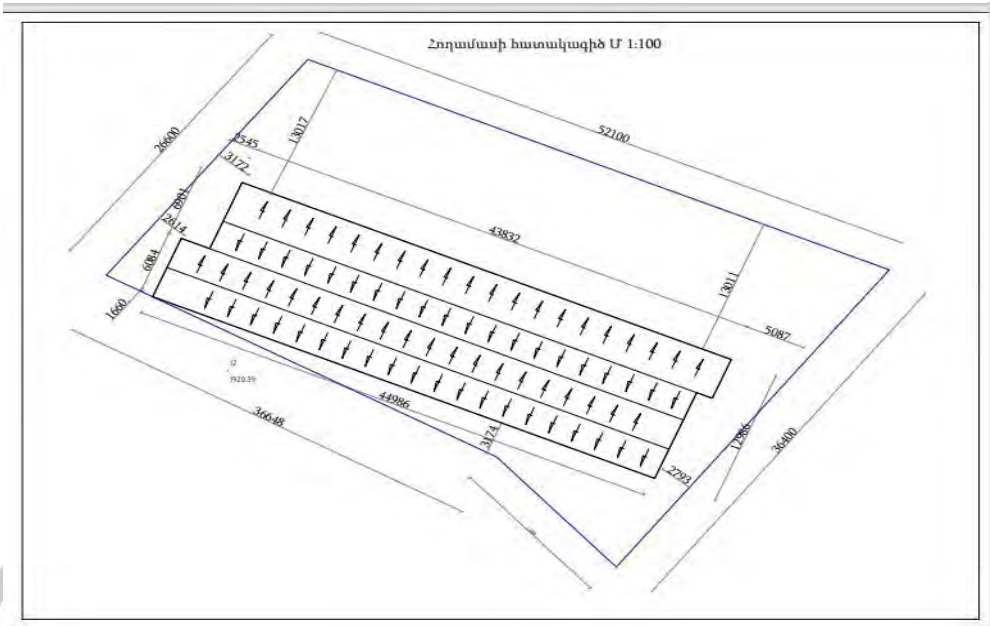
Handwritten mark

Նախատեսվող տարածքի Հատակագիծ

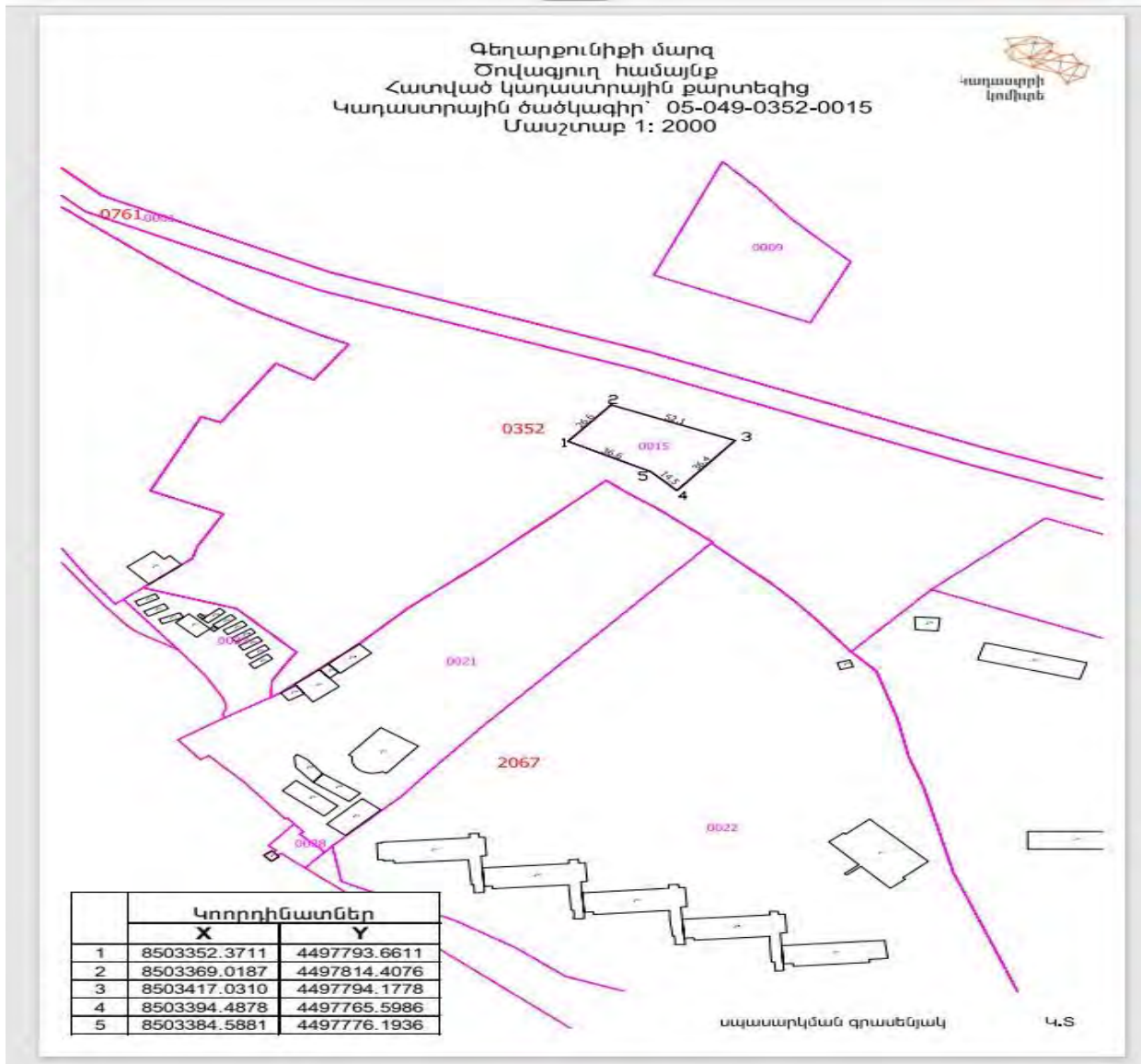

Handwritten signature or initials.

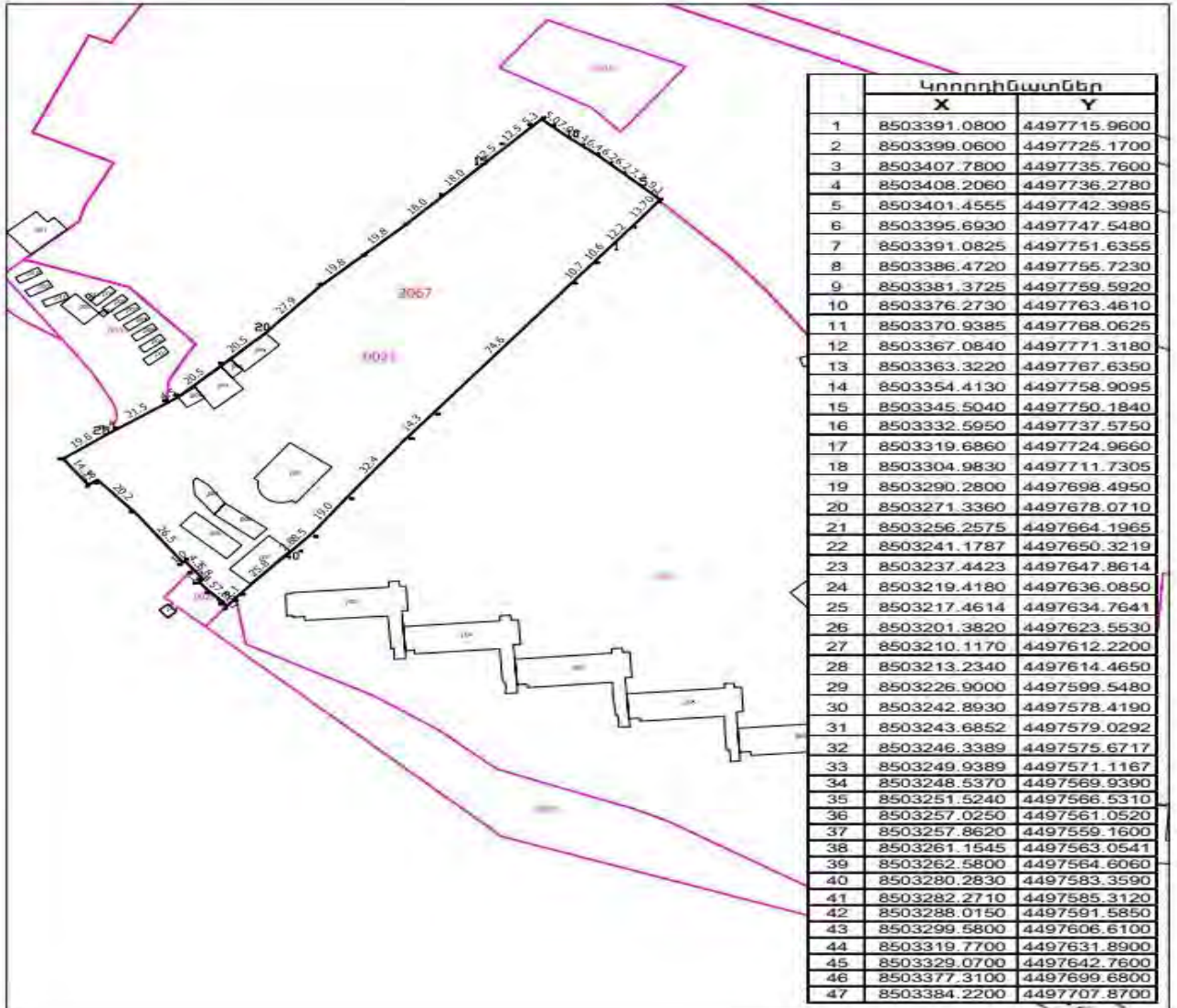
Handwritten signature or mark.

Կադաստրային քարտեզը՝ կոորդինատներով

Կ

Գեղարքունիք մարզ
 Ծովագյուղ համայնք
 Հատված կադաստրային քարտեզից
 Կադաստրային ծածկագիր՝ 05-049-2067-0021
 Մասշտաբ 1: 2000

Հավելված 5

Մաքրման կայանի բնութագիրը

ПРОТОКОЛ ЭКСПЕРТИЗЫ ПРОДУКЦИИ

Санитарно-эпидемиологическая экспертиза продукции проведена на соответствие положениям: Раздел 3 «Требования к материалам, реагентам, оборудованию, используемым для водоочистки и водоподготовки»; Раздел 7 «Требования к продукции машиностроения, приборостроения и электротехники» главы II Единых санитарно-эпидемиологических и гигиенических требований к товарам, подлежащим санитарно-эпидемиологическому надзору (контролю); СанПиН 2.1.5.980-00. Гигиенические требования к охране поверхностных вод на основании представленных результатов лабораторных исследований, данных нормативно-технической документации изготовителя продукции.

Результаты лабораторных исследований продукции соответствуют вышеуказанным требованиям:

- Миграция химических веществ из материалов, используемых в конструкции установки в водную модельную среду, мг/дм, не более:
  - железо - 0,3; - никель - 0,02; - марганец - 0,1; - хром - 0,5;
- Напряженность электрического поля частотой 50 Гц, кВ/м, не более - 0,5;
- Напряженность электростатического поля, кВ/м, не более - 15;

После монтажа оборудования с целью исключения неблагоприятного воздействия физических факторов на обслуживающий персонал, должны быть проведены натурные замеры вышеизложенных физических факторов.

- Санитарно-эпидемиологические и гигиенические показатели сточных вод после очистки на установке:

взвешенные вещества, мг/дм³, не более — 0,25; биохимическое потребление кислорода (БПК₅) при 20°С, мг O₂/л, не более - 2,0; ХПК, мг O₂/л, не более - 15; нефтепродукты, мг/л, не более - 0,05; азот аммонийный, мг/л, не более - 1,5; нитраты, мг/л, не более - 45; нитриты, мг/л, не более - 3,3; фосфаты, мг/л, не более — 6,0; водородный показатель pH, в пределах - 6,5-8,5; общие колиформные бактерии, КОЕ/100 мл, не более - 500; колифаги, БОЕ/100 мл, не более- 10.

ВЫВОДЫ

На основании результатов лабораторных исследований, экспертизы представленной документации, заявленная продукция - Оборудование для коммунального хозяйства: системы биологической очистки хозяйственно-бытовых сточных вод, марки «Евролос», может быть использована для биологической очистки хозяйственно-бытовых и промышленных сточных вод.

Условия безопасного применения, хранения, транспортирования, маркировки, утилизации продукции в соответствии с требованиями «Единые санитарно-эпидемиологические и гигиенические требования к товарам, подлежащим санитарно-эпидемиологическому надзору (контролю)» утв. решением Комиссии таможенного союза №299 от 28.05.2010»; ИД производителя, действующей нормативной документацией.

Эксперт - врач ФБУЗ
«Центр гигиены и эпидемиологии
в Владимирской области»

Д. Д. Омельченко

ka

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

28.12.2023թ.

Սևան համայնք

2023թ. դեկտեմբերի 28-ին ժամը 12.00-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի /21.06.2014թ: ՀՕ-110-Ն/, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 19.11.2014թ. N1325-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով /առաջին փուլ/, ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Սևանի համայնքապետարանում իրականացվեց հանրային քննարկումներ (1-ին քննարկում) Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ բնակավայրի Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780 և Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7,8կմ N1 հասցեներում նախատեսվող հանգստյան գոտու և շվաքարանի կառուցման շրջակա միջավայրի ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ:

Հանրային քննարկումը ներկայացրեց Սևանի համայնքի քաղաքաշինության, հողաշինության բաժնի պետ՝ Մեսրոպ Մկրտչյանը, որը ներկայացրեց հանրային քննարկման նպատակը և խոսքը փոխանցեց նախագծողին:

Հրայր Դուկասյանը ներկայացրեց նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները:

Հրանուշ Ալեքսանյանը ներկայացրեց շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման հայտի շրջակա միջավայրի ազդեցության փորձաքննական գործընթացը և բնապահպանական ազդեցությունները:

Հնչեցին հարցեր կապված մաքրման կայանի, նախագծային լուծումների, կառուցապատման նիշերի, կանաչապատման նախագծերի վերաբերյալ: Հարցերին տրվեցին պատասխաններ:

6

Որոշեցին

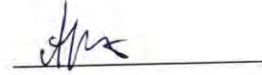
Համայնքը տալիս է իր նախնական համաձայնությունը, պայմանով, որ պահպանվեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգերը և չափորոշիչները:

Սևանի համայնքի քաղաքաշինության, հողաշինության բաժնի պետ՝

Մեսրոպ Մկրտչյան

Ձեռնարկող՝ Արտակ Խաչատրյան

126

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

19 նոյեմբերի 2014 թվականի N1325-Ն Որոշման համաձայն

Գեղարքունիքի մարզի Սևան համայնքի Ծովագյուղ բնակավայրի Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 780 և Ծովագյուղ-ճամբարակ խճուղի 7,8կմ N1 հասցեներում նախատեսվող հանգստյան գոտու և շվաքարանի կառուցման շրջակա միջավայրի ազդեցության նախնական գնահատման հայտի վերաբերյալ

28.12.2023թ.

Հ/Հ	Անուն, Ազգանուն	Աշխատանքի վայր/բնակության հասցե Հեռ. համար	Ստորագրություն
1.	Գրաչյա Պավելյան	Զարգացուցիչ 095595330	Կ. Գրաչյան
2.	Վոլոժ Վեդիսյան	Ծովագյուղ բնակավայրի Ծովագյուղ խճուղի 7,8 կմ N1	Վ. Վոլոժ
3.	Հիզանդ Նախատյան	Մե. Կախարանի Լեւոնյանցի	Մ. Հիզանդ
4.	Տրեանոս Կիզիմյան	Լ. Ս. Ս. Գ. Տրեանոս	Լ. Ս. Ս. Գ.
5.	Վրեժնի Կարաբեյլյան	Վրեժնի Կարաբեյլյան ԾԱԽԳ	Վ. Կարաբեյլյան
6.	Մարտիրոս Կարաբեյլյան	Մարտիրոս Կարաբեյլյան Կ. Կ. Կ. Կ.	Մ. Կարաբեյլյան
7.	Պարթև Կարաբեյլյան	Պարթև Կարաբեյլյան Կարաբեյլյան Կ. Կ. Կ.	Պ. Կարաբեյլյան

Համայնքի նախնական համաձայնությունը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Սևան համայնք, ք. Սևան, Նաիրյան փ. 164, 1501
Հեռ. (0261) 4-00-01, (0261) 2-43-23
Կայք sevancity.am
Էլ. փոստ sevan.gegharquniq@mta.gov.am

28 դեկտեմբերի 2023թ.

N 2229 / 3015

Տեղեկանք

Տրվում է այն մասին, որ Սևանի համայնքապետարանը տալիս է նախնական համաձայնությունն Գեղարքունիքի մարզի, Սևան համայնքի, Ծովագյուղ բնակավայրի Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 780 և Ծովագյուղ-Ճամբարակ խճուղի 7.8կմ N1 հասցեներում նախատեսվող հանգստյան գոտու և շվաքարանի կառուցման վերաբերյալ:

ՍԵՎԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ՍԱՐԳԻՍ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Սարգիս Մուրադյան

Կատ. քաղ և հող-շին բաժին
Հեռ. 0261 4-00-07

ka